

BIBLIOTECA

Buletin
trimestrial
de
biblioteconomie

SUMAR

G. Trif: Cartea — componentă a universului
spiritual al tînărului • p. 2.

ACTUALITATEA ÎN BIBLIOTECI

Elena Acatrinei: Contribuție efectivă. Din
experiența comisiilor muncii cu cartea •
p. 3.

I.T.: Să vorbim despre etica profesională
• p. 3.

Valeriu Liță: Biblioteca Județeană Dîmbo-
vița: Sala de științe sociale • p. 4-6.

A. Mihit: Prin carte spre producție •
p. 9-10.

Ioana Tăutu: Organizarea lecturii în sis-
temul cooperăției meșteșugărești bucureștene
• p. 10-11.

I.S.: Trepte și momente. Orientarea bene-
ficiarilor activității de informare documentară
din învățămîntul superior • p. 11-12.

Roswitha Winkler: Între cerințe și reali-
tate • p. 12-13.

Biblioteca Centrală de Stat: Expoziția „De-
sene ale copiilor din Cuba” • p. 14.

C. D.: Integrarea în învățămîntul bibliologic
universitar • p. 15.

SOCIOLOGIA LECTURII ȘI A BIBLIOTE- CII

Alexandru Cazacu: Prospectarea intereselor
de lectură și completarea colecțiilor •
p. 16-17.

PROPAGANDA CĂRȚII

Critica literară și orientarea lecturii •
p. 18-20.

Fișier • p. 21-23.

ACTIVITATEA METODICĂ

Mihai Ianculescu: Un punct de vedere și o
experiență: Cabinetul metodic al Bibliotecii
Județene Timiș • p. 24-25.

MODERNIZARE. RAȚIONALIZARE

Maria Moldovan: Optimizarea circulației cărții
tehnice la nivel de centru industrial • p.
25-26.

INFORMARE. BIBLIOGRAFIE

Mircea Avram: Valențe educative ale biblio-
grafiei locale • p. 27.

Cătălin Ionuțas: Informarea în biblioteca
publică. Concepție și organizare la Biblio-
teca Județeană Arad • p. 28.

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Ion Stoica: Tendințe în biblioteconomia
contemporană. Instrumente și servicii •
p. 29-30.

LUCRĂRI DE SPECIALITATE • p. 31.

Colectivul redacțional: ANNE-MARIE MIHIT,
IOANA TĂUTU, GEORGE VLĂDESCU.

Nr. 4/1975

Supliment al revistei „Îndrumătorul cultural”

01. SEP. 2013

CARTEA —

COMPONENTĂ A UNIVERSULUI SPIRITUAL AL TÎNĂRULUI

În conștiința fiecărui tînăr au rămas adînc întipărite îndemnul secretarului general al partidului de a răspunde cu elan specific vîrstei și competență profesională la chemarea responsabilă a prezentului profilat în uriașa perspectivă a viitorului comunist. Și toți tinerii patriei au răspuns prin glasurile celor prezenți la înaltul forum al Congresului al X-lea al U.T.C. și al celei de-a X-a Conferințe a U.A.S.C.R. cu un răspicat: SÎN-TEM LA DATORIE.

Circumscrișă ariei largi a procesului de educație permanentă, formarea multilaterală, pregătirea pentru viață a tineretului implică o varietate de mijloace și multiple responsabilități din partea tuturor celor cărora le revine cîntecul, și înalta răspundere, de a se ocupa de modelarea noii generații.

„Întreaga activitate politică, ideologică — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să educe tinerii pentru a fi devotați și cinstiți, cetezători, îndrăzneți, luptători fermi și consecvenți împotriva concepțiilor retrograde, a mentalităților străine socialismului, receptivi la tot ce este nou și înaintat, militanți activi pentru progres, patrioți și internaționaliști înflăcărați.

În activitatea de formare a omului nou, de dezvoltare a conștiinței socialiste a tinerilor trebuie larg folosite toate mijloacele de educare de care dispune societatea noastră.

Un îndemn la acțiune, la fapte care să marcheze fără întrerupere fluxul continuu al educației comuniste — al educației prin muncă și pentru muncă, al educației prin cultură și pentru cultura nouă, socialistă.

Orientîndu-și întreaga activitate în lumina acestor indicații, a documentelor Congresului al XI-lea al partidului, organele și organizațiile U.T.C. realizează o permanentă colaborare cu ceilalți

factori educaționali, printre care biblioteca se prezintă ca o instituție de larg interes pentru tineri.

Colaborarea între organizațiile U.T.C. și bibliotecii se impune ca o firească și necesară acțiune educativă, capabilă să sporească valențele manifestărilor organizate, să acopere o sferă largă de preocupări ale celor mai diverse categorii de tineri. Organizațiile U.T.C. și bibliotecile organizează în colaborare mîlîmîi ale tinerilor cu activiști de partid și de stat, cu specialiști din cele mai diverse domenii, cu oameni de cultură și artă, acțiuni de propagare a literaturii din diverse domenii de cunoaștere, de activitate (dezbateri, concursuri, seri literare etc.). Au devenit tot mai frecvente acțiunile realizate cu sprijinul bibliotecilor la locurile de muncă ale tinerilor: întreprinderi industriale și de construcții, instituții școli și facultăți, șapliere, la sate, în taberele de muncă patriotică. Ele și-au extins aria de desfășurare cuprinzînd așezăminte de cultură pentru tineret, căminele și inter-natele.

Meritul acestor manifestări îl reprezintă faptul că ele exercită o puternică forță de atracție a tinerilor spre carte, spre folosirea ei ca instrument de studiu, de perfecționare profesională, de lărgire a orizontului politico-ideologic și de cultură generală.

Preocuparea bibliotecilor (în special cele publice) de a atrage și menține tinerii ca cititori permanenți va trebui să se bucure într-o măsură sporită de binefacerea unei conlucrări permanente între aceste instituții și organizațiile de tineret. Faptul că după terminarea studiilor de cultură generală se instalează, la o parte din tineri, o perioadă de îndepărtare de bibliotecă, de lectură ca mijloc de com-

pletare a universului de preocupări, de cunoștințe, este o realitate care trebuie să ne îndemne la găsirea unor soluții și aplicarea lor în practică.

În acest sens, se impune o colaborare a organizațiilor U.T.C. din întreprinderi și instituții, de pe șantiere, a celor din comune, cu bibliotecile publice pentru păstrarea deprinderilor de lectură căpătate în școală de către tineri, pentru crearea de obiceiuri de lectură la cei care nu au reușit să și le integreze în modul lor de viață în timpul școlii. Organizarea de acțiuni de propagandă a cărții destinate tinerilor și extinderea lor în afara zidurilor bibliotecilor, imbinarea acestor forme cu cele cu caracter permanent care să se desfășoare la sediul în scopul creării deprinderii de a frecventa această instituție, de a împrumuta cărți sînt obiective ce nu trebuie să lipsească din planul de muncă al bibliotecilor. La rîndul lor, organizațiile U.T.C. trebuie să se considere implicate direct, în calitate de coorganizatoare, în realizarea acțiunilor întreprinse de bibliotecii în vederea stimulării tinerilor pentru o participare activă în dubla lor calitate de beneficiari dar și de făuritori ai actului de cultură.

În prag de nou an, la încheierea unui bilanț rodnic în toate compartimentele activității economice și sociale, firește, gîndurile se îndreaptă spre viitorul cincinal, al revoluției tehnico-științifice, la înfăptuirea căruia întregul tineret este chemat să-și aducă o substanțială și competentă contribuție. Și cartea își revendică un rol de seamă în pregătirea temeinică și multilaterală a celor de la care patria așteaptă mult, pe măsura viitorului mareș pe care ni-l făurim.

adj.
la Con

* 5 5 0 0 1 6 2 4 4 *

Biblioteca UMFST

Biblioteci comunale

CONTRIBUȚIE EFECTIVĂ

Din experiența comisiilor muncii cu cartea

Consider că, în activitatea unei biblioteci comunale, *comisia muncii cu cartea* are un aport fundamental. În cadrul unui program limitat, bibliotecarul singur nu poate realiza un volum de activități, fie și minim, pentru a satisface exigențele unei optime propagande a cărții în rândul publicului cititor. Pornind de la experiența pe care am dobândit-o în cele câteva luni de muncă în calitate de bibliotecar al comunei Livezi din județul Bacău, vreau să arăt că fără *comisia muncii cu cartea* nu aș putea, nici pe departe, veni în întâmpinarea multelor sarcini complexe care stau în fața activului cultural din sate și comune, aflate în plin proces de modernizare.

Din *comisia muncii cu cartea* din comuna Livezi, ca de altfel din toate comunele din județul Bacău, fac parte oameni legați într-un fel ori altul de sfera procesului instructiv-educativ — profesori, învățători, librari, bibliotecarii școlilor de pe raza comunei, activiști ai organizațiilor de tineret și de femei. Comisia se conduce în acțiunile ei după un plan riguros întocmit la începutul fiecărei luni, integrat planului cultural unitar. De altfel, președintele comisiei este directorul de cămin cultural, locuitor al secretarului comitetului comunal de partid. Dacă la început membrii comisiei muncii cu cartea erau înclinați să se considere drept un colectiv „de sprijin” în munca de propagandă a cărții și să lase totul în seama bibliotecarului, în momentul de față comisia desfășoară efectiv o muncă de educație prin intermediul cărții, fiecare membru având sarcini concrete, prevăzute în planul lunar de muncă. Astfel, pe luna noiembrie au fost planificate acțiuni la casele de citit din fiecare sat aparținător (colportaje de cărți, expuneri organizate pe

circumscripții), expoziții de carte (cartea ateist-științifică în mijlocul elevilor), standuri de carte cu vinzare (la căminul cultural și la C.A.P.) ș.a. — toate acestea fiind realizate de către membrii comisiei muncii cu cartea. În propaganda cărții folosim cu mult succes stația de radiodifuziune a comunei. Și, ca o primă estimare a eficienței acțiunilor noastre, până la sfârșitul anului numărul cititorilor înscrși de biblioteca comunală va depăși o mie.

S-a reușit ca fiecare cadru didactic să se simtă interesat de activitatea cu cartea în comuna noastră. În acest sens, un ajutor deosebit am primit din partea primarului comunei, el însuși participant la numeroase acțiuni ale comisiei. Meritul a fi subliniat că fiecare membru al comisiei vine cu propuneri și sugestii pe care apoi personal le traduce în fapte. Am ajuns la concluzia, în cele câteva luni de activitate de când am preluat fondul de publicații al bibliotecii comunale, că numai prin sarcini concrete, bine stabilite, nominalizate, prin efortul conjugat al tuturor membrilor comisiei și, nu în ultimul rând, prin controlul permanent pe care organul comunal de partid îl exercită, se poate desfășura la nivelul comunei un program corespunzător de acțiuni eficiente cu cartea de toate genurile. În fiecare din satele aparținătoare, și acestea nu sînt puține (Orășuța, Scăriga, Poiana, Bălăneasa, Prăjoaia), avem activiști obștești antrenați în propagarea și difuzarea cărții, care participă efectiv la traducerea în viață, prin realizarea unui program complex de instruire și educație, la sarcinile pe care partidul, secretarul său general le-au trasat, în vederea făuririi omului nou, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate.

Comuna Livezi, aflată în curs de urbanizare, trece în prezent printr-un proces de continuă înnoire. Ne străduim de aceea ca și pe latura muncii cu cartea să facem totul pentru a ține pasul cu mersul înainte al întregii țări.

Prof. Elena ACATRINEI
bibliotecară în comuna Livezi

SĂ VORBIM DESPRE ETICA PROFESIONALĂ

Să vorbim despre conștiință, despre etica profesională! *Aglaia Văscuță*, custode la secția etnografică a Muzeului județean de istorie din comuna Răcăciuni, „Colecția Vasile Heitu” — s-a oferit (sau a acceptat, ceea ce-i cam același lucru!) să conducă biblioteca comunală. O bibliotecă mare, cu peste 11 mii de volume, dispunând de un local spațios și funcțional, în clădirea Consiliului popular (unde își are de altfel sediul și colecția muzeală amintită). Primind această muncă, *Aglaia Văscuță* a fost investită nu cu o simplă responsabilitate gestionară ci și cu atribute de strictă profesionalitate (potențarea colecțiilor prin prelucrarea, organizarea și dezvoltarea lor) și mai ales cu înalta misiune socială de activist cultural, de propagator al cărții. Dar...

Lipsită de firmă și orar de funcționare, biblioteca rămîne o taină pentru „neinițiați”, greu de descoperit la etajul spre care conduce o ușă lăaturalnică. De altfel, cel ce-i pășește pragul descoperă doar un depozit prăfuit, lipsit de viață. Maldăre de cărți retrase din filiale, pentru mai multă siguranță gestionară, zac pe jos și pe mese. Tot astfel, loturile de cărți noi primite în acest an, rămase neprelucrate. Registrele de activitate sînt albe sau aproape albe. Ultimul plan de muncă, datînd din luna martie, înregistrează câteva manifestări închinete alegerilor. Impresia de depozit mort se accentuează în momentul cînd încerci să cunoști cititorii bibliotecii. Cum evidențe statistice nu există, parcurgi fișele cititorilor. În total 69, din care 58 lichidate după un singur imprumut, în februarie, cînd biblioteca a fost trecută pe noi baze organizatorice. În rest, un cititor în aprilie, unu în mai, la fel în iunie

și iulie, 4 în august, 2 în septembrie și unu în octombrie. Între aceștia, majoritatea pensionari, doar 5 pot fi considerați cititori permanenți, frecventând biblioteca între 2 și 4 ori.

De opt luni, 11.000 de volume stau nefolosite. De-a lungul anilor, peste 92.000 de lei au fost investiți în cărți pentru locuitorii comunei Răcăciuni. Cărți pe care citindu-le oamenii să devină mai buni, mai frumoși, mai harnici, mai pricepuți. Cărți care să le înobileze sufletele, să le înaripeze mințile, să le facă mințile mai îndemnatice.

Să vorbim despre conștiință, despre etica profesională!

Dar să vorbim și despre indiferență...

De opt luni de zile biblioteca s-a transformat într-un depozit mort, dar Consiliul popular comunal îi plătește „bibliotecarii” Aglaia Văscuță indemnizația lunară de 300 de lei doar pentru că îi păstrează cheia. De opt luni de zile directorul căminului cultural, coordonator al întregii activități politico-educative din comună acceptă (sau nu știe, ceea ce e la fel de grav) ca biblioteca practic să nu funcționeze. De opt luni de zile intelectualii comunei, conducătorii formelor de învățământ de stat, de partid, profesional și popular, chemați să educe, să anime viața spirituală a comunității, tolerează o asemenea situație. De opt luni de zile bibliotecarii din filiale nu se întreabă de ce li s-au retras fondurile, de ce locuitorii din satele aparținătoare au rămas lipsiți de cărți. De opt luni de zile publicul cititor pentru care există această bibliotecă, pentru care se cumpără cărți, se întoarce resemnat din fața ușilor închise ale bibliotecii fără să îi fi fost satisfăcut dreptul la lectură, dar și fără să infiereze comoditatea și lipsa de conștiință profesională a bibliotecarei Aglaia Văscuță.

Să vorbim despre etica profesională, dar să nu ignorăm indiferența...

I. T.

Lectura la „Începuturile” ei.

PARTICIPARE ÎN „DIALOGUL CULTURAL CU VIAȚA”

Și anul acesta, bibliotecile comunale din județul Constanța și-au înscris prezența în cadrul ciclului final (20-30 octombrie) al manifestărilor „Pontica '75. Dialog cultural cu viața”, ajuns la a V-a ediție. A fost marcată, aproape cu caracter de sinteză, contribuția eficientă a acestor instituții la traducerea în viață, pe întreg teritoriul județului, a unui amplu program al muncii politico-educative îndreptat spre edificarea omului de tip nou, a conștiinței socialiste înaltate. Un ansamblu de acțiuni de propagandă a cărții — simpozioane („Oameni și fapte din județ la pragul dintre cincinale”, în comuna Băneasa, Cobadin, Cogealac, Comana, Cumpăna, M. Kogălniceanu, Oltina, Negru Vodă, Crucea): concursuri („Cine știe câștigă” („Cincinul 1976-1980, cincinul revoluției tehnico-științifice”), expoziții de carte („Cartea social-politică românească. 1971-1975”, „Faptele crollor — exemplul nostru viu”); sezători literare, cu participarea unor membri ai Uniunii scriitorilor („Construcții vietii noi — personaj al literaturii actuale”, „Patrie, pământ de aur”); mese rotunde pe teme sociale și de agricultură — a contribuit la conectarea vieții satelor județului la marele curent al valorilor culturale și literare naționale și universale, la stimularea circulației cărții social-politice, științifice, agrozootehnice, la crearea, în rândurile tărănilor cooperatori, ale muncitorilor și tineretului, a unor deprinderi trainice de lectură, de studiu și informare.

„Pontica '75” a evidențiat încă odată — și în viața localităților rurale — potențialul și valențele educative ale acestui important focar de cultură socialistă care este biblioteca publică.

Ovidiu PETCU

Biblioteci județene,
municipale și orașenești

Biblioteca județeană
Dîmbovița :

SALA
DE ȘTIINȚE
SOCIALE

În corolarul de concluzii, direcții și sarcini reieșite din documentele programatice ale Congresului al XI-lea al partidului, ridicarea nivelului general de cunoaștere, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste, a trăsăturilor de caracter și a convingerilor comuniste, proprii fiecărui cetățean, constituie obiectivul fundamental al întregii activități politico-ideologice și culturale educative desfășurată de partid.

Urmărind traducerea în viață a acestor înalte comandamente, colectivul nostru a organizat un compartiment de activitate în cadrul bibliotecii pentru care urmărește în continuare — și supunem aceasta, prin intermediul revistei, părerilor colegilor noștri din țară — definirea modului de organizare, a funcționalității, scopului și modalităților specifice, pentru obținerea unei eficiențe cât mai sporite. Este vorba de ceea ce denumim, într-un sens larg, *cabinetul de științe sociale*.

Într-o primă etapă în organizarea unor astfel de laboratoare ale muncii politico-ideologice, bibliotecii din Tirgoviste i-a revenit sarcina de a asigura, prin fondurile de care dispunea și prin instrumentele de informare pe care și le-a creat, o documentație cât mai largă, o informare cuprinzătoare, care să vină în sprijinul activității centrului de informare și documentare al cabinetului județean de partid. S-au pus apoi bazele cooperării dintre cabinetele de științe sociale de pe raza municipiului și bibliotecă, înlăturându-se, treptat-treptat, unele paralelisme în activitatea de informare și documentare în domeniul științelor sociale. Astăzi, după câte cunoaștem, organizarea cabinetelor de științe sociale chiar în cadrul bibliotecii publice se află în practica

mai multor instituții de acest fel din țară.*

Pornind de la acest considerent, Biblioteca județeană Dimbovița a analizat posibilitățile de care dispune, dând curs organizării unei săli de științe sociale. De reținut, nu a unui cabinet.

Motivele sînt lesne de înțeles: caracterul eterogen al publicului deservit și spațiul ce a putut fi afectat. În plus, în bibliotecă nu sînt create premisele planificării și organizării riguroase a unor activități de masă specifice cabinetului de științe sociale.

La organizarea sălii de științe sociale am pornit de la crearea unor condiții cât mai favorabile, menite să înlesnească tuturor celor interesați aprofundarea analizei și interpretării teoretice și practice a fenomenelor din viața economică, politică și social-culturală, la nivel național și local. În acest scop, sala a fost dotată, ca un adevărat compartiment de documentare, cu dubletele cărților social-politice, de etică, cele cu caracter istoric, cu literatura beletristică ce tratează subiecte social-istorice, cu lucrările editate de Centrul de informare și documentare în științe sociale și politice (CIDSP). La acestea se adaugă abonamentele la presa de partid — centrală și locală —, materialele primite prin schimb de publicații și cele editate de bibliotecă noastră, alte materiale documentare și mijloace audio-vizuale.

Instrumentele de informare și documentare puse la dispoziția publicului cititor au fost concepute în scopul dobîndirii unei operați-vități sporite în găsirea materialului solicitat. De pildă, fișierul bibliografiilor deschise cuprinde descrierea analitică a peste 7 000 de titluri de documente de partid, articole și periodice, consultații, planuri tematice, fiind grupate pe teme și discipline de studiu. Fișele conțin principalele date necesare

regăsirii lucrărilor, fie printr-o descriere individuală, fie prin una analitică. Fișierele tematice au fost alcătuite pe baza cerințelor exprimate de către unitățile cu care cooperăm privind învățămîntul de partid și propaganda prin conferințe. Dintre temele elaborate pînă acum menționăm: „Rolul conducător al P.C.R. în toate domeniile de activitate”, „Comuniștii — promotorii celor mai înalte idealuri ale societății noastre”, „Dezvoltarea societății socialiste în România”, „Națiunea socialistă. Națiune și suveranitate”, „General și particular în revoluția socialistă”.

Alături de documentația și materialul ilustrativ, care se referă la problemele de ansamblu ale construcției socialiste, există o preocupare permanentă pentru adunarea unei documentații cit (mai complete privind realizările locale, îndeplinirea angajamentelor luate în actualul cincinal, precum și alte probleme de interes județean (monografii, studii, materiale de propagandă). În acest sens, de o mare utilitate se dovedește Anuarul Dimbovița.

O extensie tot mai mare și cu o eficiență sporită a avut în ultimul an practica noastră de dezvoltare a colecțiilor bibliotecii prin expunerea operativă a unor materiale pe teme social-politice — documentele de partid și de stat, cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, ziarul „Știința”, săptămînalul „Dimbovița”, alte materiale editate de comitetul județean și municipal de partid —, organizarea unor vitrine cu noutăți editoriale în domeniul social-politic (serviciul nostru de prelucrare și evidență a acordat prioritate acestora), întocmirea unor fișiere tematice pentru evenimentele de strictă actualitate, întocmirea și difuzarea unor bibliografii de recomandare pe teme politico-ideologice, pentru noile categorii de profesii ale platformei industriale din Tirgoviște, buletinele noutăților social-politice.

În privința materialului vizual, trebuie să subliniem că funcționalitatea exponatelor — grafice, planșe, scheme, organigrame, panouri etc. — rezidă în operativitatea cu care ele reflectă cerințele, în permanentă înnoire, ale învățămîntului de partid. Ca o sarcină imediată pe care ne-am înscris-o în planul de activitate al sălii de științe sociale este elaborarea, la fiecare temă, a unor fișiere pentru materialele ilustrative.

De un real folos ne sînt și dosarele cuprinzînd decupări din presă (am găsit modalitatea de a oferi în acest scop bibliotecii abonamentele personale) pe teme ca: direcțiile dezvoltării economico-sociale ale județului Dimbovița în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate; obiectivele fundamentale ale etapei următoare din istoria României socialiste; politica externă a partidului și a țării noastre; activitatea organizației U.T.C.; codul principiilor și normelor vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste; breviar juridic; orientări și tendințe în critica literară contemporană și altele.

Seturile de fotografii pe care le primim prin abonament de la Agerpres, cele editate de Editura politică, ca și materialele de agitație vizuală realizate de Comitetul județean de partid, de Comitetul județean de cultură și educație socialistă, de ziarul local sînt și ele un real sprijin important în susținerea unor acțiuni de masă. Printre mijloacele audio-vizuale, statice sau dinamice pe care le folosim în sala de științe sociale amintim aici hărțile cu sisteme luminoase, diascopul, epidiascopul, aspectomatul, magnetofonul etc., unele cu caracter permanent, altele temporar. Una din cele două hărți luminoase pe care le-am realizat, demonstrînd dezvoltarea economiei naționale pe județe, este însoțită de o microexpoziție în care au fost cuprinse monografiile ale județelor, liste de recomandări bibliografice pe diverse teme ale învățămîntului de partid, citate din cuvîntările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor sale de lucru. O a doua hartă — concepută și realizată pe 4 circuite luminoase — se referă la județul Dimbovița, prezentînd obiectivele industriale construite în actualul cincinal și perspectiva orașelor dimbovițene în cincinalul 1976—1980, așa cum reiese din documentele de partid și din materialele de prognoză ale Comitetului județean de partid.

Vizînd ca eficiență circulația cărții social-politice — de la începutul anului pînă în prezent au fost difuzate peste 4 000 de cărți și publicații —, organizînd totodată diverse acțiuni cultural-educative, ca simpoziioane, dezbateri, întîlniri cu reprezentanți ai Editurii politice, expuneri făcute de lectorii Cabinetului județean de partid, sala de științe sociale din cadrul instituției noastre presupune în

* Într-un referat prezentat de Tudor Nedelcea, directorul Bibliotecii județene Dolj, la sesiunea de comunicări de la Tirgoviște (decembrie 1974) — „Cartea social-politică — factor activ de formare și dezvoltare a unei conștiințe științifice și umaniste înaintate, a tinerei generații” — era avansată ideea: biblioteca județeană = un cabinet de științe sociale. De asemenea, în revista „Îndrumătorul cultural” (nr. 11/1974, p. 36), am putut citi despre o experiență fructuoasă a cabinetului orășenesc de științe sociale din orașul Cîmpulung-Moldovenesc, organizat în incinta și profilat ca secție de carte ideologică a Bibliotecii orășenești (vezi articolul „Biblioteca orășenească în perspectiva afirmării plene”).

organizarea sa o coordonare strânsă a eforturilor tuturor factorilor cu sarcini în domeniul muncii politico-ideologice.

Din experiența de pînă acum am putut desprinde concluzia că în activitățile desfășurate în sala de științe sociale trebuie limitat discursul didactic, că trebuie să realizăm o îmbinare armonioasă între expunerea noțiunilor și prezentarea imaginilor. Am desprins și necesitatea actualizării fiecărei teme nu numai în sensul îmbogățirii materialului ilustrativ cu informații și fapte de dată recentă, ci, mai ales, în sensul stabilirii unor relații permanente între cunoștințele teoretice și realitatea noastră socialistă, dinamică, stimulative de inițiative și realizări noi.

Valeriu LIȚĂ
bibliotecar principal, Biblio-
teca județeană Dimbovița

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ DIN PAȘCANI: 25 de ani de la înființare

Sărbătoare a întregii comunități pășcănene, aniversarea unui sfert de veac de existență a Bibliotecii orășenești din Pașcani a constituit prilejul unor manifestări jubiliare ce s-au desfășurat în luna octombrie a.c. La ședința festivă inaugurată, oficialități locale, reprezentanți ai Comitetului județean de cultură și educație socialistă și delegații ai publicului cititor au adus salutul și caldă lor apreciere instituției ce și-a înscris un meritoriu aport în însăși dezvoltarea spirituală a localității. A urmat apoi un simpozion pe teme profesionale, al doilea dintr-o serie inițiată pe plan județean cu un an în urmă, sub genericul „Biblioteca publică — prezență activă în acțiunea politică și educativă”. Chiar dacă — organizatoric și sub raportul calității comunicărilor — simpozionul nu s-a ridicat la nivelul ediției anterioare, câteva intervenții pot fi totuși reținute pentru interesul problemelor aduse în discuție: *Cerințe noi în activitatea cultural-educativă a bibliotecii publice* — Constantin Gîlea; *Biblioteca publică și organizația de pionieri* — Aurica Popovici; *Tesaurul documentar local și valoarea sa informațională*

— prof. dr. doc. George Potra.

Programul aniversar a mai cuprins: o masă rotundă, la Clubul „Unirea”, pe tema *Din tradițiile de lectură ale Clubului „Unirea” din Pașcani*; vizitarea bibliotecii, întîlniri cu scriitorii ieșeni și lansări de cărți; ședințe de cenaclu, expoziții de cărți și desene etc.

La 25 de ani de existență, Biblioteca orășenească din Pașcani se prezintă în fața publicului cititor cu atributele unei instituții moderne, capabilă să răspundă exigențelor contemporane, să contribuie nemijlocit la formarea omului nou.

Înființarea în 1950, în orașul Pașcani, a unei biblioteci publice a înnotat vechile tradiții de lectură, datorate activității clubului muncitoresc de lectură „Unirea” (înființat în 1896 pe lângă Atelierele CFR), activității bibliotecii liceului, ca și influenței marelui prozator Mihail Sadoveanu. De atunci și pînă astăzi biblioteca a cunoscut un drum mereu ascendent, grație atât condițiilor create în țara noastră pentru dezvoltarea lecturii publice în general, cât și grijii deosebite a organelor de partid și de stat locale și prin eforturile depuse de colectivul bibliotecii pentru continua modernizare a acestei instituții.

Oferim drept comentariu laconic dar elocvent, câteva date paralele:

— în 1950, biblioteca dispunea doar de trei încăperi pentru toate serviciile sale; azi beneficiază de un local propriu, ce i-a permis diversificarea serviciilor — împrumut pentru adulți, sală de lectură cu un bogat fond de referință, secție pentru copii, spații corespunzătoare de depozitare, secție muzicală;

— în 1950, biblioteca pleca la drum cu un fond de publicații de 5750 de volume; astăzi ea oferă publicului un potențial documentar de 55 300 de volume (din care cca 45 la sută aparținând domeniilor nebeletristice), un important fond de publicații periodice (6000 de unități de bibliotecă), discuri, diapozitive și diafilme;

— biblioteca înregistra la finele primului an de activitate 928 de cititori; după un sfert de veac, publicul ce apelează la serviciile ei ajunge la 4500 de persoane, peste 51 la sută provenind din rîndurile populației active. Numărul volumelor distribuite în același an de început se cifra la 8426, pentru ca astăzi să se ridice la 50 700;

— în prima organizare, biblio-

teca funcționa cu depozite închise; din 1964, s-a trecut la sistemul accesului liber la raft;

— în 1950, biblioteca asigura aproape exclusiv servicii de lectură; astăzi ea și-a adăugat funcțiilor tradiționale și pe cea de furnizor de informații. Dispune în acest scop de un sistem complex de cataloage — alfabetic, sistematic, analitic al periodicelor referitoare la orașul Pașcani — și de fișiere bibliografice destinate cursanților de la învățămîntul de partid, elevilor și cadrelor didactice, muncitorilor din profesiile de bază; asigură bibliografiile la cerere și, pe baza instrumentelor bibliografice realizate pe plan central sau județean, mediază accesul la informații dincolo de propriile-i colecții;

— de la o activitate concepută strict departamental, azi Biblioteca din Pașcani își înscrie prezența în ansamblul procesului cultural-educativ din localitate.

I. T.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ BACĂU: Colocviu dedicat aniversării a 25 de ani de la înființarea instituției

În conștiința celor care au participat — bibliotecari și animatori culturali din județ, numeroși invitați din întreaga țară (în unele cazuri delegații întregi de la o singură bibliotecă) — colocviul „Locul și rolul lecturii în ansamblul dezvoltării sociale” va stăruii multă vreme. Va stăruii ca o manifestare densă, desfășurată, pe durata unei singure zi, ca un adevărat tur de forță. Într-o succesiune firească, au avut loc: festivitatea de deschidere, consacrată împlinirii unui sfert de veac de la înființarea Bibliotecii județene (expunere introductivă, prezentată de directorul instituției, Radu Stoian, asupra istoricului bibliotecii și dezvoltării ei actuale, și cuvinte de salut din partea Comitetului județean al P.C.R., a Comitetului județean de cultură și educație socialistă, a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Bibliotecii Centrale de Stat și a Bibliotecii „Gh. Asachi” — Iași); prezentări de comunicații în ședin-

ță plenară; comunicări și referate prezentate pe secții (secția I — „Bibliotecă și educație”; secția a II-a — „Metodologia lecturii”); în sfârșit, dezbateri și concluzii — în ședință plenară, pe marginea comunicărilor și referatelor susținute.

Centrul de greutate al colocviului l-a constituit activitatea în cele două secții, unde au fost prezentate nu mai puțin de 15 și, respectiv, 13 comunicări, toate aproape fără excepție (deci fără a ne lăsa puțința unor ierarhizări de valoare) caracterizate prin: subiecte de importanță majoră pentru activitatea curentă a bibliotecilor; nivel de tratare ridicat; seriozitate și competență în studierea sau observarea materialului factual și bibliografic ce a stat la baza elaborării. Prin astfel de contribuții, au fost comunicate experiențe inedite (de pildă, „Sala de științe sociale” — V. Liță, Biblioteca județeană Dimbovița; „Funcțiile, rolul și importanța catalogului-tip în biblioteca pentru copii” — Febronia Costache, Biblioteca „M. Sadoveanu” — București), preocupări pentru perfecționarea în practică a unor metode obișnuite de muncă („Îndrumarea individuală a cititorilor și modernizarea activității” — C. Gilea, Biblioteca „Gh. Asachi” — Iași; „Prospectarea intereselor de lectură ale populației active și completarea colecțiilor” — Al. Cazauc, Biblioteca orașenească Făgăraș; „Educația tineretului prin lectură” — Varvara Donici, Biblioteca județeană Bacău; „Optimizarea lecturii chimiștilor” — Elena Rădulescu, Biblioteca municipiului Gh. Gheorghiu-Dej ș.a.), ea și puncte noi de vedere în abordarea unor aspecte ale muncii bibliotecare („Critica literară și bibliografia de recomandare” — L. Moscovici, Biblioteca „Gh. Asachi” din Iași; „Biblioteca și rețeaua de informare” — Gh. Pătrar, C. J. C. E. S. Bacău). Ceea ce a dat însă o notă deosebită calității acestei părți a colocviului a fost dinamismul discuțiilor purtate, amploarea și spiritul lor responsabil, militant. În plus, dincolo de discuțiile (uneori chiar controversate) care au marcat participarea largă în secții, interesul stîrnit de problematica materialelor susținute s-a manifestat, pe tot parcursul întîlnirii, și în afara cadrului strict al colocviului. Am asistat la un schimb continuu de păreri chiar înaintea susținerii unor comunicări, la fel, la schimburi de materiale între participanți, ca de altfel chiar și la luarea unor notițe din comunicări

interesind în mod particular un anumit colectiv de bibliotecari.

Concluziile acestei veritabile reuniuni științifice, sintetizate în încheierea colocviului de Angela Popescu-Brădiceni, directoarea Bibliotecii Centrale de Stat, au scos în evidență tocmai marea ciștig pus în lumină atît de calitatea comunicărilor, cît și de caracterul amplu, animat al discuțiilor: creșterea sub raportul profesionalității, al responsabilității și angajării sociale. Este realitatea care, cu prilejul colocviului băcăuan, a fost percepută ca un sentiment tonic pentru nobila noastră profesiune.

George VLĂDESCU

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANȚA: SESIUNE

Tematica sesiunii anuale de comunicări și referate a bibliotecarilor din județul Constanța — *Valorificarea colecțiilor din bibliotecile publice* — a marcat și de această dată în participarea bibliotecarilor la „Dialogul cultural cu viața” — Punctul 75” preocupări asupra unor probleme majore, de stringență actualitate, cu care este confruntată activitatea acestor instituții. Preluând participării, în majoritate bibliotecari din județ, schimburi utile de experiență, într-o confruntare vie de idei și de opinii, cele mai multe dintre materialele prezentate au abordat aspecte de fond ale valorificării potențialului bibliografic aflat în bibliotecile publice din județ. Printre aceste comunicări, remarcabile, de pildă, „Circulația cărții social-politice la Biblioteca județeană Constanța” (I. Cochinescu, B.C.S.), „Lectura tineretului la Biblioteca orașenească Hirău” (Talia Puscaru), „Valorificarea colecțiilor speciale la Biblioteca județeană Constanța” (Ana Răducanu), „Bibliografia, instrument de valorificare a colecțiilor bibliotecii (Stela Motoc), „Cartea veche în colecțiile Bibliotecii județene Constanța” (C. Cloroi) ș.a.

Fără amploarea pe care au avut-o reuniunile din anii trecuți, sesiunea din acest an, cu numai 16 comunicări înscrise în program, nu a adus mai puține ciștigiuri decît precedentele. Referirea, desigur, o facem la ciștigurile în planul profesionalității cadrelor care au participat, traduse prin tot attea îmbunătățiri viitoare ale activității bibliotecilor în care aceștia lucrează. Afirmările înțărîtă pe deplin dacă notăm nivelul bun al lucrărilor prezentate — multe din ele veritabile cercetări biblioteconomice —, dar mai ales discuțiile purtate pe marginea comunicărilor — vii, interesante și la obiect, conduse cu înaltă competență de prof. univ. dr. docent Dan Simonescu. ■ G. V.

LA BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ — HIRLĂU: FORME NOI DE ACTIVITATE CULTURAL-EDUCATIVĂ

Conceput ca o formă de activitate cu profil divers, clubul de lectură înființat anul acesta își propune deschiderea și menținerea unui dialog permanent cu cititorii pe marginea fenomenului cultural contemporan. Cu alte cuvinte,

programul clubului nu se limitează numai la literatura beletristică, ci urmărește o propagandă culturală amplă, firul conducător fiind acoperirea unor largi interese ale cititorilor bibliotecii. Un asemenea program presupune o preocupare tematică și metodologică deosebită, programul prevăzînd organizarea unor dezbateri privind igiena lecturii, a legăturii care există între literatură și muzică sau între literatură și artele plastice, cinematografie. Se vor organiza excursii literare, concursuri „Cel mai bun recitator”, spectacole de poezie și muzică, procese literare pe marginea unor romane de actualitate. Membrii clubului și-au propus de asemenea să invite istorici literari din Iași pentru a conferența despre dezvoltarea literaturii române și universale. La prima ședință a fost invitat scriitorul Aurel Leon — redactor al revistei „Cronica” din Iași — care a purtat un dialog viu cu cititorii în legătură cu viața culturală contemporană, cu dezvoltarea literaturii și artei românești. S-au făcut referiri la scriitorii ieșeni din trecut. Ce același prilej, s-a lansat ultimul volum al scriitorului Aurel Leon (*Umbre*, III), acordîndu-se autografe membrilor clubului.

Purînd numele lui *Cezar Petrescu* (născut în preajma Hirăului), clubul de lectură pregătește o întîlnire a membrilor săi cu istoricii literari care s-au ocupat de opera scriitorului, cu membri ai familiei acestuia. ■ L.M.

STUDENȚII ȘI BIBLIOTECA

De mai mulți ani, studenții ai Facultății de filologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași efectuează practica în producție în cadrul Bibliotecii „Gh. Asachi”. Un element al acestei practici îl constituie grija conducerii bibliotecii de a crea studenților un cadru propice pentru a-și pune în valoare preocupările de cercetare științifică, dar și de a o lega de activitatea cultural-educativă desfășurată de bibliotecă. Pe aceste coordonate, studenții fac cunoștință cu instrumentele de informare și cercetare bibliografică, cu lucrările clasice de bibliografie și bibliologie existente în fondurile de cărți pentru ca apoi să treacă efectiv la întocmirea unor cercetări bibliografice, a unor cataloage tematice etc. De asemenea, ei se familiarizează cu metodologia prelucrării fondurilor de publicații, a activității de îndrumare a lecturii cititorilor și iau parte la toate manifestările bibliotecii.

Aceste preocupări (continuate de aceiași studenți de-a lungul mai multor ani) sînt traduse într-o serie de realizări printre care menționăm extinderea sistemului de cataloage ale bibliotecii. În anul universitar 1974—1975, un grup de studenți a prelucrat bibliografic achizițiile de discursuri din ultimii ani, realizîndu-se cca 10 000 de fișe de catalog. Pe baza acestora, s-au completat catalogul alfabetic și cel sistematic ale secției muzicale și s-a întocmit un catalog tematic privind relația literatură-muzică. Un alt grup de studenți a fost orientat spre cercetarea bibliografică a lucrărilor de critică și istorie literară apărute în ultimii ani. Fișele analitice rezultate contribuie la completarea catalogului tematic *Probleme de istorie literară românească*, catalog ce înglobează cîteva mii de fișe referitoare la scriitorii ce sînt studiați în cadrul cursurilor de literatură română. În sfera acestor preocupări notăm activitatea unui grup

de studenți de realizare a unei cercetări bibliografice necesare procesului de învățământ, cuprinsă în planul catedrei de literatură rusă (traducerile în limba română ale operelor scriitorilor ruși și sovietici). Lucrarea a apărut sub egida Universității „Al. I. Cuza” (Iasi), 1974. 224 p. lito, sub forma unei bibliografii selective intitulată *Scriitori ruși și sovietici în limba română. 1960-1973*. Ea constituie o mătură a posibilităților de cercetare bibliografică pe care le au studenții ieșeni.

Antrenarea studenților la realizarea unor studii referitoare la cititorii bibliotecii, la lectura în biblioteca publică, constituie o altă latură a practicii productive. După ce în anul universitar 1973-1974 studenții au cercetat lectura cărții social-politice în Biblioteca „Gh. Asachi”, în anul școlar 1974-1975, sub conducerea unui specialist al bibliotecii județene, a fost realizată o cercetare statistică privind aria de influență a bibliotecii Casei de cultură a sindicatelor din Iasi, cercetare înscrisă în planul de activități al Comitetului județean de cultură și educație socialistă, în vederea realizării unui program de dezvoltare a lecturii publice în municipiul Iasi. ■ L.M.

BIBLIOTECA „GH. ASACHI” — IASI O COLECȚIE DE TĂIEȚURI DIN ZIARE

Găsirea unor instrumente rapide de informare, capabile să satisfacă cererile cititorilor, a determinat serviciul de informare bibliografică al Bibliotecii „Gh. Asachi” din Iasi să întocmească colecții de tăieturi din ziare și reviste.

Colecțiile au fost organizate pe mai multe teme — între care: *Congrese și plenary ale C.C. al P.C.R., Scriitorii și curente în literatura română, Scriitorii de seamă ai literaturii universale, Personalități ieșene etc.* Fiecare temă, la rândul ei, cunoaște o serie de diviziuni analitice. Tăieturile sînt clasate în plicuri de dimensiunile 22/33 cm — care la rîndul lor sînt aranjate în mape de carton. Un indice introduce cititorul în tema mapei și în ordinea plicurilor. O întindere deosebită a luat-o colecția de extrase referitoare la istoria literaturii române. La această oră există deja o documentație pentru peste 150 de scriitori — de regulă, cei introduși în programa analitică școlară. Pentru fiecare scriitor s-au adunat studii, articole, note de lectură, reproduceri, la care se adaugă bibliografiile (realizate fie de serviciul bibliografic al bibliotecii fie de alte biblioteci — folosindu-se și materialele cuprinse în seria de „Aniversări culturale” editată de B.C.S.).

Materialul selectat din presă este intercalat la 15-25 de zile, așa încît cititorii au posibilitatea să studieze lucrările de ultimă oră. Este evident că biblioteca nu are acces la toate publicațiile românești, însă ne folosim de colecțiile donate de către unii cititori, de numere dispartate pe care ni le pune la dispoziție cîte o redacție locală. În feul acesta s-a reușit să se acopere o perioadă de cel puțin 10 ani de zile.

La dispoziția cititorilor în sălile de lectură, mapele cu tăieturi din ziare își dovedesc din plin utilitatea prin numărul mare de solicitări care se înregistrează zilnic. ■ L.M.

TIMIȘOARA — „FESTIVALUL CĂRȚII ROMÂNEȘTI — 1975”

Ca un reflex al interesului acordat Decadei cărții românești în acest an, în județul nostru s-a organizat ediția a II-a a Festivalului cărții românești, amplă manifestare culturală inițiată și condusă direct de către Comitetul județean de cultură și educație socialistă. Festivalul a debutat prin vernisajul, la librăria „M. Eminescu” din Timișoara, al unei ample expoziții de carte românească. Cîteva ore mai tîrziu, Aula Magna a Universității a găzduit întrunirea unui numeros public cu scriitorii Marin Preda și Cezaar Ivănescu.

Ca o notă distinctă a acestei ediții, marcăm desfășurarea festivalului în toate municipiile și orașele județului. Programul festivalului a cuprins un mare număr de acțiuni — expoziții de cărți, dezbateri, simpoziioane, întâlniri ale scriitorilor și editorilor cu cititorii, lansări de noi apariții editoriale etc. De un deosebit interes s-a bucurat, din partea publicului timișorean, simpozionul și expoziția organizate sub genericul: „Cartea românească în lume — 1945-1975”. Cele peste 400 de cărți românești traduse și tipărite în peste 60 de limbi, puse la dispoziție de către Biblioteca Centrală de Stat, s-au conjugat în chip fericit cu o serie de statistici, grafice, hărți, care toate la un loc au oferit o imagine globală despre gradul de răspîndire a cărții românești pe meridianele globului, ca mesager al păcii și prieteniei. Cadru adecvat de educare a tineretului nostru în spiritul mîndriei și dragostei față de literatură, știință, față de creația românească în general, expoziția a fost vizitată de numeroase grupuri de tineri, de clase de elevi din școlile timișorene. ■ M.I.

DIN AGENDA BIBLIOTECII JUDEȚENE DOLJ

Jubileul a 1750 de ani de atestare arheologică a localității daco-gețice Pelenđava și a 500 de ani de atestare documentară a Craiovei a prilejuit bibliotecii un amplu program de manifestări, aducînd o notă specifică în ansamblul festivităților. Între altele: un concurs „Cine știe celîștia” cu tema „Craiova în literatură”, rod al colaborării cu Comitetul municipal U.T.C. Participanți: numeroși tineri din școli și întreprinderi ale municipiului și județului. Pentru a prelunge eficiența acțiunii, materialele concursului au fost difuzate în toate bibliotecile comunale și orașenești din județ, precum și în alte instituții.

O expoziție omagială Eugen Constant, la 85 de ani de la nașterea regretatului poet craiovean, a readus în atenția cititorilor roadele unei activități literare de peste 60 de ani. Vernisajul expoziției a fost însoțit de o manifestare literară la a cărei realizare și-au adus contribuția prof. Florea Firan, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, și prof.dr.doc. C.D.Papastate, care au evocat personalitatea poetului. Actorul Emil Boroghîndă de la Teatrul Național din Craiova și fiica scriitorului, Silvia Constant, au susținut, în completarea programului, un recital de versuri.

Om și univers este titlul unei expoziții de lucrări de astronomie, din literatura de specialitate românească și universală,

organizată în colaborare cu Casa armatei din Craiova, la sediul acesteia, prilej de prezentare a unor rarități din patrimoniul bibliotecii, dar mai ales a unor lucrări recente de mare interes.

Sub genericul *Literatură și ecranul*, a fost inițiată, în colaborare cu întreprinderea cinematografică județeană, o interesantă acțiune de popularizare în rîndurile publicului cinefil al operelor literare românești ce au stat la baza unor ecranizări. La cinematograful „30 Decembrie” din Craiova au fost expuse, pe panouri special amenajate, materiale informative referitoare la lucrările ecranizate, date referitoare la film etc. și au avut loc largi dezbateri cu spectatorii. Opere avute în vedere pînă acum, în această abordare bivalentă: *Baltagul*, *șchița Telegrame*, *Enigma Otiliei și Moara cu noroc*.

O bogată expoziție de carte și documente, organizată în colaborare cu filiala Dolj a Arhivelor Statului, a marcat aniversarea centenarului nașterii lui Șt.O.Iosif. Au fost expuse volume ale poetului, traduceri, lucrări de referință istorico-literare și de critică, publicații craioveane la care a colaborat poetul, scrisori adresate de scriitor cîrturarului craiovean C.D.Fortunescu, alte documente și fotografii. Cu același prilej, prof.dr.doc.C.D.Papastate a susținut o interesantă expunere despre viața și opera poetului. ■ T.N.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „V. A. URECHIA” — GALAȚI: EXPOZIȚIA „FEMEI CREATORI, FEMEI EROI”

Atenția publicului gălățean a fost recent reținută de o expoziție avînd drept temă „Femei creatori, femei eroi” (vernisa: 3 noiembrie a.c.). Peste 600 de publicații semnate de autori-femei sau consacrate unor femei-eroi, militante pe tărîm social, politic sau afirmate în plan științific și cultural, în artă și literatură. Oferind ponderea cuvenită aspectelor istorice, expoziția a consacrat un loc aparte rolului femeii în societatea contemporană. Și dacă organizatorii și-au propus să ofere publicul, prin intermediul cuvîntului tipărit și al imaginii, o privire istorică asupra aportului femeilor la dezvoltarea istorică, politică, științifică și cultural-artistică, ei și-au propus, în egală măsură, să realizeze și o privire panoramică universală, deși, firesc, în prim plan s-au aflat, în toate secțiunile expoziției, personalități feminine din țara noastră. Vernisajul expoziției a fost marcat de un recital muzical-poetic „Esantioane lirice feminine”, susținut de grupul de tineri artiști amatori gălățeni ce și-a dat angajantul nume „Lupta cu ineria”.

Manifestarea expozițională consecnată se înscrie într-un ciclu de acțiuni cultural-educative organizate de Biblioteca județeană „V. A. Urechia” din Galați cu prilejul Anului Internațional al Femeii dintre care mai amintim audițiile „Interprete române de operă” și „Interprete ale muzicii instrumentale”; dublu „medalion liric” gălățean — Maria Petra și Ana Mușlea, recitalul de versuri „Femeia — motiv etern de inspirație în lirica universală” și simpoziioanele „Prezențe feminine în creația și interpretarea artelor muzicale” și „Femeia — o forță a progresului social, economic și cultural contemporan”.

Biblioteci ale sindicatelor

PRIN CARTE SPRE PRODUCȚIE

Sintem în pragul cincinalului științei și tehnicii. Întreaga națiune participă cu dăruire la pregătirea condițiilor optime pentru declanșarea cu succes a vastului proces de folosire intensivă și extensivă a tuturor cuceririlor științei și tehnicii pe care societatea noastră ni le oferă. Un proces complex de integrare în care fiecare element își are partea lui de contribuție și de răspundere socială.

Cartea tehnică la îndemina tuturor! — devine un imperativ căruia bibliotecile sindicatelor trebuie să-i răspundă la nivelul maxim al condițiilor de care dispun.

Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor din Sibiu (bibliotecară *Bokor Carmen*) și Biblioteca clubului

„Siderurgistul“ al Combinatului siderurgic Hunedoara (bibliotecară *Victoria Pârlea*) își au experiența lor, cu reușite și neîmpliniri, privind eficiența propagării cărții tehnice.

Fără a intra în detalii organizatorice, din strădaniile celor două biblioteci se desprinde încercarea de a crea un flux permanent de informații asupra fondurilor de lucrări ale bibliotecilor cabinetelor tehnice (iar în cazul Sibiului, și ale Centrului de informare tehnică din cadrul Casei de cultură a sindicatelor), ale celorlalte biblioteci ale sindicatelor din oraș, pentru a oferi cartea potrivită fiecărui cititor interesat de propria-i perfecționare profesională. Formele de concretizare sînt timide și insuficiente, bunăvoința celor două biblioteci de a suplini necorelarea la nivelul întregului oraș a tuturor surselor de informare și documentare tehnico-științifică fiind depășită de exigențele actuale.

La acțiunile de propagandă tehnică întreprinse de cei care au ca sarcină în principal acest lucru (bibliotecile

cabinetelor tehnico-documentare, iar la Sibiu adăugîndu-se Centrul de informare tehnică și cluburile pe profesii), bibliotecile sindicatelor sînt prezente cu cartea tehnică, în scopul răspîndirii ei în rîndurile participanților, cu recomandări bibliografice (alcătuite și la cererea individuală a solicitanților), cu diapozitive și alte materiale ilustrative de care dispun. Obiectivele acestor acțiuni vizează ridicarea calificării profesionale a noilor angajați, îmbunătățirea calității produselor, prin dezbateri la care participă cadre tehnice superioare și maiștri, orientarea profesională a tineretului (vizite în întreprinderi, întâlniri cu muncitori fruntași, prezentări de cărți ce dezvăluie tainele diverselor profesii), îmbunătățirea activității de informare prin consfătuiri ale documentariștilor și bibliotecarilor care se ocupă de bibliotecile tehnice din întreprinderi.

Faptul că cele două biblioteci ale sindicatelor dispun de un fond modest

În acest An Internațional al Femeii, copiii Capitalei — pionieri, școlari și preșcolari — au adus un emoționant omagiu mamei, femeii. Un concurs de masă, lansat la 15 septembrie, odată cu deschiderea noului an de învățămînt, din inițiativa *Bibliotecii municipale „Mihail Sadoveanu”* și în colaborare cu *Consiliul municipal al pionierilor*, a mobilizat talentele a mii de copii bucureșteni. Au rezultat peste 3 mii de opere plastice și cea 800 de poezii și proze. Jurile, prezidate pentru arte plastice de prof. univ. Al. Tohăneanu și pentru literatură de scriitorul Viniciu Gafița, au avut dificila sarcină de a decide, după fazele pe detașament și unitate, pe sector, distincțiile: 40 de premii, 40 de copii au urcat pe podiumul laureaților, dar, așa cum arăta Al. Hoarjă, directorul Bibliotecii „M. Sadoveanu” care a prefațat festivitatea de premiere (Sala Teatrului „C. Tănase”, 30 octombrie a.c.), clișigiul nu a fost doar pentru cei incununați, ci pentru toți participanții la concurs care au încercat deopotrivă bucuria creației și cea de a aduce un cald omagiu mamei, profesoarei, femeii în general. Și desigur, nu întîmplător, în creațiile distinse s-a simțit și rodul lecturilor, al contactului sistematic cu cartea, cu biblioteca. Tocmai de aceea invitația-îndemn adresată copiilor de a beneficia de serviciile oferite de bibliotecile publice bucureștene, deținătoare ale unui tezaur ce însumează peste un milion de volume, de a-și face din carte un prieten pe viață a sunat cit se poate de convingător.

Mame, profesoare, educatoare, bibliotecare — oaspeți ai festivității de premiere — au putut admira lucrările plastice ale copiilor cuprinse într-o amplă expoziție (urmînd a fi itinerată și în alte localități) și au asistat la un micro-recital al tinerilor poeți și prozatori distinși.

■ I.T.

În spatele stivelor de lăzi se află Biblioteca publică „B.P. Hasdeu” din Capitală (Șoseaua Ștefan cel Mare). Fără comentariu... din partea noastră. Nu știm însă care este părerea Comitetului municipal de cultură și educație socialistă!?

de carte tehnică nu le permite să satisfacă diversele solicitări venite din partea unor cititori de profesii multiple și de grade diferite de pregătire profesională. Și nici nu trebuie să-și profileze fondurile în acest sens, pentru că practic nu ar putea achiziționa întreaga literatură tehnică solicitată la nivelul tuturor unităților economice din oraș. Aceasta este obligația bibliotecilor tehnico-documentare ale întreprinderilor.

Ceea ce pot să facă, și intră în profilul lor, în atribuțiile ce le delimitează sfera de activitate, este stimularea formării culturii tehnice în rândurile maselor largi de muncitori, a deprinderii de a folosi cartea de specialitate în procesul permanent de perfecționare profesională și îndrumarea apoi a acestor cititori, deja formați, spre bibliotecile tehnico-documentare și alte biblioteci specializate care pot să satisfacă la nivel superior cerințele de informare, de studiu de strictă specialitate.

Cartea tehnică de inițiere în diverse meserii, cea de nivel mediu nu trebuie să lipsească din fondurile bibliotecii sindicale. Având în vedere procentul modest pe care-l reprezintă din totalul fondului de cărți, cu unele titluri pe care vremea și-a pus pecetea (cunoaștem ritmul de învechire a informației în domeniul tehnicii!), acțiunea de completare cu noi achiziții în anul 1976 va trebui să fie marea mai evident de cerințele actuale privind perfecționarea profesională a muncitorilor. În ce măsură vor fi editate lucrările atât de așteptate de bibliotecari și căutate de cei care au nevoie în meseria pe care o practică de mai puțină sau de mai multă vreme rămâne la stadiul de întrebare ce își așteaptă răspunsul în special din partea Editurii tehnice. Un răspuns materializat în cărți accesibile marii masă de făuritori de bunuri materiale și care să nu nedreptățesc diverse meserii practicate cu sîrg, dar date uitării de către teoreticienii în materie.

În cadrul vastului program de pregătire superioară a forței de muncă la nivelul exigențelor actuale și mai ales a celor viitoare din domeniul științei și tehnicii, prezența bibliotecilor, prin instrumentele specifice activității lor, trebuie să marcheze o contribuție eficientă, utilă, în toate sectoarele unde se concep și se făuresc bunuri materiale. Aceasta este măsura aprecierii responsabilității prin care își înscriu aportul la opera de dezvoltare multilaterală a țării în drumul spre comunism.

A. MIHAI

Biblioteci ale cooperăției meșteșugărești

Organizarea lecturii în sistemul cooperăției meșteșugărești bucureștene

Peste 22 600 de cititori înscriși și aproape 189 de mii de volume difuzate anual. Cifre impresionante reflectând roadele unei munci perseverente, de cea 20 de ani, de atragere la lectură și permanențiere ca cititori a membrilor cooperatori din rețeaua cooperăției meșteșugărești bucureștene. Cifre impresionante în sine, dar care devin și mai semnificative dacă le raportăm la publicul cărui i se adresează Biblioteca cooperativelor meșteșugărești din București. În momentul de față, numărul operatorilor din Capitală se cifrează la circa 45 de mii, astfel încît procentul de atragere la lectură depășește 50 la sută, iar indicele de difuzare a cărții se apropie de 4 volume per cooperator.

În condițiile unui public eterogen, mai ales sub raportul profesiei și al nivelului de pregătire școlară, și care cunoaște o mare dispersare teritorială (în București funcționează în prezent 33 de cooperative meșteșugărești de profiluri diferite), performanțele sînt cu atât mai valoroase.

Să pătrundem puțin în mecanismul organizării lecturii.

Principiul organizatoric de bază este cel al apropierii cărții de cititori, de locul lor de muncă. În acest sens, în fiecare unitate de producție ce întrunește un minim de 5 oameni a fost organizată o bibliotecă mobilă, deservită de un bibliotecar voluntar, de regulă în pauza de masă. Biblioteca are în acest sistem statut de bază centrală de împrumut, contactul cu publicul realizîndu-se exclusiv prin intermediul celor 913 biblioteci mobile*. Cei zece lucrători din

*. Număr variabil de la o perioadă la alta, în funcție de înseși modificările intervenite în structura cooperăției meșteșugărești.

unitatea centrală asigură deopotrivă procesul de completare și prelucrare a publicațiilor, dispeceratul în unitățile mobile, controlul și îndrumarea metodică a bibliotecarilor voluntari și propaganda cărții, realizată și la sediu, dar mai ales la locurile de muncă.

De două ori pe trimestru (spune regulamentul), în practică lunar, fiecare bibliotecar vine la centru pentru a-și împropăta fondul de carte. Îi întîmpină aici o colecție impunătoare de cărți (cea 207 000 volume; dotarea medie: peste 4 cărți per cooperator), de o mare diversitate tematică (cea 10 la sută din domeniul social-politic, 8 la sută științifico-tehnică, 3,5 la sută cărți pentru copii, 70 la sută beletristică, 9 la sută alte materii).

Proporția (totuși) excesivă a literaturii beletristice în ansamblul colecțiilor este determinată mai ales de numărul mare de exemplare per titlu (pînă la 40—50), în timp ce la literatura științifico-tehnică, profesională, interesînd de regulă, de la un titlu la altul și de la un domeniu la altul, categorii mai restrinse de cititori, datorită diversității profesionale, se asigură, în genere, doar 3 pînă la 10 exemplare din fiecare titlu. Gradul de actualitate al colecțiilor este menținut prin achizițiile curente, în acest scop existînd o alocare bugetară de cea 4 lei per cooperator.

Organizarea sistematică a fondurilor în depozite ca și îndrumarea competentă a bibliotecarilor din bibliotecă asigură orientarea lesnicioasă a cadrelor voluntare și realizarea unor selecții judicioase. Încercînd să se atenueze caracterul oricum subiectiv al selecției, în fiecare unitate unde ființează o bibliotecă mobilă există un caiet de solicitări, formulate de cititori fie pe baza listelor de recomandare și a prezentărilor de cărți noi ce le sînt făcute, fie pe baza unor informații obținute prin alte canale (presă, radio, familie și prieteni etc.). Alte solicitări sînt receptate direct de către bibliotecarul ce vizitează periodic unitatea respectivă nu numai pentru a controla activitatea sau a susține acțiuni de propagandă, ci mai ales pentru a cunoaște publicul, a-i sonda preferințele de lectură. De altfel, la sediul central există un raft de cărți reținute, completat pe măsura lucrărilor aflate în circulație. Pentru stabilirea zonelor de mai mare interes, în urmă cu cîțiva

ani s-a întreprins o largă anchetă în rândurile cooperatorilor. Pe baza rezultatelor ei, între altele, s-a extins distribuția de carte de popularizare a științei.

Propaganda cărții, ritmică, sistematică, joacă un rol deosebit în orientarea cititorilor și în stimularea intereselor de lectură. În acest scop, în fiecare lot de cărți dirijat spre o bibliotecă mobilă cel puțin o lucrare este însoțită de recenzia ei, susținută apoi de bibliotecarul voluntar. Alte acțiuni (medalioane literare, jurnale de actualități, după-amieze literare, jurnale de călătorie etc.), unele organizate pe cicluri, se desfășoară lunar, în fiecare unitate. Tematic, acestea răspund unor interese de informare determinate de nevoi profesionale, școlare (mulți cooperatori își completează studiile la cursuri fără frecvență), de educație sanitară etc. etc.

Eficiența modului de organizare a lecturii în sistemul cooperăției meșteșugărești din București e reflectată în cifrele statistice comunicate la început. De bună seamă, i s-ar mai putea aduce și unele îmbunătățiri. Astfel, o statistică realizată trimestrial, nu numai anual, ca în prezent, ar permite o cunoaștere permanentă a situației activității în bibliotecile mobile și adoptarea, de la caz la caz, a cuvenitelor măsuri. (E drept, din deplasările lor pe teren, bibliotecarii din centrală încearcă să suplinească această carență, prin informațiile aduse.) Tot astfel, fișa cărții (pe care să se înregistreze circulația în unități, nu la cititor) ar permite un dispeccerat mai bine organizat și totodată o cunoaștere, în linii mari, a circulației fondurilor, în condițiile în care evidența statistică nu nuanțează împrumuturile pe domenii. Organizarea unor filiale ale bibliotecii în câteva unități cu o mai mare concentrare a forței de muncă ar ridica activitatea bibliotecii cooperativelor meșteșugărești pe o treaptă superioară a acțiunii sale de cultivare a lecturii în rândurile cooperativelor.

Dincolo de aceste sugestii, pe care sîntem convinși că practica le va impune într-o etapă viitoare, realizările obținute de colectivul bibliotecii și de largul său activ obștec în difuzarea cărții, acest important instrument al educației socialiste, sînt cu adevărat meritorii.

Ioana TĂUTU

Biblioteci de învățămînt superior

TREPT E ȘI MOMENTE

Orientarea beneficiarilor activității de informare documentară din învățămîntul superior

În învățămîntul superior, ritmul și intensitatea circulației informațiilor determină însuși pulsul general al vieții universitare. Aici, a fi bine informat nu înseamnă numai a realiza o densitate remarcabilă de cunoștințe sau a cunoaște cele mai noi teorii și date ale unui domeniu sau altul, ci înseamnă, mai ales, formarea aceluia climat prospectiv de continuă orientare a științei și culturii către aspirațiile de mîine ale societății. *O universitate care nu asigură fluxuri permanente și viguroase de informații la nivelul fiecărei celule de învățămînt-cercetare-producere nu va deveni niciodată ansamblul formativ, dinamic și deplin integrat, al cărui necesar progresului contemporan. Pornind de la asemenea înțelegeri mai mult sau mai puțin definite, toate structurile de informare universitară și-au apropiat de la început sarcina orientării diverselor categorii de beneficiari în cunoașterea surselor și depistarea informațiilor.*

Funcția formativă a bibliotecilor este o consecință firească a caracterului unitar al complexului educativ universitar în cadrul căruia fiecare componentă participă cu mijloace specifice la atingerea obiectivului comun. În general, optimizarea efortului intelectual depinde în măsură importantă de mediul de surse în care un cercetător își desfășoară activitatea și de metoda abordării și prelucrării acestora. Pentru mai buna înțelegere a relației bibliotecă-student sub raportul accesului la informații trebuie precizat că, indiferent de funcțiile sale naționale și regionale și de misiunile general-culturale pe care o bibliotecă universitară le poate avea în sinul unei anumite comunități, *rolul cel mai important al unei asemenea instituții este determinat de nivelul și amploarea procesului instructiv și de cercetare în care aceasta este*

antrenată, iar categoria de beneficiari către care converg toate eforturile sale o constituie studenția. Sublinierea mi se pare utilă intrucit în unele centre există tendința ca interesele de studiu ale altor categorii de solicitanți să cîștige teren în detrimentul bunei acoperiri a necesităților de instruire și cercetare ale studenților. Studenția reprezintă un tip deosebit de beneficiari în preocupările cărora se imbină permanent studiul obligatoriu cu studiul opțional, interesați în informarea pe zone științifice vaste, totdeauna mai largi decît ale specialiștilor, profesori și cercetători, care adîncesc domenii limitate. Cunoștințele lor se adună în primul rînd din perimetrul de bază, stabil al disciplinelor ceea ce determină apelul frecvent și intens la lucrări fundamentale cu caracter de sinteză. În privința metodologiei intelectuale, studenții au, în genere, în primii ani, deprinderi sărace, unilaterale, se instruiesc linear, nu și creează instrumente proprii de informare. Sînt caracteristici care, împreună cu cele impuse de natura domeniului de cunoștințe, trebuie să imprime un anumit conținut preocupărilor educative de orientare ale bibliotecii. Hotărîtoare este, de asemenea, practica intelectuală cîștigată în treapta preuniversitară. Din păcate, accentul care se pune în liceu pe dezvoltarea deprinderilor de muncă independentă, prin stimularea depistării și utilizării unor surse documentare diverse, este insuficient. Lipsiți de contactul cu masive impunătoare de informații și documente și posedînd o tehnică de investigație redusă de cele mai multe ori la consultarea dicționarilor și a unor cataloage alfabetice de mici dimensiuni, studenții începători traversează o perioadă dificilă de acomodare, adesea cu efect inhibitor. De aceea, conținutul activității de orientare desfășurată de bibliotecile de învățămînt superior ori de alte organisme de informare universitară se împlinește din acțiuni și instrumente de toate gradele, de la explicarea unor noțiuni elementare de investigație științifică la cunoașterea regulilor de indexare, utilizarea unor publicații de informare complexe ori interogarea memoriilor cibernetice. Treapta universitară de orientare are astfel o alcătuire eterogenă în care își găsec răspuns toate stadiile de muncă intelectuală specifice studenților. Modalitățile utilizate de biblioteci se dovedesc

însă cu adevărat formative numai în măsura în care ansamblul biblioteconomic concurează în întregime la perfecționarea stilului de informare și studiu al studenților. Orice necorelare se repercutază negativ. Multe biblioteci universitare au organizat plicticoase expuneri despre logica fluxurilor de informații, despre prelucrarea modernă a documentelor etc. încercând „ex cathedra” să confere așa-zisei „educații a beneficiarilor” (formularea ni se pare pretențioasă) valențe preponderent teoretice și ignorând situația concretă a sistemului de surse și servicii din unitatea sau centrul universitar respectiv. Observarea calității studiului și valorii cunoștințelor studenților în legătură cu activitatea bibliotecii universitare, pe o durată mai lungă, conduce la concluzia că cea mai înaltă eficiență formativă s-a obținut în unitățile care au conceput un proiect unitar de convergență permanentă a tuturor factorilor de relație.

Asigurarea eficienței activității formative a bibliotecii este legată direct de modernizarea structurii, instrumentelor și serviciilor pe care le oferă. Detaliind, s-ar putea preciza că factorii de bază de care depinde orientarea acțiunilor formative sînt: *calitatea structurilor; logica fluxurilor; calitatea serviciilor; calitatea personalului.* Fiecare din factorii amintiți permite exemplificări concludente. De pildă, o structură biblioteconomică modernă afectată unei instituții de învățămînt superior nu-și poate atinge țelurile formative dacă este lipsită de un serviciu sau un nucleu de informare. Efectul formativ optim al activității unei biblioteci universitare moderne se situează numai la confluența consecințelor pe care le determină factorii menționați mai sus. Abia în funcție de cele patru zone determinante se concep programele de orientare a studenților. Aceste acțiuni speciale, care reprezintă tot atâtea momente importante de pedagogie universitară, au intrat în ultimii ani în practica celor mai multe biblioteci de învățămînt superior din țara noastră și din străinătate. Variațiile lor este promițătoare. Într-o ordine, care nu este neapărat cea a eficienței, sînt de menționat: *curturile de informare; stagiile de practică; perioadele de prezentare*

multilaterală a bibliotecilor de tipul „zilele bibliotecii”, „orele informării” etc. etc.; modalitățile audio-vizuale de propagandă a instrumentelor și serviciilor; îndrumarea orală imediată. Accentuarea uneia sau alteia din aceste forme depinde de capacitatea metodică a bibliotecii, de mijloacele sale și de exigențele mediului universitar respectiv. În toate situațiile, acțiunile de orientare trebuie să aibă însușirile unui moment pedagogic bine conceput, de rafinament, pentru a determina fixarea acestui tip special de cunoștințe și instalarea unor deprinderi productive de activitate intelectuală.

Modalitatea căreia, se pare, i s-a acordat mai mult credit în ultimul deceniu a constituit-o organizarea manifestărilor complexe de orientare de tip „zilele bibliotecii”. Într-un interval de 5—10 zile, la începutul anului universitar, bibliotecile se prezintă studenților printr-o suită de acțiuni care cuprind expuneri, vizite, exemplificări, expoziții, proiectii, identificări de colecții și instrumente de referință, difuzarea unor recomandări de orientare (ghiduri, pliante etc.). Momentul este favorabil atât prin imaginea de ansamblu pe care o realizează asupra posibilităților de informare și studiu existente și prin densitatea și varietatea formelor utilizate reprezentînd în același timp o bună ocazie pentru sondarea reacției studenților. Dacă izolate în timp, neîncadrate într-un lanț de acțiuni și realizate fără o colaborare adîncită cu personalul didactic, „zilele bibliotecii” au împrumutat în multe locuri caracterul unei acțiuni „turistice”, superficiale, fără consecințe deosebite pentru colectivitatea studentescă.

Bibliotecile trebuie să înțeleagă că misiunea lor formativă este la fel de importantă ca cea informativă întrucît *familiarizarea cu universul de surse și utilizarea curentă și productivă a acestora în activitatea cotidiană reprezintă azi una din cheile indispensabile pentru manifestarea eficienței a unei personalități.* Unele biblioteci universitare au reușit să confere continuitate „zilelor bibliotecii” prin realizarea unei perspective metodice mai largi. Astfel, Biblioteca centrală universitară din București a încercat prelungirea acțiunii de orientare prin difuzarea unui set de

recomandări pentru studenții din primul an. Diversitatea pieselor acestui „dosar metodic”, prezentate grafic într-o formă accesibilă, a contribuit la sporirea interesului pentru conținutul lor. Setul cuprinde: 1. scrisoare către studenți; 2. extras din regulamentul de funcționare; 3. îndrumări pentru folosirea cataloagelor; 4. îndrumări pentru întocmirea unei bibliografii; 5. o listă de surse pe profilul fiecărei facultăți; 6. schema complexului B.C.U. pe teritoriul centrului universitar; 7. schema de acces și circulație a cititorilor în unitatea centrală; 8. schema de acces și circulație a cititorilor în facultatea de profil; 9. modele de imprimare utilizate de bibliotecă în activitatea cu cititorii; 10. un pliant în culori. Toate recomandările au caracter de lucru, oferă exemple, prezintă situații posibile, indică instrumente și servicii la care studenții au acces, pot întovărăși permanent activitățile de informare și studiu ale acestora. Îndrumări asemănătoare au redactat și alte biblioteci de învățămînt superior românești.

Finalizarea rodnică a programului de orientare întreprins de bibliotecă presupune folosirea judicioasă, dozată și consecventă a întregii game de acțiuni care îi stau la dispoziție pentru a se asigura valorificarea deplină a potențialului informațional al colecțiilor și creșterea randamentului muncii intelectuale a studenților.

I. S.

Biblioteci școlare

ÎNTRER CERINȚE ȘI REALITATE

În condițiile unui grup școlar cu diferite forme de învățămînt, cum este cel de pe lângă Întreprinderea de autocamioane Brașov — 6 forme de învățămînt (liceu treapta I;

Actualitatea în bibliotecă

școală profesională; liceu industrial, școală tehnică postliceală și școală tehnică de maiștri, cursuri de zi și serale) ce cuprind peste 4 000 de elevi și 100 de cadre didactice — munca de bibliotecă, deosebit de pretențioasă, se cere diferențiată de la o formă la alta, de la elevii externi la cei interni.

Pornind de la obiectivul principal al modernizării învățământului, legătura cu practica, bibliotecii îi revine sarcina de a adânci procesul instructiv-educativ prin formarea de deprinderi temeinice de lectură și informare în domeniul tehnicii, de a-i ajuta efectiv pe elevi să pătrundă toate tainele meseriei alese.

Fondul de cărți al bibliotecii noastre reflectă această tendință, concentrând lucrări tehnice pentru toate formele de învățământ. Elevii interesați să-și completeze cunoștințele dobândite la școală și în timpul practicii găsesc la biblioteca școlii colecții bogate de lucrări de specialitate pentru toate meseriile care se învață aici, publicații periodice tehnice, ca și standarde de stat, mult solicitate. Elevii școlii tehnice postliceale și de maiștri sînt îndrumați de profesori spre bibliotecă, unde pot găsi tot materialul necesar pentru pregătirea proiectelor de diplomă.

Anii de școală sînt și anii lecturilor. Elevul vine la bibliotecă nu doar să schimbe o carte cu alta, ci și să aștepte un cuvînt de îndrumare, de apreciere asupra cărților. Nu orice carte luată din raft și răsfoită aduce după sine un profit intelectual. Gustul pentru citit cere să fie completat cu spiritul de discernămint în alegerea cărții, bibliotecarul fiind chemat să îndrume elevii spre o lectură adecvată vârstei lor, de bună calitate, care să-i ajute în lărgirea orizontului de cunoștințe și să contribuie la dezvoltarea gândirii și vocabularului lor.

Elevii trebuie îndrumați și ajutați să folosească corect toate instrumentele de informare, ca la terminarea școlii să știe să se orienteze în orice bibliotecă. În acest sens, am considerat de o deosebită eficiență înființarea unui cerc de biblioteconomie în școală sub directă îndrumare a bibliotecarului școlar sau ținerea în fiecare clasă a unor lecții de biblioteconomie. Din păcate, în școala noastră, ca și în altele de altfel, neglijîndu-se aceste sarcini formative, bibliotecarul este încărcat cu diverse treburi administrative, cum ar fi gestionarea și distribuirea manualelor școlare, cu toate lucrările aferente, ceea ce îi răpește mult din timpul ce ar putea fi folosit cu mai multe câștiguri pentru elevi.

În munca noastră plecăm de la principiul maximei accesibilități a colecțiilor. Un prim criteriu respectat în acest sens

este orientarea programului bibliotecii în așa fel încît să nu fie deschisă numai în timpul orelor de curs, accesul cititorilor noștri realizîndu-se între orele 10 și 19 (restul programului fiind destinat lucrărilor de bibliotecă).

Asigurarea accesului liber la raft rămîne în continuare o cerință de prim ordin. (Deși dăduse rezultate foarte bune, din lipsă de spațiu am fost nevoiți să renunțăm la el.) Lipsa acută de spațiu a dus și la desființarea sălii de lectură. Or, aceasta e cu atît mai necesară în condițiile unei școli cu internat, cum e a noastră. Dincolo de înlesnirile oferite elevilor în lectură și studiu, sala de lectură avea rolul de a asigura accesul la presa cotidiană și la periodice de specialitate, la un cît mai bogat fond de referință etc. Fără asemenea condiții, însuși rolul bibliotecarului școlar de îndrumător al elevilor în primii lor pași de muncă intelectuală își îngustează posibilitățile de exercitare.

În condițiile actuale de funcționare, ne-am propus să suplîm lipsa accesului liber la raft, printr-o agitație vizuală foarte bogată și prin informarea cît mai vastă a elevilor asupra fondului de publicații. În acest sens se înscriseră și organizarea unor rafturi tematice cum ar fi: *Cele mai noi documente de partid, Noi cuceriri ale științei și tehnicii, Cartea tehnică în sprijinul pregătirii temeinice pentru meseria aleasă, Noutăți în bibliotecă, Lectură suplimentară a elevilor*. Aceleași teme sînt abordate și sub formă de bibliografii așezate în mod vizibil în bibliotecă și colecționate în dosare speciale la cancelaria profesorilor.

Ne-am propus de asemenea să realizăm în bibliotecă un colț de informare care să cuprindă catalogul alfabetic și sistematic, eventual tematic, un extras din regulamentul de funcționare a bibliotecii, bibliografii de recomandare, planuri editoriale și diferite informații privind apariția cărților noi precum și informații despre acțiunile întreprinse de bibliotecă, o mică expoziție tematică, cît mai actuală, și fiindcă întotdeauna cărțile expuse prezintă o atracție specială, într-un număr cît mai mare de exemplare pentru a fi împrumutate chiar din expoziție. Un punct de atracție în acest colț îl prezintă graficul pe clase cu cititorii înscrisi în anul școlar în curs, care constituie un îndemn la întrecere între clase.

Pe linia apropierei cărții de elevi aș dori să menționez rezultatele bune date de o bibliotecă mobilă experimentată la internatul școlii, în care fondul necesar de cărți a fost asigurat de bibliotecă, iar gestionarea de către elevi.

În condițiile predării pe cabinete de specialitate un rol tot mai important revine bibliotecilor pe clase, cabinete

și laboratoare, care trebuie să fie dotate cu cît mai multe cărți de specialitate și de referință. Acest mod de funcționare mai prezintă însă unele dificultăți organizatorice din cauză că nu se pot asigura cărțile necesare din fondul bibliotecii, ci trebuie cumpărate special, într-un număr mai mare de exemplare (tabele matematice, culegeri de probleme, dicționare, lecturi în limbi străine etc.). Mai există posibilitatea completării acestor fonduri prin donații sau din alocațiile comitetului de părinți. Paralelismul oricum există. Într-o bibliotecă școlară legătura cu profesorii de limbă și literatură română și cu profesorii dirigenți este esențială. Pe baza unei asemenea legături, în multe școli se organizează, în special pentru elevii anului I, vizitarea în grup a bibliotecii, pentru a fi informați asupra modului de organizare și funcționare a acesteia, metodă ce ar trebui să dobîndească permanență și la noi. Tot astfel, susținerea unor ore de dirigenție destinate cunoașterii bibliotecii. Participarea bibliotecarului la ședințele comisiei metodice a Catedrei de limbă și literatură română este obligatorie, aici realizîndu-se cel mai bine relația profesor-elevi-bibliotecar. Scurte informări periodice asupra lecturii elevilor, asupra numărului de elevi înscrisi, asupra greutăților ivite (lipsă de exemplare dintr-un titlu) permit adoptarea unor măsuri imediate, cum ar fi eşalonarea predării lecțiilor la clasele paralele (peste 20), pentru a putea asigura cărțile necesare lecturii suplimentare a fiecărui elev, organizarea unor lecturi în grup (pe dormitoare) sau audierea imprimărilor de discuri și benzi de magnetofon, cînd există posibilități.

Odată cu modernizarea învățământului, în condițiile integrării cu producția și ale dezvoltării impetuoase a științei și tehnicii, biblioteca școlară trebuie să părăsească concepția de a fi un simplu depozit de cărți la care elevii apelează ocazional, trebuind să-și facă simțită prezența în mod activ, să-i ofere fiecăruia cărțile și instrumentele muncii cu cartea necesare pentru școală, pentru producție, pentru viață. Tendința generală a școlii moderne constă în a-i învăța pe elevi „cum să învețe”, în așa fel încît ulterior fiecare să poată dobîndi singur cunoștințele de care are nevoie. De aici, necesitatea ca și în școala noastră să se adopte niște măsuri concrete care să permită modernizarea serviciilor de bibliotecă, pentru a nu rămîne în urma progresului general, în acest cîmp al științei și tehnicii.

Roswitha WINKLER

biblioteca Grupului școlar de pe lângă Întreprinderea de autocalcioane Brașov

Secția pentru tineret a Bibliotecii Naționale „José Martí” din Havana acordă o atenție specială tuturor activităților ce pot sluji la apropierea tinerelor vârstare ale poporului cubanez de carte, de literatură, la dezvoltarea complexă și multilaterală a personalității copilului. „Ser culto par ser libre!” afirma José Martí în urmă cu aproape un secol, iar biblioteca ce îi poartă numele slujește prin întreaga sa activitate această dezvoltare a poporului cubanez.

Printre activitățile menite să contribuie la cultivarea aptitudinilor creatoare și dezvoltarea imaginației ca instrument indispensabil pentru formarea personalității cetățenilor de mîine ai Cubei libere se înscrie și cercul de arte plastice al Secției de copii a Bibliotecii „José Martí”. Cîteva din roadele acestui cerc au fost înmănușiate în expoziția de desene organizată în colaborare de Biblioteca Centrală de Stat a R.S. România și Biblioteca Națională „José Martí” din Havana. 72 de mici creatori cubanezi se înfățișează în fața publicului român cu lucrări personale sau colective impresionante prin sinceritatea sentimentelor ce le exprimă, prin fantezia și exuberanța culorilor.

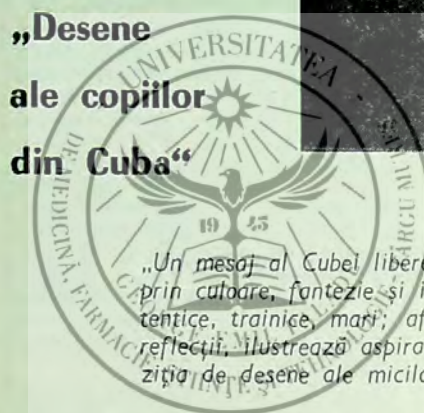
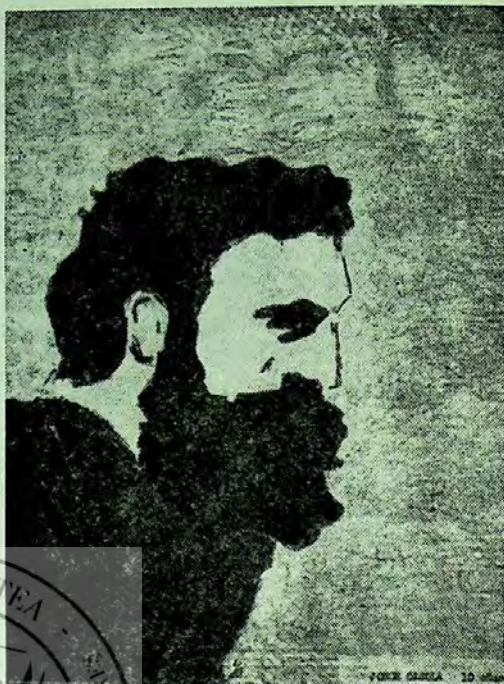
Expoziția de desene a fost cuplată cu o expoziție de carte cubaneză din patrimoniul B.C.S., lucrări cubaneze reprezentative, primite în anii din urmă în cadrul relațiilor reciproce de schimburi de publicații. ■ I.T.

Biblioteci naționale

Biblioteca Centrală de Stat:

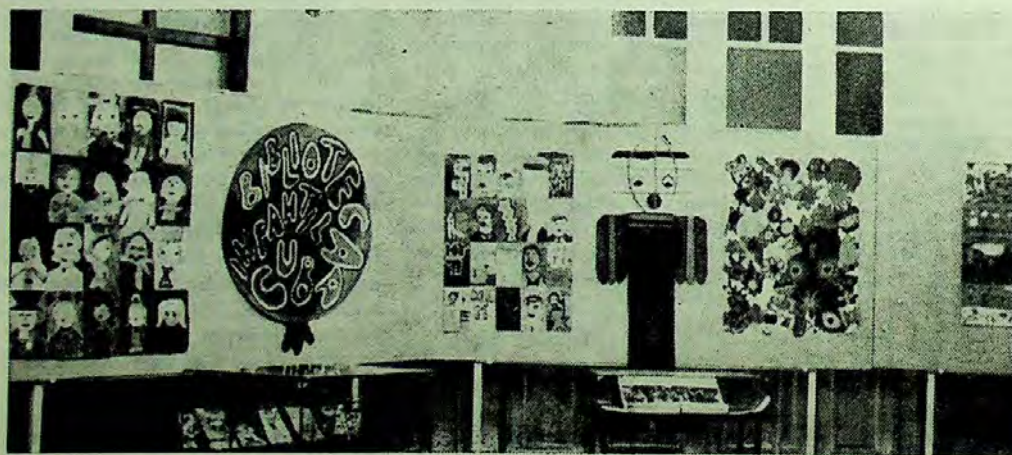
Expoziția

„Desene ale copiilor din Cuba”

„Un mesaj al Cubei libere, un mesaj delicat și patetic ce prin culoare, fantezie și ingenuitate exprimă simțăminte autentice, trainice, mari; afirmă atitudini civice, conturează reflecții, ilustrează aspirații... așa ni se înfățișează expoziția de desene ale micilor artiști cubanezi.”

(Din cuvîntul rostit la vernisajul expoziției de Angela Popescu-Brădiceni, directoarea Bibliotecii Centrale de Stat.)

Formarea profesională a bibliotecarilor

Integrarea

în învățămîntul bibliologic universitar

În vederea reorganizării pe baze științifice a învățămîntului bibliologic universitar și pentru integrarea efectivă a acestuia cu cercetarea și producția, Decanatul Facultății de limba și literatura română a Universității din București — unde ființează de peste patru decenii un curs de specialitate — a hotărît înființarea unei Comisii de bibliologie, alcătuită din cadre didactice, specialiști, studenți și lucrători din biblioteci și documentare, care să dirijeze orientarea învățămîntului și cercetarea în aceste domenii.

În ședința de constituire a acestei Comisii, care a avut loc la 25 octombrie 1975, s-a discutat și aprobat Planul de integrare învățămînt-cercetare-producție pentru anul universitar 1975—1976. În acest sens, practica productivă a studenților din anul I se va desfășura și în unele instituții bibliotecare din țară: la Bacău, unde se va lucra la catalogarea publicațiilor a două filiale ale bibliotecii județene și a întregului fond, de 20 000 de volume, al bibliotecii Casei corpului didactic; la Craiova, pentru catalogarea fondului documentar al bibliotecii județene și al bibliotecii Liceului „N. Bălcescu”; la Tirgoviște, unde studenții vor contribui la organizarea și activitatea a 5 biblioteci comunale model din județ.

Comisia a analizat și posibilitatea înființării, la Facultatea de limba și literatura română, a unui Ofi-

ciu de bibliografie la cerere, care va furniza, la început, recenzii și note bibliografice pentru publicațiile „Îndrumătorul cultural” (Buletinul trimestrial de biblioteconomie *Biblioteca*), „Limbă și literatură”, „Cărți românești”. Treptat, activitatea Oficiului se va extinde și spre realizarea unor bibliografii tematice solicitate de diferite instituții, de cadrele didactice, de studenți etc.

Tot pentru integrarea învățămîntului de specialitate în activitatea de cercetare și în viața bibliotecilor, s-a hotărît, la sugestia directorului adjunct al Bibliotecii Centrale Universitare din București, Ion Stoica, înființarea unui *Cerc științific integrat de bibliologie*, care să-și desfășoare activitatea prin ședințe lunare de lucru, în marea aulă a B.C.U. — București, avînd menirea de a se transforma într-o tribună de înaltă tinută științifică a teoriei și practicii bibliologice contemporane. Anual, comunicările și referatele prezentate în cadrul Cercului vor fi inserate, integral sau în rezumat, în culegerea de studii și articole, aflată acum la al treilea volum, *Studia bibliologica*.

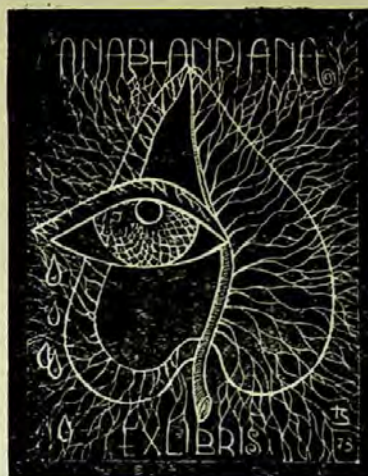
C.D.

CURS DE BIBLIOTECONOMIE

Recent, la sediul Bibliotecii județene Dolj din Craiova a avut loc deschiderea Cursului de biblioteconomie, organizat de instituția craioveană pentru bibliotecarii din școli, din bibliotecile publice și cele ale cooperărilor meșteșugărești. Aflat la cel de-al doilea an, cursul se desfășoară, cu concursul unor specialiști din București și din Craiova, pe baza unei tematici urmărind ridicarea pregătirii profesionale și îmbunătățirea activității din acest important domeniu de cultură și educație. ■ T.N.

SPRIJIN BIBLIOTECILOR SINDICALE

Venind în împlinirea unor deziderate exprimate recent, Biblioteca județeană Dolj, în colaborare cu Comisia pentru activitate politică și culturală a Consiliului județean Dolj al sindicatelor, a organizat un curs de pregătire pentru bibliotecarii sindicali din municipiul Craiova. Cursul se desfășoară cu participarea specialiștilor bibliotecii județene și a unor cadre din București. ■ T.N.

Ex libris de Vecserka Zsolt

Ex libris de Filofteia Simionescu

SOCIOLOGIA LECTURII ȘI A BIBLIOTECII

CZU 025.2:028

Prospectarea intereselor de lectură și completarea colecțiilor

În practica muncii de completare a colecțiilor bibliotecii publice, întrebările-cheie „ce și cât trebuie (sau poate fi) achiziționat din producția editorială” primesc mai greu răspunsuri corecte în cazul bibliotecilor mici și mijlocii, unde se impune o foarte riguroasă selecție a titlurilor și totodată o apreciere cât mai justă a numărului de exemplare ce urmează să intre în fond. Dintre criteriile care în mod obișnuit stau la baza aplicării acestui principiu, al selecției responsabile, *interesele de lectură și de informare, imediate și în perspectivă, ale populației* au reținut în mod deosebit atenția colectivului Bibliotecii orașenești din Făgăraș în ultima perioadă de timp. Lesne de înțeles, respectarea lui trebuia să se bazeze pe rezultatele unei acțiuni de prospectare a intereselor, iar aceste rezultate ne lipseau. Pornind la o astfel de acțiune, ne-am oprit, într-o primă etapă, la cercetarea acestui subiect în rindul populației active, categorie principală de beneficiari cărora le este destinată biblioteca publică.

Din cauze absolut obiective, ne-a fost imposibil — și credem că nici nu ar fi fost nevoie — să prospectăm interesele de lectură ale tuturor celor peste 13 000 de persoane care alcătuiesc populația activă a orașului Făgăraș (cca 50 la sută din totalul de 26 432 de locuitori consemnați în *Anuarul statistic* din 1974). Am reușit însă să cunoaștem opțiunile de carte ale unui public numeros. Cum? Iată pe scurt...

Coordonatele metodologiei aplicate:

● studiarea cu prioritate a intereselor de lectură și informare ale citi-

torilor bibliotecii orașenești (cuprinderea la lectură a populației active: cca 12 la sută, ceea ce înseamnă, anual, între 1 400 și 1 500 de cititori — de toate vârstele, cu diferite studii, de felurite profesii, de amindouă sexele; ocupația profesională: muncitori — aproximativ 60-63 la sută din totalul cititorilor, intelectuali de formație tehnică (ingineri, tehnicieni, economiști) — 12-13 la sută, intelectuali de formație umanistă (cadre didactice, medici, juriști ș.a.) — 9-10 la sută, funcționari — 12-13 la sută, alte profesii — 3-5 la sută);

● folosirea metodei observației directe (urmărind preferințele de lectură atit ale individului, cit și ale grupului socio-profesional), prin mijloace ca discuția spontană sau dirijată cu cititorii, studierea cererilor verbale sau scrise pentru împrumut de cărți, urmărirea cititorului la raftul cu acces liber, sesizarea recomandărilor de cărți pe care cititorii și le fac unii altora etc.;

● studiarea aspectului fizic al cărților în cadrul colecției bibliotecii, după principiul potrivit căruia o carte care stă în raft „nou-nouță” foarte multă vreme nu suscită interes, iar o carte mult răsfoită, cu o fișă de termen plină de date calendaristice, indică o circulație intensă, exprimând un interes de lectură larg răspândit;

● studiarea atentă a evidențelor în primul rînd, fișele cititorilor, apoi *Caietul de evidență zilnică a activității*, fișele cărților scoase din fond din cauza uzurii fizice (presupunând astfel că aceleași lucrări sau altele asemănătoare vor constitui și în viitor obiectul atenției cititorilor);

● folosirea metodei anchetei pe bază de chestionar scris, de cele mai multe ori prin sondarea opiniilor, fără un calcul prealabil în vederea unei reprezentări proporționale pe grupe socio-profesionale. În scopul unor asemenea sondaje, am folosit de obicei fișe dactilografiate de tipul testelor;

● întreprinderea, în 1972, a unei anchete sociologice pe bază de chestionar amplu, aplicat unui eșantion reprezentativ, pe tema „Lectura adulților și influența mijloacelor de comunicare în masă asupra ei”;

● utilizarea, cu rezultate foarte bune, a metodei consultării cititorilor prin mijlocirea instrumentelor de informare asupra producției editoriale, organizînd în acest scop un așa-numit de noi „Colț bibliografic” (unde se află expuse planurile editoriale pe anul în curs, cataloage de librărie, diferite liste bibliografice etc.) și ținînd un caiet special în care cititorii își pot nota opțiunile de carte;

* Rezultatele obținute atunci au fost publicate în *Revista bibliotecilor*, 26, nr. 2, feb 1973, sub titlul „Interesele de lectură ale adulților”.

● întreprinderea unor acțiuni pentru cunoașterea intereselor de lectură ale populației active și în afara bibliotecii — vizite la biblioteci ale sindicatelor, școlare și documentare, la întreprinderi și instituții (discuțînd în cadrul unor cercuri de specialiști asupra planurilor editoriale și asupra altor mijloace de informare în domeniul producției editoriale și consemnînd opțiunile de carte ale interlocutorilor noștri);

● colaborarea strînsă cu librăria, obținînd informații de mare interes cu privire la volumul vînzării — pe materii, autori, titluri de cărți —, date care oglîndesc interesele de lectură ale cumpărătorilor.

Dintre metodele folosite de noi în prospectarea intereselor de lectură ale populației active numai unele au avut o aplicare și o acțiune permanentă, altele temporară; unele au fost aplicate simultan, altele izolat; unele au fost folosite odată, altele altă dată. Rezultatele tuturor demersurilor noastre au convers către date care s-au confirmat unele pe altele, oglîndînd în mod veridic interesele de lectură ale unor diverse grupe socio-profesionale. Și, desigur, unele date au valabilitate pentru o perioadă de cîteva ani, ele putînd fi luate în considerație în cadrul unei etape mai mari în activitatea de completare a fondului de publicații, altele pierzîndu-și valabilitatea după o perioadă relativ scurtă.

Configurația intereselor rezultate și concluziile completării

Abordînd această problemă din unghiul interdependenței principale a intereselor de lectură cu scopul lecturii, o primă constatare: marea majoritate a cititorilor sînt preocupați de ridicarea nivelului lor politico-ideologic și de cultură generală (ponderea acestor cititori, 70 la sută). În consecință, urmărîm împrăștierea permanentă a fondului de publicații cu lucrări valoroase din cele mai diverse domenii și specialități: ideologie, politică, științe sociale, științe ale naturii, artă, sport etc. Dacă în anul 1969 lucrările din domeniul ideologic și social-politic se ridicau la 14 la sută din totalul noilor achiziții, în anul 1974 procentul acestora a crescut la 20,8. La fel, la lucrările din domeniul științelor — de la 1,7 la sută în 1969, la 2,4 la sută în 1973 și la 4,2 la sută în 1974 — și la cele cuprinse la „alte materii” — de la 9 la sută în 1969 la 19 la sută în 1974. Asemenea creșteri au cunoscut în ultimii 5 ani toate materiile din cadrul domeniilor care concurează la formarea și lărgirea orizontului ideologic și a sferei de cunoștințe. Și aici, o indicație în plus asupra nivelului lucrărilor din aceste domenii: potrivit

părerilor exprimate de cititori, lucrările de popularizare din diferite domenii de activitate elaborate la nivel elementar nu mai satisfac cerințele unor largi categorii de oameni ai muncii, opțiunile acestora îndreptându-se — și cu pretenții pentru bibliotecă publică — spre tot mai multe lucrări de nivel mediu și superior.

Crește tot mai mult numărul cititorilor care se interesează de perfecționarea pregătirii lor profesionale, atât din unitățile industriale și economice, cât și din cele social-culturale. Ne sînt solicitate cărți din domeniul celor mai diferite profesii: strungărie, operatori chimiști, tinichigerie, instalații de rețele electrice, gaz metan, apă și instalații sanitare, construcții, timpplărie, depanare radio și televizoare, contabilitate, învățămîntul de stat, domeniul sanitar, dactilografie ș. a. Și pentru acestea, lucrările de popularizare nu mai satisfac, bibliotecii fiindu-i solicitate deseori lucrări de specialitate la nivel mediu și superior. În activitatea noastră de completare a fondului de publicații asigurarea acestora formează o problemă de prim ordin, soluțiile optime, de rentabilitate, care să nu permită paralelisme și risipă, întrevăzîndu-le doar într-o viitoare colaborare, mai strînsă și mai eficientă ca pînă acum, cu celelalte biblioteci din localitate.

Un număr însemnat de cititori citesc în scopul satisfacerii unor interese, preocupări și îndeletniciri ce țin de timpul liber. Cerințele de lectură cu un astfel de scop cunosc o tendință evidentă de creștere generală, îndeosebi în rîndul tineretului. Este vorba de interesul pentru cartea tehnică (întreținerea și repararea aparatelor de radio și televizoare, a automobilelor, arta și tehnica fotografierii ș.a.), pentru cartea de sport (tehnica jucătorilor, biografii de sportivi celebri ș.a.), pentru cartea agrozootehnică (creșterea iepurilor, a păsărilor de curte, a albinelor, cultivarea florilor, a legumelor ș.a.). Menționăm și cerințele de carte formulate de femei (mai ales din grupa de vîrstă 26—40 de ani) pentru cartea tehnică pe teme de industrie casnică: broderii, împletituri, croitorie, prepararea alimentelor etc. Venind în întîmpinarea cititorilor cu literatură adecvată acestui scop, numai în domeniul cărții tehnice (a cărții tehnice în general, deci inclusiv în scopul perfecționării profesionale) achizițiile noastre au crescut de la 2 la sută din totalul intrărilor noi ale anului 1969, la 3,5 la sută în 1973 și la 4,3 la sută în 1974. Potrivit posibilităților materiale de care dispunem, creșterea poate fi apreciată ca multumitoare.

O altă categorie de preocupări din sfera celor cotidiene extraprofesionale o formează interesele de apărare și

îngrijire a sănătății personale sau a membrilor de familie, îndeosebi a celor mici sau a celor în vîrstă, obligațiile de educare a copiilor ș.a. Este solicitată, de mulți cititori, cartea de medicină ca și cartea de pedagogie (îndeosebi colecția editorială „Pentru părinți”). Fără îndoială, în achiziții am ținut seamă în primul rînd de titlurile care au intrunit mai multe opțiuni.

Dintre tinerii ocupați în sfera productivă, un număr considerabil sînt elevi la cursurile serale sau fără frecvență liceale, postliceale, de maiștri sau superioare (în care se cuprind cursurile serale la facultatea de subingineri). Este firesc ca aceștia să împrumute cărți pentru studiu, solicitînd lucrări din diferite discipline, conform programelor școlare. Potrivit anchetei întreprinse de noi, în asemenea situație se aflau, cu trei ani în urmă, circa 31 la sută din subiecți, iar astăzi sîntem îndreptățiți să estimăm că procentul a crescut. Dacă pentru elevii de la cursurile serale liceale putem satisface cerințele în mai mare măsură (cu excepția manualelor școlare propriu-zise), pentru studenții seraliști de la facultatea de subingineri prea puțin putem oferi. Aceștia solicită cursuri universitare pe care deocamdată nu le putem procura și tratare sistematică, din care avem încă puține (și ca titluri, și ca număr de exemplare). Rezolvarea acestor cerințe cade cu preponderență în sarcina împrumutului interbibliotecar.

Prospectarea intereselor de lectură, pe baza opțiunilor concrete pentru anumite cărți ne-a condus la constatarea unui interes sporit față de literatură nebeletristică, ceea ce, în planul completării, a început să se traducă prin creșterea, desigur încă nesatisfăcătoare, a procentului acestei literaturi în totalul achizițiilor anuale. Astfel, în anul 1969, literatura nebeletristică reprezenta un procent de 33 la sută din totalul cărților nou intrate în acel an în fondul bibliotecii, pentru ca în 1974 procentul anual să fie de peste 42. Urmărim ca, în mod treptat, pe parcursul citorva ani, să dezvoltăm fondul total al literaturii nebeletristice, care în prezent este de numai 30,6 la sută.

Foarte mulți cititori citesc pentru divertisment, cel mai frecvent fiind folosită literatura beletristică. La un sondaj de opinie, 46 la sută din subiecți răspundeau că citesc romane pe teme sociale, 61—63 la sută romane pe teme istorice și de război (mai ales cititorii din grupa de vîrstă 41—60 de ani), 52 la sută romane de dragoste, 43 la sută romane de aventuri (în special tineretul) etc. În privința intereselor de lectură din domeniul beletristicii, problema prezintă și alte aspecte.

Astfel, sînt solicitate foarte mult operele clasicii literaturii române și universale; sînt căutate lucrările scriitorilor români contemporani, care deja s-au impus și care înfățișează cu talent realitățile societății românești de ieri și de azi; sînt solicitate opere în limbile naționalităților conlocuitoare, mai ales din creația clasicii maghiari și germani.

Referindu-ne la proporția pe care cartea beletristică o are în totalul achizițiilor anuale, în 1969 ea reprezenta o proporție excesivă, de aproape 61 la sută, pentru ca în anul 1974 să reprezinte doar 42 la sută. Bineînțeles, fără a cădea într-o extremă nedorită, va fi necesar să mai reducem acest procent, avînd în vedere ponderea mare pe care încă o are literatura beletristică în totalul fondului nostru de publicații (59 la sută) și să selectăm cu mare grijă toate titlurile, să stabilim cu chibzuință numărul de exemplare pentru ca cerințele de lectură ale cititorilor să fie cit mai bine satisfăcute.

Un ultim aspect pentru care prospectarea intereselor de lectură ne-a adus informații prețioase în orientarea achizițiilor este stabilirea numărului de exemplare, despre care tangențial am amintit și mai înainte. Unul din sondajele de opinie ne-a indicat că 41 la sută din subiecți obțin cărțile ce le sînt necesare din biblioteca noastră doar la a doua cerere, iar 9 la sută le obțin numai după repetate cereri. Însumînd procentele, rezultă că jumătate din subiecți se declară nemulțumiți de lipsa de promptitudine cu care biblioteca orașenească le satisface cerințele de carte. Situația ne-a impus anumite măsuri și corective în privința numărului de exemplare pentru fiecare titlu în parte (din cele ce vor fi achiziționate), acțiune în care va trebui permanent să luăm în considerație și estinări privitoare la menținerea unor titluri vreme îndelungată în sfera de interese a cititorilor.

Desfășurînd, în formele pe care le-am înfățișat, activități de prospectare a intereselor de lectură ale celor cărora ne adresăm, colectivul bibliotecii noastre a căutat să-și fundamenteze procesul de completare a colecțiilor pe criteriile științifice cunoscute de mai multă vreme, dar, într-un fel, astăzi parcă mai necesar a fi respectate și folosite în practică. Astăzi, pentru colecțiile de miine — colecții a căror completare nu mai poate fi văzută decît ca un act de mare răspundere socială și pe baza cărora sîntem chemați să contribuim la educarea multilaterală a omului societății noastre socialiste.

Alexandru CAZACU

bibliotecar principal, Biblioteca orașenească din Făgăraș

CRITICA LITERARĂ ȘI ORIENTAREA LECTURII

Problemele criticii literare contemporane, ale eficienței ei sociale reflectată în promovarea valorilor literaturii noastre și orientarea publicului cititor au făcut în ultimul timp obiectul unor ample dezbateri în presă. Abordarea, făcută, de regulă, de pe pozițiile criticilor înșiși sau ale creatorilor, a vizat probleme cum ar fi: finalitatea demersului spre operă (critică pentru autor sau critică pentru public), obiectivitatea sau subiectivitatea actului critic, critica — știință sau artă, primatul criticii foiletoniste (care discerne în fenomenul literar imediat și impune, emițând judecăți de valoare) sau al criticii de sistem (abordări de pe poziții teoretice, ample sinteze, monografii etc.); specificul stadiului actual de dezvoltare a criticii noastre (vocația teoretică), democratizarea limbajului critic etc.

Fără intenția reeditării unor asemenea dezbateri susținute de specialiști, ne-am propus un unghi nou de abordare a criticii literare actuale, sub raportul eficienței sociale — cel al bibliotecarului, beneficiar al actului critic și totodată intermediar permanent între opera literară și public. Din acest punct de vedere ideile exprimate reflectă implicit opinia publicului cititor asupra criticii literare. Am invitat în acest scop la discuție câțiva bibliotecari cu experiență, implicați direct în relațiile cu publicul. Am folosit pentru aceasta un microchestionar (publicații literare sau cultural-artistice cu pagini și rubrici literare consultate regulat și opinii în legătură cu acestea; lucrări critice de sinteză, monografice sau cu caracter antologic apărute în ultimii ani, considerate utile pentru orientarea cititorilor; aprecieri cu privire la critica literară actuală ca instrument de orientare în producția editorială, în stabilirea valorilor și implicit în cunoașterea colecțiilor bibliotecii; ce se așteaptă de la critica literară).

Interesante, răspunsurile s-au întâlnit pe multe planuri. Pentru a evita reluările și a puncta cât mai multe idei, reținem pentru fiecare intervenție doar unul sau două puncte de vedere.

Fără a considera epuizat subiectul, invităm bibliotecarii — atât de profund implicați în destinele cărții, în drumul ei spre cititori — să considere prin aceasta un dialog deschis în care sînt chemați să-și spună cuvîntul, atât în problema criticii literare cît și în celelalte probleme ale literaturii contemporane, implicit asupra creațiilor înseși. S-ar realiza poate astfel oel feed-back atît de dorit de creatori. Paginile revistei noastre le sînt deschise.

BIBLIOTECARUL ESTE UNUL DIN BENEFICIARII DIRECTI AI CRITICII LITERARE

O abordare a problemei din unghiul bibliotecarului de către o revistă pentru bibliotecari ni se pare foarte binevenită. Spun aceasta pentru că bibliotecarul este unul din beneficiarii direcți ai criticii literare. El selectează în producția editorială, propagă cărți, orientează cititorii, valorificînd în bună măsură mesaje ale criticii literare.

Biblioteconomia românească este preocupată în momentul de față de integrarea deplină, prin forme specifice, direcțiilor majore ale acțiunii politice și cultural-educative de masă. În cazul nostru particular, este vorba de a ne pune cu totul în slujba cititorului, de a-i face educația lecturii, de a contribui la realizarea unei lecturi valorizante. Or, acest lucru nu este posibil fără a face apel și la alte discipline, dintre care, pe primul loc (poate!) stă critica literară. La rîndul ei, critica literară este chemată, mai mult ca oricînd, nu numai a stabili valori, ci și a face educație, a orienta cititorul. Iată deci apariția unor sarcini paralele, de unde și unele interferențe în mijloacele de realizare. Criticul literar — spunea Sainte-Beuve — este și el un cititor, un cititor mai avizat decît alții, care posedă arta lecturii și care datorită acestei caracteristici capătă o autoritate deosebită în rîndul celorlalți cititori. Din noianul de cărți care apar, care se înmulțesc pe zi ce trece, el alege (după criterii științifice) pe cele mai valoroase și le propune atenției publicului. Toate acestea impun astăzi critica literară, criticul, să pătrundă în bibliotecă nu doar ca cititor, ci ca un creator, ca un modelator al cititorilor. Dar nu e mai puțin adevărat că, aducînd servicii incontestabile dezvoltării literaturii prin abordările lor, cele mai multe din lucrările critice sînt scrise mai mult pentru creatori și mai puțin pentru cititorul obișnuit, care așteaptă fie o confirmare a părerilor sale în urma lecturii unei cărți, fie o invitație la lectură, fie o limpezire a mesajului unei opere mai greu accesibile. Considerăm că se impune o integrare organică a criticii literare în activitatea bibliotecară, de orientare a lecturii, nu doar mediat, cum se întîmplă cel mai adesea, ci și în mod direct. O ex-

periență a Bibliotecii „Gheorghe Asachi” din Iași se cuvine menționată în acest sens. Săptămînal, în aceeași zi, la aceeași oră, un critic literar, redactor la Editura Junimea, prezintă cititorilor bibliotecii cîteva din noile apariții editoriale, făcînd cuvenitele recomandări. Cititorii s-au obișnuit să primească asemenea recomandări și așteaptă cu interes „ora de informare bibliografică”. Respectivul critic se transformă astfel într-un lider de opinie al cititorilor, lider ce influențează pozitiv lectura celorlalți.

Am subliniat aceste aspecte, cerînd o prezență „la zi” a criticii în planul orientării lecturii, deoarece se constată — uneori — o detașare a criticii de masa cititorilor.

Liviu MOSCOVICI
Biblioteca „Gh. Asachi” Iași

PRIMII CRITICI: EDITORII

În condițiile unei politici editoriale ca cea din țara noastră, bazată nu pe criterii comerciale, ci în primul rînd pe criterii educative și în acest sens urmărind promovarea valorilor literare reale, considerăm necesară o mai severă selecție din partea editorilor, mai ales în ceea ce privește poezia. (În acest sens, salutară mi se pare inițiativa instituirii concursurilor de debut în creația literară.) Odată apărută o carte, opinia criticii literare în cazul unei opere deficitare e tardivă. Deci primii critici: editorii. Ei ar trebui să se manifeste ca atare nu doar în selecția titlurilor ce urmează a fi tipărite, ci și în stabilirea tirajelor. Din păcate însă, încă fals subordonate ideii de „rentabilitate” economică, unele edituri acordă prea puțin loc publicării unor lucrări de referință în special (inclusiv lucrări de critică literară) mai scumpe și adresîndu-se, e drept, unui public mai restrîns, dar indispensabile informării, documentării și cercetării.

Tot editurile ar trebui să acorde o importanță mai mare cărții ca purtător de informații. Prefetele (de regulă, cînd există, lungi și prolix), postfețele, scurtele prezentări de pe copertă sau de pe manșeta cărții s-au dovedit în

practică a fi deosebit de eficiente mijloace de orientare a publicului cititor. Totuși ele nu s-au generalizat în practica editurilor și foarte adesea se întîmplă ca lucrarea unui debutant, a unui autor mai puțin cunoscut sau cea a unui autor pentru prima oară tradus la noi să fie prezentată cititorilor (ca și nouă bibliotecarilor ca propagatori ai cărții) fără nici un fel de carte de vizită sau certificat de identitate.

Tudor NEDELCEA
director
Biblioteca județeană Dolj

AVEM NEVOIE ȘI DE O INFORMARE ANTICIPATIVĂ

Cu rezervele exprimate cu mai multă obiectivitate sau cu unele tendințe extremiste, critica literară există în peisajul cultural contemporan ca o prezență destul de activă, reușind, mai ales prin însumare, să surprindă ansamblul fenomenului literar actual. Ceea ce lipsește — și noi, bibliotecarii (dar și publicul larg) o resimțim acut — este informarea anticipativă, bazată pe aprecieri critice științifice.

În completarea colecțiilor de bibliotecă, în opțiunile pe care trebuie să le formulăm, arbitrarul joacă încă un rol prea mare, iar multe investiții se dovedesc apoi a fi fost nerentabile. Prezentările inserate în proiectele de planuri editoriale nu pot suplini aceste lipsuri datorită scopului lor preponderent publicitar. De cele mai multe ori publicul ia cunoștință abia după apariție de lucrări cu adevărat valoroase, abia cînd demersul critic, destul de lent, își face loc în paginile publicațiilor literare și cînd lucrările respective au dispărut de mult de pe piața cărții, înainte chiar de a-și fi găsit locul în colecțiile bibliotecilor. Serviciile pe care le face Centrula editorială sau revista „Îndrumătorul cultural” anunțînd aparițiile editoriale din perioada următoare sînt stimabile, ele rămîn totuși simple consemnări de titluri și nu aprecieri de valoare, nevoia unei reviste a cărții cu o asemenea funcționalitate rămînd foarte vie.

Ștefania PASCU
bibliotecar
Comuna Ileana, județul Sălaj

CE INTERESEAZĂ PUBLICUL LARG DIN CRITICA LITERARĂ

Înainte de a ne întreba ce interesează publicul larg din critica literară e firesc să ne răspundem la o altă întrebare: cine sînt cititorii de critică? De bună seamă ei se recrutează și din rîndurile cititorilor pasionați, dornici să-și lărgească necontenit aria lecturilor și în acest sens să ia cunoștință de viața literară prin intermediul materialelor critice de tip foiletonist. Faptul se reflectă în înseși solicitările lor de carte. Pentru cei care (responsabilă școala?) nu au dobîndit deprinderea de a apela direct la critica literară pentru a-și verifica opțiunile, pentru a se informa, biblioteca este cea care indirect îi face totuși beneficiari ai acestora.

Cei mai mulți cititori de critică literară provin însă dintre elevi, studenți și de bună seamă cadre didactice. Pentru aceștia critica de tip cronică practică în paginile revistelor literare prezintă un interes secundar, nevoile de studiu conducîndu-i mai ales spre lucrările de sinteză, și în anii din urmă se pot cita apariții valoroase referitoare la literatura contemporană, chiar dacă neepuizîndu-i aria (*Poezia românească contemporană* de Al. Piru, *Modalități lirice contemporane* de Petru Poantă, *Scriitori români de azi* de E. Simion, *Poezia unei generații* de Ion Pop ș.a.), sau aducînd o lumină contemporană asupra altor momente sau aspecte ale literaturii noastre (*Literatura română între cele două războaie mondiale* de Ov. Crohmălniceanu, *Gîndirea și gîndirismul* de D. Micu, *Proza fantastică românească* de Sergiu Pavel Dan, *Personalitatea literaturii românești* de C. Ciopraga ș.a.). Ei sînt deopotrivă interesați de lucrări monografice consacrate unor autori sau curente (preocupările critice fiind însă mai sărace în această privință), de antologii critice, de edițiile de autori comentați. Valorificarea moștenirii critice (T. Maiorescu, E. Lovinescu, G. Ibrăileanu, P. Constantinescu, I. Trivale ș.a.) se bucură de un interes aparte din partea cititorilor dornici să-și întregesc cultura literară. De

asemenea, colecțiile „Biblioteca critică”, „Arcade”, „Contemporanul nostru”, „x... interpretat de...” etc. se bucură de o largă audiență în rîndurile publicului.

Există și o categorie de cititori mai rafinați care urmăresc anumiți critici pentru ei înșiși, pentru originalitatea interpretării, pentru savoarea stilului etc. și nu pentru a obține neapărat informații despre alți scriitori, critica literară fiind receptată, în acest caz, ca operă literară și nu ca instrument de cunoaștere.

Fără a fi excesiv optimiști, putem aprecia totuși, pe baza circulației lor în biblioteca noastră, că lucrările de critică literară apărute în anii din urmă au intrat în conștiința publicului, că s-au constituit într-un valoros fond de informare și de orientare în domeniul literaturii.

Virginia LĂZĂRESCU
director
Biblioteca județeană Ilfov,
municipiul Giurgiu

CE ÎNDEPĂRTEAZĂ CITITORII DE CRITICA LITERARĂ

Afirmînd certele cîștiguri pe care critica literară le aduce cititorului comun în receptarea mesajelor literare, în ierarhizarea valorilor etc., nu trebuie omise nici aspectele care îndepărtează masa de cititori de asemenea materiale.

Aș începe cu mereu invocatul stil în care sînt scrise materialele criticii: de multe ori greoi, încărcat de neologisme și alte prețiozități verbale, abscons, ceea ce le face greu receptabile.

Sînt derutante pentru cititori, deși doza de subiectivism în percepția criticului e firească și poate chiar necesară, opozițiile diametrice de păreri asupra unor autori, asupra unor opere.

Publicul așteaptă mai multă hotărîre în afirmarea debuturilor cu adevărat semnificative. E drept că „România literară” practică reluarea în ample cronici literare semnate de N. Manolescu a celor mai importante lucrări de debut consemnate mai întîi în rubrica lui

L. Ulici „Prima verba”, totuși e prea puțin pentru a impune opiniei publice un tînăr scriitor. Poate aici rămîn în primul rînd datoare editurile.

Un alt fenomen ce nemulțumește publicul cititor este concentrarea mai tuturor condeielor critice în jurul aceluiași volume, în timp ce alte lucrări care poate n-ar merita ample dezbateri, oricum consemnări critice, sînt ocolite sistematic. O anume indiferență față de nonvalori ni se pare stînjenitoare și într-un fel nocivă pentru marele public.

Mai există un aspect asupra căruia aș vrea să mă opresc, dar acesta ține mai mult de sociologia literaturii. Este vorba de un fenomen propriu zilelor noastre cînd, favorizată de producția editorială, creația literară a luat o mare amploare. Se întîmplă ca în cazul anumitor cititori — de regulă dintre cei mai experimentați — materialele critice în loc să conducă spre lectură cărților, să o înlocuiască.

AȘTEPTĂM MULT DE LA CRITICA LITERARĂ

Opiniile pe care le voi formula nu pot fi, dar nici nu ambiționează să fie, o critică a criticii literare. Ele pot fi considerate însă o modestă sinteză a părerilor formulate de cititorii bibliotecii noastre, unii ei înșiși preocupați de creația literară, alții, simpli consumatori ai literaturii beletristice:

— Materialele critice: să nu fie scrise numai pentru confrății în ale literelor, ci și pentru publicul cititor, care datorită limbajului prețios, adesea confuz, în cele mai multe cazuri renunță la părerile criticilor;

— Critica să facă referiri imediate la producția editorială, să țină pasul cu aceasta, cu mai mare dinamism în receptarea cărților nou apărute;

— O atitudine mai fermă atît în stabilirea valorilor, în afirmarea tinerelor talente, cît și în luarea de poziție față de literatura minoră, nerealizată, tă-

cerea însemnînd implicit acceptare, deci pe de o parte încurajarea tendințelor comerciale ale unor edituri, pe de alta neavizarea publicului;

— Literatura pentru copii, ridicînd probleme multiple, ar trebui să ocupe mai mult loc în preocupările criticii literare;

— Culegerile de materiale critice deja apărute în presa cultural-literară să lase locul unor sinteze periodice (5—10 ani) ale fenomenului literar contemporan (de genul celor realizate de Al. Piru);

— Criticii care și-au dobîndit un prestigiu binemeritat (N. Manolescu, de pildă) să nu se ocupe numai de cazuri particulare, ci să elaboreze și lucrări de sinteză;

— Să se realizeze o confruntare mai accentuată a fenomenului nostru literar cu fenomenul literar european;

— Revistele literare să stabilească un mai just raport între materialele critice și cele literare, în momentul de față existînd tendința ca prezența criticilor să fie mai largă decît cea a literaților înșiși;

— În orientarea demersului critic să se aibă în vedere și nevoile școlii, pe baza programelor de învățămînt, majoritatea consumatorilor de critică literară, în afara celor direct interesați, recrutîndu-se din rîndurile elevilor, studenților și cadrelor didactice;

— Fără a fetișiza „gustul publicului”, critica literară (deși domeniul e mai mult de competența sociologiei literare, la noi foarte slab dezvoltată) ar trebui să urmărească destinul unei cărți și după apariție, în librării, în școală, și mai cu seamă în bibliotecă.

Răspunzînd unor astfel de cerințe, critica literară ar dobîndi un plus de utilitate pentru noi, bibliotecarii, în selectarea aparițiilor editoriale, în cunoașterea colecțiilor existente în bibliotecă, în desfășurarea acțiunii de propagandă a cărții.

Boroș LUDOVIC
bibliotecar principal
Biblioteca orașenească, Ineu, județul Arad

**Anchetă realizată de
Ioana TĂUTU**

Ceaușescu, Nicolae, ROMÂNIA PE DRUMUL CONSTRUIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE. Rapoarte, cuvântări, articole. Noiembrie 1974 — septembrie 1975. Vol. 11. Buc., Editura politică, 1975. 1192 p.

Activitatea editorială românească cunoaște, de fiecare dată, la apariția volumelor din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, momente de cea mai mare semnificație. Volumul 11 aduce în atenția publicului cititor documente de partid a căror valoare practică și teoretică este în mod strălucit confirmată de practica vieții noastre sociale, economice și politice: „Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului”, „Cuvântare la marea adunare populară cetățenească din Capitală”, „Discursul solemn rostit la Marea Adunare Națională cu ocazia realegerii în funcția de președinte al Republicii Socialiste România”, „Cuvântare la adunarea festivă din Capitală cu prilejul împlinirii a 30 de ani de la victoria asupra fascismului și a 98 de ani de la cucerirea independenței de stat a României”, „Cuvântare la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa de la Helsinki” ș.a.

Noul volum din opera secretarului general al partidului nostru constituie o adevărată enciclopedie a vastei activități pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară în fruntea partidului și statului, a contribuției sale la îmbogățirea tezaurului gândirii marxist-leniniste, a laborioasei activități de sintetizare teoretică a experienței revoluției și construcției socialiste în România, a clarvăzătoarelor sale prognoze științifice cu privire la evoluția social-economică a patriei pînă la pragul mileniului următor.

Apostol, Pavel, CALITATEA VIEȚII ȘI EXPLORAREA VIITORULUI. Buc., Editura politică, 1975. 280 p.

Lucrarea este o dezbateră a aspectelor celor mai actuale ale științei viitorului și a modului în care marxismul și-o integrează ca disciplină socială cu profil în același timp tehnologic și umanist. De asemenea, ea examinează valorificarea cercetărilor și rezultatelor din acest domeniu în opera construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Autorul pornește de la caracterizarea stării actuale a studiilor asupra viitorului, subliniind, în acest context, importanța „Declarației de la București”, adoptată de

Numeroasele interviuri, declarații făcute presei și cuprinse în volum marchează prezența activă a conducătorului țării noastre în viața politică internațională, contribuția pe care o aduce la creșterea prestigiului României pe plan internațional, la stabilirea unei noi ordini economice și politice mondiale, la democratizarea relațiilor internaționale, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. „Datorită acestei politici — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu —, România și-a cucerit prieteni pe toate continentele, politica ei se bucură de stima și prețuirea popoarelor de pe toate meridianele” (pag. 21).

Așa cum reiese din mai multe materiale cuprinse în volumul de față, ridicarea continuă a nivelului ideologic, teoretic al comuniștilor constituie o condiție ca partidul nostru să rămână veșnic un partid revoluționar, să se asigure mersul ferm înainte al poporului spre comunism. Reliefind această idee de mare profunzime, secretarul general al partidului subliniază că „La baza întregii activități teoretice, politice, culturale-educative vor trebui să stea Programul Partidului Comunist Român, documentele partidului nostru, care au un caracter marxist-leninist creator, exprimând concepția revoluționară a materialismului dialectic și istoric, legitățile generale, universale, valabile aplicate la condițiile istorice, sociale, naționale concrete din țara noastră” (pag. 98).

Consemnăm în finalul acestei prezentări faptul că avem de-a face, ca și în cazul precedentelor volume, cu o lucrare ce reflectă o puternică personalitate, o gândire originală, receptivă la nou, expresie a marxismului creator aplicat la condițiile concrete ale României socialiste.

V.N.

cea de-a III-a Conferință mondială de cercetare a viitorului. După o analiză riguroasă a problemelor teoretice ale explorării și construirii viitorului, se trece la prezentarea metodologiei explorării viitorului, insistându-se asupra necesității perfecționării ei. Sint analizate în mod critic o serie de modele de planificare (planificarea tehnologică integrată, planificarea deschisă, planificarea sistemelor dinamice complexe, teoria generală a planificării). Pornind de la definirea conceptului de „calitate a vieții” lucrarea se oprește asupra raporturilor dintre proiectare, prognoză și planificare socială, ca trepte necesare în procesul elaborării unor decizii științifice fundamentate.

În încheiere autorul relevă importanța Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, document ce sintetizează scopurile și obiectivele principale ale evoluției românești, stabilind astfel cadrul normativ al prognozelor și planificărilor ulterioare.

Margareta TISMÂNARU-SECĂREȘ

UN UNIVERS ÎNTR-O CARTE. Buc., Editura politică, 1975. 216 p.

Abordări tematice diverse ce-și găsesc o firească reunire în paginile aceluiași volum. Răspunsuri la obiect pentru omul societății noastre interesat să cunoască, cu ochi avizați, realitatea ce-l înconjoară, cu care se contopește. Poți începe lectura volumului cu răspunsurile pe care Mircea Malita le dă la o problemă ce ne preocupă din ce în ce mai mult: Ce relație există între ecologie și calitatea vieții? Sau cu cele ale lui Al. Tănase privind raportul între cultură și civilizație. Sau... cu oricare din celelalte unsprezece intervenții privind esența răspunderii comuniste, trăsăturile Omului Nou, rolul educației prin muncă și pentru muncă în formarea tineretului, rolul femeii în societatea noastră, personalitatea umană în socialism, raportul între opinia publică și conștiința socialistă, relația accesibilitate-mesaj, valoare artistică, drumul aspru al cercetării științifice, noua ordine economică și politică internațională, lichidarea subdezvoltării — o cerință primordială a epocii contemporane, cursa înarmărilor — un cancer al Terrei. Semnatari: Ion Bucheru, Petru Ispas, Nicolae Tuc, Maria Costache, Virgil Brădăceanu, Ion Florea, Marcel Breazu, Catina Muscan, Gabriela Dolgu, Ioan Simion, Carol Roman.

O lectură ce te îndeamnă la altele prin portile ce ți le deschide spre atât de multe probleme ale prezentului și ale viitorului omenirii. ■ Codruța VLAD

Popescu, Ion, TINERETUL ȘI REVOLUȚIA ȘTIINȚIFICĂ-TEHNICĂ. Buc., Editura politică, 1975. 136 p.

O profundă analiză a modului cum acționează și ce implicații are revoluția științifică-tehnică asupra dezvoltării lumii în condițiile existenței celor două orinduirii, orinduirea socialistă și cea capitalistă. O încercare, și în bună măsură reușită, de analiză a condițiilor de viață ale tineretului din țările capitaliste, a consecințelor pe care stările de lucruri din această orinduire le generează asupra tineretului: somaj, extinderea consumului de droguri, a criminalității ș.a., odată cu creșterea masivă a procesului de conștientizare politică, de respingere hotărâtă a stărilor de lucruri existente în această lume.

Spre deosebire de aceste fenomene și în opoziție cu ele, autorul face ample investigații asupra implicațiilor pe care revoluția științifică și tehnică le are asupra tineretului nostru, asupra modului în care trebuie acesta să se pregătească și să răspundă cerințelor pe care societatea românească contemporană i le pune în față. Practic, orice sector de activitate al societății socialiste multilaterale dezvoltate din patria noastră este profund marcat de prezența și de spiritul major al tinerii generații. Tineretul sub 25 de ani reprezintă în România de azi circa 42 la sută din numărul total al locuitorilor, și peste 50 la sută dacă lărgim sfera de cuprindere pînă la 35 de ani. Peste o treime din totalul tinerilor integrați în economia noastră (36,4 la sută) lucrează în industrie, și în special în ramurile ei de vîrf din punct de vedere al tehnicii, al nivelului de pregătire. Virsta medie a multor uzine și fabrici, mari combinate și complexe industriale moderne oscilează între 20 și 25 de ani, fiind, deci, în întregime „tineri”. Aproximativ 70 la sută din populația încadrată în industria românească are mai puțin de 40 de ani. Tineretul societății noastre beneficiază din plin de toate aspectele concrete pe

care le îmbracă democrația socialistă, creându-se condiții ca transferul de responsabilități spre cadrele tinere să aibă o dublă semnificație: valorificarea plusului de energie și imaginație specifice tinerilor, precum și formarea unor conducători compleți și competenți, apti să răspundă marilor comandamente ale viitorului.

Volumul *Tineretul și revoluția științifică-tehnică* este un îndemnul convingător către tineri de a-și racorda capacitățile, talentul și inteligența în însușirea profundă a cuceririlor științei și tehnicii înaintate, pentru a putea răspunde competent la chemarea adresată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care spunea: „Cincinalul viitor pune în fața tinerei generații sarcini mărețe. *Revoluția tehnico-științifică impune însușirea lămească a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane, așezarea la baza întregii activități sociale a concepției revoluționare despre lume — materialismul dialectic și istoric.*” ■ I.S.

Dumitru, S. Nicolae. **MAGISTRALA PROGRESULUI ISTORIC.** Buc., Editura politică, 1975. 224 p.

Autorul tratează, într-o manieră originală, o problemă deosebit de interesantă a antropologiei: trecerea de la biologic la social ca punct nodal al axei progresului biologic și, în același timp, ca „start” pentru un nou tip de progres; „magistrala progresului istoric” este analizată din punctul de vedere al filiației și întrepătrunderii dialectice a formei biologice și a celei sociale de mișcare a materiei.

Nicolae S. Dumitru reia și exploatează o teză a filosofiei marxiste, o idee exprimată de K. Marx în operele sale de tinerete, după care omul este o ființă unitară, o ființă în care este realizată unitatea biologicului și a psihosocialului. Arătând că antropologia filozofică marxistă a accentuat în studiile sale mai mult asupra componentei sociale a omului, autorul caută să pună în deplină sa valoare, în lumina științei contemporane, teza marxistă despre unitatea biologicului și socialului în ființa umană.

Extinzând generalizarea privind trecerea de la biosferă la sociosferă printr-o „direcție medie optimă”, lucrarea evidențiază posibilitatea stabilirii unei legi generale a progresului istoric în care formațiunile socio-economice clasice apar nu ca rezultate ale unei dezvoltări lineare, ci ale „tatonării” citorva variante ale mișcării istorice ascendente și deschide perspectiva unor cercetări fecunde în această direcție. ■ M.T.

ENCICLOPIEDIA CĂMINULUI. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1975. 690 p.

Apariția unei enciclopedii constituie totdeauna un eveniment; prezența ei în librării este impozantă, sărbătorească, cititorul o răsfățează cu grijă și simte îndemnul de-a rosti admirativ cuvântul *civilizație*.

Editura științifică și enciclopedică ne-a oferit nu de mult prilejul unui asemenea moment prin publicarea *Enciclopediei căminului*, lucrare de o impresionantă documentare, valoroasă nu numai prin funcționalitatea ei imediată, dar și prin caracterul atractiv, chiar captivant al textelor ce ilustrează variatele secțiuni tematice. Polarizând în jurul noțiunii de *cămin* cele mai moderne teorii științifice, estetice, etice, sociologice sau de conduită civică, lucrarea răspunde unei vaste sfere de interese.

Fără îndoială că însuși obiectul acestei enciclopedii îi asigură o cerere extinsă, *căminul* reprezentând, din tot ce a creat omenirea, invenția cea mai indestructibilă legată de existența umană. Din începuturi imemorabile pentru om, *vatra* a însemnat familie, pace și adăpost, căldură și iubire, meditație și frumusețe, ideal și materialitate. Dar nu numai obiectul este cel ce îi aduce acestei cărți frumuseza succesului de public. Concepția modernă, echilibrată, selecția de gust a citatelor, motto-urilor și ilustrațiilor, textele de o remarcabilă înaltă literară, datorate unui colectiv de

specialiști coordonat de Ecaterina Oproiu și Tatiana Corvin, au contribuit în cea mai mare măsură la entuziasmul unanim cu care a fost primită această enciclopedie.

Structurată în trei secțiuni mari — cu subdiviziunile respective: I. *Casa în care locuim* privind estetica locuinței, tipuri de interioare însoțite de un interesant istoric al stilurilor de mobilier; II. *Omul în gospodăria lui* cuprinzând îndrumări practice de igiena locuinței, de îngrijire a sănătății, considerații despre modă și evoluția îmbrăcămintei de-a lungul istoriei; III. *Dezvoltarea personalității umane în familie* relevând probleme de educația copiilor și adulților, noțiuni de legislație civilă (căsătorie, divorț), modalități de folosire rațională a timpului liber etc. — lucrarea depășește modelul clasic al unei enciclopedii fiind nu numai un instrument de informare rapidă, dar mai ales unul de educare și formare spirituală.

NOVA ALMOȘNINO

Costin Miron. **LETOPISETUL ȚĂRII MOLDOVEI.** Postfața și bibliografia de Magdalena Popescu. Buc., „Minerva”, 1975. 309 p. („Arcade”).

Operă de maturitate, cronică la Miron Costin transcrie istoria unei perioade zburcinate, în care domniile se succed vertiginos, aducând un climat de nesiguranță și adâncă tulburare. Unei conjuncturi labile interne îi corespund luptele pentru supremăție, războaiele sîngeroase, prăbușirile de state. În formarea principiului continuității, învățatul moldovean preta relatarea evenimentelor de îndelungă predecesorului său, Grigore Ureache, pentru a le prezenta și comenta până în anul 1694, desi de-abia de aici înainte el devine cu adevărat contemporanul și martorul evenimentelor” (p. 269). Postfața înlesnește, pe temelul unei reevaluări care nu se mulțumește cu descrierea, perceperea notelor distinctive ale unui mod propriu de gândire. Magdalena Popescu propune trei aspecte cu înțelesuri determinanță în formarea mentalității specifice a învățatului moldovean: o realitate istorică precară, o formație culturală care îi oferă modelele critice redescoperite de curentul renascentist, o viziune derivând din natura relațiilor feudale.

Miron Costin cercetează cauzele întâmplărilor recente prin simetrie cu cele trecute, relevă alternanțele, coincidențele, avansind ipoteze și construind o vastă panoramă. Învățul moldovean încearcă să înțeleagă resorturile unor situații, schimbările intervenite în destinul personajelor, fluctuația psihologiei individuale. Eroii Letopisetului sînt selectați în dubla lor funcție socială și umană, cu slăbiciunile și defectele lor, dintre care vanitatea și trufia vîndîndu-se a fi cele mai primejdioase. Cu o înaltă conștiință a misiunii sale, cronicarul desfășoară harta cusururilor omenesti, îndemnînd la meditații, propunînd reguli de morală practică.

Scrisul devine singura îndeletnicire ce deschide o cale de informare despre o perioadă bogată în seisme sociale și politice, dar sărace în documente („Ca să nu se uite lucrurile și cursul țării”).

Concluzia postfeței se impune cititorului. Miron Costin e un scriitor „nu doar prin ceea ce realizează (...), ci mai ales prin această tensiune a personalității, încordată să-și afle împlinirea prin scris, crezînd în obligațiile supreme și în destinul permanent al operei spirituale”. ■ E.B.

Barbu, Eugen. **MIRESELE.** Buc., „Minerva”, 1975. 488 p.

În noul volum *Miresele* Eugen Barbu selectează o parte din nuvelele lui apărute în alte culegeri, la care adaugă și un număr de cinci inedite. Cu excepția *Bătrînei*, acestea din urmă (*Amintirea jupîniței Ruxandra*, *Nunță cu igheonicon*, *Irba*, *Miresele*) amintesc, așa cum au remarcat pe bună dreptate numeroși comentatori, de atmosfera *Prințelui*. Ele conturează o lume plină de culoare, populată de boleri, tîlhari, ocași,

unde se petrec deseori fapte atroce. Eugen Barbu compune cu mult talent decoruri de epocă fastuoase sau, dimpotrivă, descrie mizeria în care se zbat flințe năpăstuite de soartă. Aceste nuvele dau seamă despre înaltul prag artistic atins de prozator, despre rafinamentul stilului său și stăpînirea perfectă a unui limbaj de neconfundat. Excețentă este nuvela *Bătrîna*, o lucrare oarecum curioasă în universul creației lui Eugen Barbu. Autorul romanului *Groapa* refuză de obicei elementele de fantastic, nu povestește întâmplări stranii ci se preocupă mai mult de misterul din sufletul personajelor. Subiectul nuvelei se aseamănă pînă la un punct cu cel din *Baltagul*. O femeie se mărită cu un tăietor de lemne. Acesta este omorât și jefuit de doi ciobani. Pînă aici, relatarea e de domeniul verosimilului. Dar iată că faptele se complică și capătă o aură enigmatică. În curtea văduvei cade într-o zi o mașină. În mortul de la volan femeia își recunoaște sotul. Ea păstrează într-un troian de zăpădă automobilul și, din cînd în cînd, își privește prin ferestrele lui bărbatul încremenit într-o tinerete vesnică. Nuvela, ambiguă, nu oferă nici măcar în final o explicație și rămîne în memoria cititorului prin atmosfera ei tulburătoare, bogată în sugestii. Reîntîlnirea cu celelalte nuvele cuprinse în volum înseamnă o nouă confruntare cu acea lume pe care a creat-o și acum o stăpînește Eugen Barbu. Recitite după mai mulți ani, *Pe ploaie*, *Oaie și ai săi*, *Un pumn de caise*, *Ziua unui pierde vară*, *Domnișoara Aurica*, *Un tînar frumos ca Ramon Navarro* etc. își păstrează același farmec. Narațiunile au limpezimea cristalului, personajele sînt memorabile (cine îl poate uita pe Giică hau-hau, vagabondul vînzător de ziare, cel care face legătura între personajele peștrice ce foiau pe Calea Griviței de odinioară?), faptele prezentate au de multe ori dramatism, te tin cu răsufierea tăiată. Ca și în roman, Eugen Barbu rămîne și în nuvele un remarcabil scriitor, creațiile sale reprezentînd un moment însemnat în dezvoltarea prozei românești.

George ARION

Fulza, Laurențiu. **STRANIUL PARADIS.** Buc., „Cartea românească”, 1975. 376 p.

Publicate pentru prima oară în anul 1942 și reeditate în 1975, cele cinci nuvele (*Strania domnișoară Ruth*, *Dubla crimă a soarei Diana*, *Magdalena și visul*, *Vint fatal de noiembrie*, *Taina în care s-a pierdut Sonia Condrea*) cuprinse în *Straniul paradis* își păstrează nestîrbită frumusețea. Cartea de debut a lui Laurențiu Fulga este o pledoarie patetică pentru descoperirea în realitatea de zi cu zi a aspectelor tainice ale existenței. Nuvelele sale compun cu abilitate o atmosferă insolită, enigmatică. Personajele au un mister al lor și nu-l dezvăluie decît cu greutate și numai unor aleși, aceluia care nu se oprește la suprafața lucrurilor ci caută cu obstinare înțelesurile ascunse ale evenimentelor. În toate cele cinci nuvele este vorba despre dragoste. În concepția scriitorului, iubirea este capabilă să metamorfozeze universul familiar tuturor, să-l facă de nerecunoscut, să-l transfere în domeniul fabulosului. Întîmplările obișnuite capătă o aură magică. Indragostii însă nu au posibilitatea să rămînă alături decît scurtă vreme, deoarece iubirea lor devasta-toare este tutelată de trecutul care apasă ca o lespede și le frînge destinele. În *Strania domnișoară Ruth*, imposibilitatea iubirii dintre doi tineri este provocată de amintirea unei alte iubiri. În *Dubla crimă a soarei Diana*, care aminteste de *Avatarii saraonului Tîd* a lui Eminescu și de *Adam și Eva* a lui Brebreanu, se face o subtilă confuzie între epoci încît personajul principal are impresia că tot ce i se întîmplă i s-a mai petrecut odată, în alte vremuri. *Magdalena și visul* și *Taina în care s-a pierdut Sonia Condrea* sînt nuvele în care destinul nerficat al părinților influențează comportamentul urmașilor. Proza de tinerete a lui Laurențiu Fulga, avîntată, cu imbolduri romantice, cu o deschidere largă spre lumea visului, este scrisă cu

mesteșug astfel încât, deși ea narează multe fapte neverosimile, nu-și întunecă înțelesul. Ca în proza fantastică de bună calitate, autorul nu colecționează în vechele sale întâmplări bizare pentru a intrigă, pentru a șoca pe cititorii ei se servește de ele pentru a pune în evidență mai bine fața ascunsă a lucrurilor și totodată pentru a oferi, fără a cădea în didacticism, veritabile lecții de viață. Prin aceste nuvele, Laurentiu Fulga a atras de la bun început atenția asupra destinului său de înzestrat prozator. ■ G.A.

Topa, Tudor. ÎNCERCAREA SCRITORULUI. Buc., „Cartea românească”, 1975. 348 p.

Autorul cărții pe care o prezentăm nu este un debutant. Traducerile sale — adevărate creații literare —, studiile ce le-au însoțit uneori, fragmentele publicate în presa literară au dezvăluit de mult în Tudor Topa un stilist de mare rafinament, un poet de mare sensibilitate.

Încercarea scriitorului, proză originală de întindere pe care o propune de astă dată publicului, nu este cum s-ar putea crede, un simplu jurnal de autor. Ne aflăm în fața unei lucrări de ficțiune (chiar dacă în notațiile zilnice, nedatate de altfel, își vor fi făcut, firese, loc și multe fapte de viață ce țin de experiența personală a autorului), iar *jurnalul nu este în cazul de față decât o modalitate epică*. O modalitate de a povesti, dinlăuntrul lucrurilor, despre o promisiune literară, despre nașterea unui scriitor. Pentru că Teofil, cu scrisul său cu tot, este un personaj. El trăiește o vîrstă când nevoia de a scrie e mai pregnantă decât capacitatea de a construi „ceva rotund”, încheiat. De aici, opțiunea pentru această formă literară nedefinită, amalgamată. De aici, nevoia de a se sprijini, cînd scrie, de „orice obiect al universului”, de reperatele cotidiene — oameni, întâmplări, fapte, lecturi, senzații, gânduri și vise —, uneori lăsînd chiar impresia de supraabundență la nivelul prozaicului. E o perioadă a acumulărilor din realitate, ca un pas necesar pînă la a ști „toate pornirile, toate ajungerile, căile, meseriile...”, un pas necesar pînă la a putea face oameni vii din aer, pînă la a putea face și spune în gândul său tot ce vrea el în felul lor. Tot ce se notează se constituie în imagini ale personajului care se definește astfel ca însuși ca scriitor: cu aspirații și temeri, cu încredere și nemulțumiri acute, cu siguranță și dubii, cu sinceritate și dedublări, cu spontaneități subtile și pretențioase elaborări, cu tiri și zboruri. Folosind forma jurnalului, scriitorul se definește astfel în însuși actul creației prin care trăiește și din care decurge, într-o continuă devenire. Metafora din final, a berzei care se pregătește să părăsească solul, cu picioarele din ce în ce mai întinse, prefăcîndu-și mersul în zbor, ceea ce se vede la o pasăre mare, este de fapt metafora întregului text. Pășind încă pe pămînt, Teofil — scriitorul este din ce în ce mai aproape de zbor. ■ Flavia BUCOV

Grass, Günter. ANESTEZIE LOCALĂ. Buc., „Univers”, 1975. 403 p.

Anestezie locală, prima carte a scriitorului vest-german Günter Grass de care la cunoștința cititorului român, este o scriere modernă, derutantă la prima vedere, elaborată voit derutant, cu acțiuni desfășurate pe mai multe planuri, cu episoade povestite de mai multe personaje în mod diferit, uneori același personaj relatînd o scenă în mai multe variante. Atmosfera romanului este eteodată de cosmic, alături însă în carte lucrurile se petrec firese, ca în viața de toate zilele. Sub aparenta sa dezorganizare, chiar dacă tonul său e pe alocuri bățjocoritor, persiflînd parcă înseși canoanele romanului, cartea aceasta comunică lucruri grave iar acțiunea, pulverizată în zeci de evenimente, ca și cum s-ar reflecta în cloburile unei oglinzi, și nu în oglinda întregă, observi cu surpriză la un moment dat că dobîndește un sens. Un profesor de istorie, Eberhard Starusch, ajunge paci-

entul unui dentist. Sedintele de tratament devin prilejul unor memorări ale unor scene privind responsabilitățile poporului german în declanșarea celei de a doua conflagrații mondiale, privind războaiele și provocate celor care au supraviețuit războiului și încearcă să uite și să se adapteze unei societăți prea puțin preocupate să le aline tulburările și care îl strivește fără milă dacă nu se supun ca niște marionete imperativelor ei. Două generații stau față în față, se înfruntă, caută împreună soluții și apoi se despart pentru totdeauna. Pe de o parte profesorul Starusch și colega lui Irmgard Seifert, pe de altă parte elevii Philipp Scherbaum și Vero Lewand. Primii vor purta în continuare povara amintirilor lor legate de război, ceilalți doi, după o perioadă de manifestări juvenile ale protestului lor, se vor înscrie cuminți în rîndul celor care execută cu smerenie ritualurile cerute de societatea de consum. Confesiunea sinceră, brutală chiar, a personajelor este tulburătoare prin dramatismul ei. Scriitorul contemplă cu scepticism destinul personajelor sale. *Anestezie locală* se încheie cu următoarele cuvinte: „Nimic nu dă-nule. Mereu alte dureri”. Günter Grass folosește cu abilitate tehnica așa numită a „colajului”. În romanul său sint inserate fragmente din ziare, sint relate emisiuni de la televizor, sint prezentate reclamele unor produse. Frazele nervoase, eliptice, o anumită precipitare a comunicării sugerează ritmul trepidant al vieții moderne. *Anestezie locală* este un roman al unui scriitor remarcabil, care abordează fără complexe probleme contemporane, ca acelea ale dezarmării, justiției politice, răspunderii oamenilor față de istorie, față de ei înșiși.

■ G.A.

Tolstol, Lev. JURNAL. Vol. I. (1817—1895). Buc., „Univers”, 1975. 600 p.

Tolstol nu și-a scris jurnalul pentru a consemna în el diverse evenimente din viața sa pentru ca mai târziu să poată să și le reamintească. Pentru marele scriitor, jurnalul a fost oglinda în care s-a privit și s-a judecat „multumit, sau de cele mai multe ori, nesatisfăcut de ceea ce vede”. Caietele acestea de însemnări în care notațiile se succed citeodată zilnic, alături însă cu pauze mari, chiar și de cîțiva ani, au fost pentru autorul *Anniei Karenina* un fel de înregistrare care l-a ajutat să nu se îndepărteze de idealul său moral. Din acest jurnal aflăm numeroase date din biografia scriitorului, care altfel poate nu s-ar fi aflat niciodată sau în orice caz nu s-ar fi știut atît de precis: despre serviciul militar în Caucaz, despre trecerea sa prin România, despre primele sale lucrări literare, despre prietenii și inamicii lui, despre căsnicia sa sau despre proiectele sale de reformă socială. Însă mai importantă decît toate aceste informații rămase de la Tolstol despre el însuși este drama care transpare din frazele scrise de autorul *Învierii*. Scriitorul nu se acceptă așa cum este și de aceea aspiră să devină un altul. El își întocmește un program zilnic de viață pe care uneori îl respectă cu rigurozitate, apoi îl abandonează. El își face planuri mărețe să dobîndească în timp record cele mai bogate cunoștințe din cele mai variate domenii, să învețe limbi străine, să facă sport și, în special, să ducă o existență cît mai morală. De obicei, cînd își sărbătorește ziua de naștere sau în preajma acestei zile Tolstol ia decizii importante: „22 august 1851. În 28 e ziua mea, împlinesc 23 de ani: doresc ca din această zi să încep să trăiesc în conformitate cu țelul pe care mi l-am propus.” (p. 31). Pentru ca pe data de 4 septembrie să noteze: „În 28 am împlinit 23 de ani. Am contat mult pe epoca asta, dar din nefericire, rămîn același: în cîteva zile am reușit să fac din nou tot ceea ce nu aprob.” (p. 35). Disperarea lui ajunge uneori la paroxism: „Dacă milne nu fac iar nimic, mă împusc.” (p. 103). Tolstol caută izbăvirea confesîndu-se jur-

nalului său. Înșirîndu-și (uneori cu pedanterie) păcatele (jocul de cărți, lenea, petrecerile, femeile etc.) el speră să se minte de aceste rele. Cu o plăcere și cu o sinceritate rar înfîntite, scriitorul se ocărește, se învinovătează fără nici o reținere, fără compasiune. Din jurnal se ghicește pendularea sa între ispitele lumii și dorința de austeritate, de reculegere, departe de forfota societății. Și, totodată, dezvăluind zbuciumul sufletec al unuia din cei mai mari romancieri pe care i-a avut omirea ne delușese la ce temperatură înaltă s-au zămislit acele capodopere ale literaturii universale: *Război și pace*, *Învierea*, *Anna Karenina*.

■ G.A.

Pulbere, Ion LITERATURA BAROCULUI ÎN ITALIA, SPANIA ȘI FRANȚA. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1975. 235 p. (Discobolul).

Conceptul de baroc, talmăcit și răstălmăcit de-a lungul anilor, aplicat și în domeniul literaturii, a strînit și stîrșite încă interesul cercetătorilor. De aceea, încercarea lui Ion Pulbere de a defini literatura barocului în Italia, Spania și Franța ni se pare binevenită.

În partea introductivă, autorul trece în revistă contribuțiile care propun un studiu al tensiunii existente în interiorul operei, declanșată de mișcările sufletului, percepute cu maximum de acuitate. Psihologii monovalente a personajelor clasice i se substituie contradicțiile impulsurilor, dialectica mișcărilor interioare. Se stabilesc perioadele de tranziție de la Renaștere la baroc, fiecare cu elemente ei semnificative, marcînd amplitudinea ecorurilor luptelor religioase, un nou raport între istorie și fabulație, între artă și natură, între rațiune și imaginație.

Înălțarea intelectului la rangul de primă vioră, în consonanță cu frumosul și plăcutul, prin afirmarea originalității subiective, sint caracteristici ale barocului, teoretizate în tratatele lui Matteo Pellegrini (1639), Gracián (1642—1649) și Emmanuele Tesauro (1654).

Dacă Torquato Tasso anticipează experiența barocă prin „predilecția pentru clarobscur” și prin „vagul” stărilor sufletesti, Giambattista Marino, poet al eroticului, rupe cu tradiția antică pentru a se face purtătorul de cuvînt al veacului său. Dimpotrivă, poezia spaniolului Garcilaso de la Vega poposește în plină mitologie pentru a cînta efemeritatea frumuseții, contemplînd viața cu gravitatea și cu sentimentul curgerii ireversibile a Timpului. „Percepția vie a morții” răsfrînge o trăsătură definitorie a barocului spaniol, exprimată fie pe calea luminozității simțămîntelor, fie pe calea obscurității în expresie.

În Franța, poezia lui Ronsard și Du Bellay este încadrată în barocul literar.

Autorul se referă neîncetat la explicațiile care au dobîndit o mare circulație, dar nu omite să introducă fie amendări, pentru a atenua caracterul lor exclusivist, fie alte unghiuri de interpretare.

Sînt amintite cu acest prilej lucrările fundamentale ale lui Eugenio d'Ors, Jean Rousset, Helmut Hatzfeld, Alexandru Ciobănescu, Marcel Raymond. În *La Littérature de l'âge baroque en France*, 1953 (*Literatura epocii baroce în Franța*) și în *L'Intérieur et l'extérieur*, 1968 (*Interior și exterior*), Jean Rousset studiază poezia și teatrul în secolul al XVII-lea, nu fără a preconiza, după o cercetare a tuturor lucrărilor dedicate barocului, trăsăturile lui perene, pe care le enunță magistral și le ilustrează cu exemple din literatura franceză și din alte literaturi.

Prin facilitarea unui traiect de la principii generale la concretizarea lor specifică în poezia italiană, spaniolă și franceză, Ion Pulbere aduce o notabilă contribuție într-un domeniu atît de discutat în ultima vreme de critica și estetica europeană.

■ E. B.

ACTIVITATEA METODICĂ

CZU 028.01:027.53 (498 Timiș)

Un punct de vedere
și o experiență:

Cabinetul metodic al Bibliotecii județene Timiș

Necesitatea perfecționării continue a sistemului de bibliotecă, măsurile luate în ultimii ani, cum ar fi transformarea fostelor biblioteci municipale și orașenești din centrele de județ în biblioteci județene, cu atribute sporite pe planul competențelor lor metodice, așezarea activității bibliotecilor din mediul rural pe baze largi obștești, creîndu-se astfel posibilitatea intelectualilor să-și afirme din plin contribuția la viața culturală a satelor și prin intermediul bibliotecilor, toate acestea privite din perspectivă teritorială județeană, ne sugerează cerința evaluării locului bibliotecii județene sub multiplele sale funcții, dar mai ales al obligațiilor sale ca instituție metodică.

Cu privire la locul sarcinilor și răspunderile bibliotecii județene s-au purtat unele discuții, au apărut și unele precizări, anumite acte normative, dar, referindu-se doar la funcția sa metodică, trebuie spus că nu există suficientă claritate. Nu este suficient de clar conceptul de muncă metodică desfășurată de bibliotecă județeană, aceasta împingîndu-se nu odată spre elementele periferice, minore, ale unei munci metodice

de campanie etc. Prin normele unitare și de structură aprobate prin Decretul 703/1972, la bibliotecile județene s-a prevăzut un post de bibliotecar îndrumător. Această prevedere nu în puține locuri a fost interpretată confuz, în sensul că munca metodică trebuie să se desfășoare în limitele puterilor fizice și profesionale ale unui om.

Ideea cabinetelor metodice a fost adusă și ea în discuția bibliotecarilor, dar părerea noastră este că nu de puține ori i s-a dat o interpretare simplistă, potrivit căreia cabinetul metodic se reduce la o încăpere dotată cu un anumit material didactic (planșe, scheme), o sumă de alte materiale documentare și cam atât.

O dezbateră inițiată la nivelul bibliotecii noastre, care și-a propus să lămurească conceptele de *muncă metodică* și de *cabinet metodic*, a relevat că nici noi nu am fost scutiți în unele aspecte de o anumită interpretare simplistă a acestor concepte. Dar tot această discuție a reușit, credem, să lămurească lucrurile, în sensul unor precizări care, cel puțin pînă în prezent, ne-au fost de mare ajutor în practică. Anume: pe lângă celelalte funcții ce leare de îndeplinit bibliotecă din centrul de județ, tocmai activitatea metodică subliniază și accentuează mai bine caracterul de bibliotecă județeană; de asemenea, cabinetul metodic trebuie înțeles ca un organism de specialitate compus din cele mai pregătite și experimentate cadre de specialitate din bibliotecă județeană, din biblioteci aparținînd altor rețele, din specialiști din afara bibliotecilor dar care, prin natura sectorului în care activează, pot fi de folos în conturarea cadrului de probleme, obiective și sarcini pe care cabinetul metodic și le propune să le rezolve într-o etapă sau alta. Pe lângă cadrul uman, cabinetul metodic implică, desigur, și un anumit cadru material (spațiu, material documentar de specialitate). De fapt, prin felul cum este organizată bibliotecă județeană, ea însăși, în totalitate, trebuie să însemne un veritabil cabinet metodic, din acest punct de vedere.

Implicînd un cadru problematic larg, riguros planificat, cabinetul metodic trebuie însă să-și înscrie între sarcinile prioritare rezolvarea optimă a tuturor situațiilor care vizează perfecționarea

activității bibliotecilor din județ, optimizarea serviciilor acestora. O astfel de accepție dată cabinetului metodic ne-a condus la elaborarea organigramei acestui organism integrat în sistemul organizatoric al bibliotecii județene. Potrivit acesteia, cabinetul metodic al bibliotecilor publice din județul nostru este compus din 4 comisii pe probleme: *completare, evidență, catalogare și organizarea colecțiilor și a cataloagelor; informare bibliografică; relații cu publicul — sociologia lecturii și probleme economico-financiare, gospodărești și juridice*, aceasta din urmă cu subcomisia pentru problemele de construcții, amenajări, dotarea bibliotecilor cu mobilier și aparatură specifică. Activitatea comisiilor este coordonată de un colectiv, funcția de responsabil al acestui colectiv fiind îndeplinită de directorul bibliotecii, iar cea de organizator, de către bibliotecarul îndrumător.

Punctul de informare și documentare în biblioteconomie, cuprins și el în organigramă, se integrează ca o componentă a cabinetului metodic, la care apelează atît comisiile, colectivul de conducere, cît și toate bibliotecile din județ.

Cabinetul metodic este organismul specializat nu numai al bibliotecii județene sau numai pentru bibliotecile din rețeaua așezămintelor, ci pentru toate bibliotecile publice din județul nostru. Această caracteristică se deduce ușor din însăși componența comisiilor și a colectivului de coordonare, dar mai ales din regulamentul de funcționare, în curs de elaborare, care în capitolul „Rolul și sarcinile cabinetului metodic” cuprinde obligația acestuia de a-și subordona munca cerințelor concrete ale tuturor bibliotecilor din județ indiferent de rețea.

Organizatoric, cabinetul metodic este grefat în principal pe sistemul bibliotecii județene. Prin aceasta, colectivul bibliotecii județene își asumă responsabilitatea de a fi centrul vital al cabinetului, elementul dinamizator al tuturor factorilor chemați să susțină acțiunile metodice, nu unicul factor, cum s-a obișnuit pînă acum să se interpreteze funcția metodică a bibliotecii județene.

Avînd în componența comisiilor și a colectivului de coordonare a muncii metodice reprezentanți ai tuturor rețelilor de biblioteci care intră în sfera activității cabinetului, se asigură astfel cadrul organizatoric pentru ca toate problemele bibliotecilor să fie privite din perspectiva unei viziuni globale asupra situației lecturii publice a tutu-

ror categoriilor de beneficiari, indiferent de biblioteca pe care o frecventează, nu compartimentat, cum din păcate s-a procedat nu rareori.

Așezarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă în vârful piramidei organigramei cabinetului metodic subliniază subordonarea acestui cabinet organului de partid și de stat investit cu răspunderi pe linia perfecționării activității cultural-educative, deci implicit a muncii cu cartea, în județ.

Ceea ce am dori să subliniem în mod cu totul deosebit este faptul că acest organism de specialitate — cabinetul metodic — nu este conceput cu funcție exclusivă de îndrumare, ci și ca organism implicat în rezolvarea concretă a unor probleme care privesc bibliotecile publice din județ. Printre acestea, coordonarea acțiunii de constituire și completare a colecțiilor, înformarea bibliografică, studierea cerințelor de lectură ale publicului, perfecționarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor, raționalizarea și modernizarea activității în biblioteci etc.

Clarificarea conceptelor de muncă metodică, de cabinet metodic, întocmirea organigramei, elaborarea regulamentului de funcționare a cabinetului metodic, întocmirea proiectului muncii metodice pentru 1976 de către comisiile de specialitate sînt cîteva din măsurile luate, în ultima vreme, în județul nostru pe linia asistenței de specialitate în domeniul bibliotecilor. Scopul final al acestora nu este altul decît acela de a dispune, prin cabinetul metodic, de un adevărat organism de specialitate, care fără să neglijeze cerințele de îndrumare curentă, își va concentra eforturile spre studierea problemelor fundamentale ale organizării și slujirii lecturii publice.

Fără a pretinde originalitate absolută în modul în care am conceput rezolvarea acestei probleme, credem însă că experiența noastră poate fi luată drept variantă a unei discuții care să ducă la concretizarea unor măsuri pentru fixarea cadrului general valabil ca sistem organizatoric, ca sferă de acțiune a cabinetului metodic.

Considerăm că aceasta se impune cu atît mai mult dacă avem în vedere că majoritatea bibliotecilor publice sînt deservite de cadre care nu au în principal pregătire și funcție de bibliotecar, nu au mai practicat această îndeletnicire și nici nu dispun deocamdată de cunoștințele biblioteconomice absolut indispensabile muncii în biblioteci, instituții în fața cărora stau astăzi sarcini sporite, generate de amplul program adoptat la Congresul al XI-lea al P.C.R.

Mihai IANCULESCU
directorul Bibliotecii Județene
Timiș

MODERNIZAREA RAȚIONALIZAREA

CZU 021.64 (408 Tirnăveni)

Optimizarea circulației cărții tehnice la nivel de centru industrial

Orașul Tirnăveni (Județul Mureș): un centru industrial în continuă dezvoltare — trei întreprinderi de interes republican (Combinatul chimic, Întreprinderea de geomuri și Fabrica de șigle și cărămizi „Hercules”) și altele de interes local, concentrînd în sfera productivă peste 10 500 de locuitori (la o populație totală de 26 000).

Specificul nevoilor de lectură și informare ale populației active: determinat în primul rînd de profesie, preponderent tehnico-științific — în domeniile chimie—tehnologie chimică (carbida, săruri anorganice, bicromat, operatori mase ceramice, fabricarea sticlei, șamotărie), const-

ruții-montaj, tîmplărie mobilă, transporturi uzinale etc. și în discipline conexe (fizică, economie industrială, marketing, management, estetică industrială etc.). Interese de lectură determinate de asemenea de completarea studiilor (în oraș, aproape 250 de elevi ai învățămîntului seral) pentru literatura ce susține procesul de învățămînt general, dar și pentru cartea tehnică de interes profesional. În sfîrșit pasiunea pentru o a doua „meserie” practică în timpul liber, „hobby”, este un alt determinant al nevoii de lectură a cărții tehnice (radioamatorism, automobilism etc.).

Sesizarea necesităților largi de lectură și informare în domeniul tehnico-științific ridică în fața celor 18 biblioteci, de tipuri și categorii diferite ce funcționează în Tirnăveni problema de stringență actualitate a raționalizării și adevărării serviciilor lor intereselor reale ale populației active a orașului. În rîndurile ce urmează, prezentăm cîteva din rezultatele unei analize întreprinse de biblioteca orașenească asupra situației actuale a satisfacerii acestor interese de către bibliotecile de pe raza orașului, însoțite de o seamă de propuneri și măsuri deja întreprinse în scopul îmbunătățirii circulației, a valorificării eficiente a colecțiilor de carte tehnico-științifică la nivel de centru industrial.

Potențialul documentar

Dacă la o analiză cantitativă a gradului de dotare cu carte a populației se probează, la dimensiunile orașului, existența, în medie, a 5 volume pe cap de locuitor, în ce privește nivelul înzestrării cu carte tehnico-științifică (clasele 5 și 6, în principal) situația este mai puțin mulțumitoare: abia 10 la sută din totalul publicațiilor din dotarea bibliotecilor tirnăvene (indice de circulație: 1,2).

La o analiză mai aprofundată a componenței fondului de carte tehnică am constatat că nici una din biblioteci nu posedă suficiente titluri și exemplare din domeniul tehnologiei chimice, cea mai răspîndită ramură a industriei de pe teritoriu. Avem un fond bogat de carte teoretică din domeniul chimiei, al fizicii. În ce privește tehnologia, putem oferi tratate vaste de nivel superior și foarte puține de nivel mediu cu adresabilitate exactă către marea număr de muncitori și maiștri. Cu privire la unele meserii (operatori mase plastice, mase ceramice, săruri anorganice) nu putem oferi chiar nimic. În consecință, o adap-

tare rapidă a colecțiilor la cererea de informare, printr-o mai justă orientare a completării fondului, nu mai poate suferi amîinare.

În ultimii doi ani, am inițiat o acțiune de coordonare a achizițiilor cu scopul precis de a face să intre în colecțiile noastre mai multă carte de specialitate. Prima fază a fost discutarea în amănunt a planurilor editoriale (edițiile tehnice, științifică, a Academiei) împreună cu bibliotecarii din întreprinderi și de la sindicatul combinatului. Apoi am organizat o consfătuire cu cadrele tehnice din cele trei întreprinderi republicane, pentru a definitivă titlurile asupra cărora va trebui să ne oprim. A reieșit că se simte nevoia unor tratate în domeniul energeticii, al tehnologiei chimice. Lipsese o serie de cărți pentru muncitorii cu profesii noi, dar și pentru cele vechi, mai cu seamă că unele titluri nu s-au reeditat de multă vreme și ca atare nu li s-au adus înnoirile necesare. În momentul cînd am avut întîlniri cu reprezentanții Editurii tehnice (1972 și 1974) am fost în măsură să ne expunem părerea reală asupra a ceea ce ni s-a oferit și ceea ce așteptăm noi de la edituri. Desigur, lucrurile nu s-au îmbunătățit prea mult în urma acestor întîlniri și o privire retrospectivă asupra aparițiilor editoriale ne confirmă acest lucru. În orientarea achizițiilor, s-a stabilit specificitatea fiecărei biblioteci, astfel încît pe teritoriul orașului să se găsească toată cartea socialmente necesară. S-a convenit ca bibliotecile tehnice de specialitate să achiziționeze cărți de nivel superior (tratate), mai scumpe, în exemplare pe cît le permite bugetul, ca și periodice străine de specialitate (care de altfel numai lor le sînt accesibile). Biblioteca orașenească și cele ale sindicatelor vor achiziționa carte de nivel mediu în cît mai multe titluri posibil și exemplare puține, ca și unele periodice din țară.

(Bibliotecile școlare cumpără carte conform programei școlare.) În același timp, s-a recomandat ca toate bibliotecile să aibă un bogat fond de carte de referință și carte din disciplinele conexe. Ca atare, bibliotecile tehnice vor achiziționa în continuare cărți de economie industrială, marketing, management, estetică industrială, design, etică, legislație, educație sanitară, politică economică.

Îmbunătățirea potențialului general de carte tehnico-științifică din dotare impune în același timp acoperirea treptată, sistematică a golurilor din colecțiile noastre. Am recurs în acest scop la parcurgerea bibliografiei naționale pe ultimii 5 ani, pentru a ne orienta asupra unei completări retrospective prin schimburi de dublete, prin anticariat etc.

De asemenea, folosind avantajele coordonării achizițiilor, se impune o completare în perspectivă, mai cu seamă că în prezent sîntem în măsură să cunoaștem dezvoltarea social-economică a orașului, potrivit Directivelor Congresului al XI-lea. Astfel, va trebui să ne orientăm spre achiziționarea unor lucrări răspunzînd intereselor generate de noile ramuri industriale ce se vor dezvolta în oraș — țesătorie de mătase, chimizarea gazului metan, prelucrarea laptelui. (În prezent nici o bibliotecă din oraș nu posedă carte din aceste domenii.) În acest sens, ne gîndim și la completarea golurilor de carte interesînd meseriile noi ce se vor exercita pe teritoriul orașului.

Rețeaua de biblioteci a orașului și valorificarea colecțiilor

Adecvarea colecțiilor la nevoile reale ale populației active constituie unul din principalii factori ce vor influența direct atragerea la lectură și difuzarea cărții, aspecte în care activitatea bibliotecilor din Tirnăveni prezintă încă serioase deficiențe, cum rezultă din tabelul de mai jos. (Nu sînt cuprinse și date referitoare la bibliotecile sindicatelor, care pînă nu de mult nu au ținut evidențe stricte ale activității.)

Biblioteca	Indice de atragere la lectură a populației sau a angajaților (în %)	Indice de lectură (general)	Indice de circulație a fondului total
orașenească	10	19,5	1,2
tehnică C.C.T.	10	11,7	1,3
tehnică I.G.T. a cooperației meșteșugărești	0,55	5,6	0,21
meșteșugărești	17	21	1,1

Pentru a spori gradul de atragere la lectură s-au preconizat, în cadrul aceleiași cooperări interbibliotecare la nivelul orașului, o seamă de măsuri menite să favorizeze apropierea cărții de cititori. Mai întîi, în privința ampla-

sării bibliotecilor, a accesibilității lor, deoarece în centrul orașului, la numai cîteva clădiri distanță una față de alta se găsesc concentrate biblioteca orașenească, biblioteca sindicatului chimistilor și cea a cooperației meșteșugărești, locuitorii și angajații din cele două zone industriale de la extremitățile de est și vest ale orașului fiind nevoiți să străbată distanțe mari pentru a împrumuta o carte. Una din soluțiile propuse a fost aceea a raționalizării rețelei bibliotecilor sindicatelor, fiind acceptată deja o formulă, credem, optimă în momentul de față: centralizarea colecțiilor acestora în bibliotecile celor două mari întreprinderi ale orașului, Biblioteca Combinatului chimic preluînd (într-un spațiu nou ce i-a fost afectat) cărțile din 10 biblioteci ale sindicatelor, iar cea a Fabricii de geamuri, fondurile bibliotecilor sindicatelor din zonă (peste 10 000 de volume). Deservită de un cadru obștesc (cu indemnizație din fondurile sindicatului), aceasta din urmă funcționează ca filială a bibliotecii orașenești. Realizare pe care o considerăm deosebit de importantă, ținînd seama de posibilitatea îmbogățirii permanente a colecțiilor ei prin transfer de cărți solicitate din fondul bibliotecii orașenești și totodată de posibilitatea prelungerii programului de funcționare prin bibliotecii noastre. În spiritul aceluiași preocupări, consemnăm înființarea unui punct de împrumut de construcții, lucrătorii din acest sector fiind lipsiți multă vreme de posibilitatea lecturii și informării în domeniul profesional, ca și în celelalte domenii.

Ca mijloace de potențare a colecțiilor, instrumentele de informare realizate de bibliotecile din Tirnăveni se înscriu printre preocupările noastre de prim ordin. Avem în vedere deopotrivă îmbunătățirea instrumentelor existente și diversificarea lor.

Biblioteca publică pune în momentul de față la dispoziția beneficiarilor un catalog alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime și un catalog sistematic, în cadrul căruia problemele specifice localității noastre și interesînd ramurile industrial-economice de aici sînt evidențiate prin fișe divizionare colorate. Biblioteca tehnică a Combinatului chimic dispune de un catalog sistematic, de unul pe meserii și de un catalog alfabetic al periodicele de specialitate. Celelalte biblioteci din rețea nu posedau, pînă în momentul investigației noastre, nici un fel de catalog. Reflectarea colecțiilor din fiecare unitate bibliotecară în cataloage s-a impus cu necesitate, tot astfel proiectul realizării în viitor a unui catalog colectiv al publicațiilor de specialitate existente pe raza orașului. Pînă atunci, s-a perfectat inițierea unui asemenea catalog reflectînd colecțiile bibliotecii orașenești și

ale celor tehnice. Prin realizarea unui asemenea instrument se va depăși incapacitatea unei singure biblioteci de a răspunde tuturor cerințelor, iar bibliotecile din oraș se vor integra realmente într-un sistem în cadrul căruia se va realiza mai firesc preconizata profilare a colecțiilor și a instrumentelor de informare, în funcție de adresabilitate.

Venind în sprijinul cursurilor de calificare și perfecționare profesională, biblioteca publică distribuie ritmic liste de semnale a noutăților intrate în colecțiile ei în trei întreprinderi din oraș și în cele două cooperative meșteșugărești. Ele sînt valorificate apoi de bibliotecarii bibliotecilor tehnice prin prezentarea la stațiile de amplificare și prin distribuirea în secții, împreună cu broșurile și revistele bibliografice trimise de ministerele de resort. Acest gen de publicații sînt foarte utile lucrătorilor din domeniile respective, dar tocmai pentru meseriile care predomină în orașul nostru nu se primesc astfel de broșuri (industria chimică). În aceste condiții, conducătorii de cursuri profesionale întocmesc cu ajutorul bibliotecilor liste bibliografice menite să-i ajute pe cursanți în depistarea materialelor utile pentru perfecționarea pregătirii lor profesionale. Tot cu această finalitate, în biblioteca orașenească se organizează vitrine tematice: cartea strungarului, cartea betonistului, tehnologii în chimia industrială, chimia macromoleculară, cărțile sticlărilor etc. În cadrul Combinatului chimic funcționează un club al tinerilor ingineri și tehnicieni la care aderă majoritatea specialiștilor din oraș. Aici se dezbate probleme tehnice, se discută propunerile de inovații, descrierile de brevete. Tot în acest cadru se prezintă cărți de specialitate, se fac recenzii sau se organizează consfătuiri pe marginea unor lucrări, biblioteca orașenească și cea tehnică participînd în mod efectiv la organizarea acestora prin furnizarea materialului bibliografic, amenajarea unor colțuri tematice etc. La rîndul ei, librăria orașului amenajează adeseori aici standuri cu vînzare de carte tehnică și științifică.

Tot printre preocupările de acest gen, înscrise în programul bibliotecilor tirnăvene de perfecționare a serviciilor aduse populației active, mai notăm organizarea unor sectoare de informare în care sînt puse în valoare principalele surse de informare bibliografică elaborate pe plan central, departamental și județean. Se urmărește astfel extinderea serviciilor de informare dincolo de propriile fonduri și implicit medierea accesului celor interesați la lucrări din alte colecții din țară, prin intermediul împrumutului interbibliotecar, sistem în continuă perfecționare și extindere la nivelul orașului Tirnăveni.

Maria MOLDOVAN

INFORMARE. BIBLIOGRAFIE

CZU 015

Valențe educative ale bibliografiei locale

Oare mai e necesar să ne întrebăm dacă poate fi conceput patriotismul — componentă majoră a educației socialiste — fără dragoste față de locul unde ne naștem, trăim și muncim, extinsă — firesc — asupra întregii țări?

Educația a încetat de mult să mai fie apanajul exclusiv al școlii. Organizații politice, profesionale și obștești, ca și o întreagă rețea de instituții de cultură și artă (teatrele dramatice sau lirice, casele de cultură și căminele culturale, cluburile, universitățile populare, casele de filme, presa, radioul, televiziunea — și — în nici un caz în ultimul rând — bibliotecile) înscriu între preocupările lor — cu mijloacele și în modurile care le sînt proprii — educarea atît a tinerilor cît și a vîrstnicilor. Trebuie însă recunoscut, chiar cu riscul unei îndrăzneli a afirmației, că tuturor acestor instituții, sau marilor lor majorități, biblioteca este aceea care le poate oferi — și le oferă — un sprijin neprețuit în realizarea funcțiilor educative. Iar instrumentul de bază prin intermediul căruia se poate oferi în primul rînd acest sprijin este *bibliografia locală*.

Alcătuirea bibliografiei locale în bibliotecile noastre publice nu este un scop în sine. Înmagazinînd în compartimentele ei tot ceea ce privește evenimentele, locurile sau oamenii de pe teritoriul județului, bibliografia locală constituie un izvor nesecat de documentare în ceea ce privește trecutul, prezentul — ba, prin unele aspecte privind planurile de dezvoltare social-economică, edilitară, demografică — chiar și viitorul aceluși teritoriu, de cele mai multe ori și sub multiple aspecte, în strînsă legătură cu întreaga țară.

Este vorba însă ca, odată alcătuită și ținută la zi, bibliografia locală, a căreia numeroasele studii și articole apărute în publicațiile de specialitate, i-au fixat, în mare, coordonatele, să fie valorificată din plin și în cele mai diverse moduri la care se pretează.

După părerea noastră, valorificarea optimă a bibliografiei locale în scopul educației patriotice se poate realiza pe două căi: sprijinirea activității

altor instituții cu sarcini și scopuri educaționale și activitatea proprie, desfășurată la sediul bibliotecii, la filiale sau în afara bibliotecii — la locurile de muncă, în întreprinderi și instituții. Ca instrument principal în sprijinirea ambelor căi, bibliografia locală oferă în primul rînd calendarul aniversărilor. Alcătuit din vreme, pentru un întreg an, cu date sumare privind fiecare eveniment consemnat, calendarul întocmit de Biblioteca „Astra” din Sibiu este trimis cu precădere organelor locale de partid și de stat (comitetelor județean, municipale și orașenești de partid, comitetelor județean, municipale și orașenești ale U.T.C., comitetelor județean, municipale și orașenești de cultură și educație socialistă, inspectoratelor școlare etc.), ca și unor organizații profesionale sau obștești (consiliul județean al sindicatelor, comisia județeană a femeilor, comisia culturală a Frontului Unității Socialiste), instituțiilor de cultură din județ și municipiu, presei etc.

Acționînd în direcția sprijinirii educației patriotice a tinerii generații, biblioteca noastră avizează permanent conducerile școlilor din întregul județ asupra posibilității care stă la îndemîna cadrelor didactice — și mai ales a diriginților — de a consulta și folosi fișierul bibliografiei locale existent în bibliotecă. Pe un plan educativ mai larg, dispunînd de colecții bogate și reprezentative de carte consacrată meleagurilor sibiene, Biblioteca „Astra” întocmește o seamă de trasee turistice străbătînd locurile de interes istorico-cultural de pe cuprinsul județului. Propuse spre realizare Oficiului județean de turism, Biroului județean de turism pentru tineret, Casei pionierilor etc., acestea sînt însoțite de bibliografii ample, recomandînd cele mai valoroase lucrări necesare pentru documentarea ghizilor, în vederea realizării unor ghidaje competente. De asemenea, „fondul local” sibian din colecțiile „Astrei” și instrumentul de dezvoltare a lui, bibliografia locală, reprezintă astăzi un sprijin solicitat foarte des la alcătuirea unor

monografii de întreprindere sau instituții, ba chiar și de localități din cuprinsul județului. În sfîrșit, experiența noastră de pînă acum în popularizarea fișierului bibliografiei locale, punerea lui la dispoziția tuturor celor interesați și alcătuirea, pe baza lui, a unor bibliografii de recomandare ne aduce din ce în ce mai mult certitudinea largirii continui a cercului beneficiarilor acestei lucrări și, prin aceasta, a amplificării procesului educației patriotice în rîndul publicului cititor.

O seamă de forme folosite curent în activitatea proprie a bibliotecii noastre vin să ateste cu tot mai multă pregnanță virtuțile de instrument al educației patriotice ale bibliografiei locale: organizarea de expoziții de carte — carte veche tipărită pe teritoriul județului, cărți poștale ilustrate care reflectă, prin opunere, aspecte din trecutul și prezentul județului; literatură tehnică aparținînd unor autori locali, însoțită de planșe sau hărți care reflectă dezvoltarea industrială a județului; edițiile succesive din opera unui autor, însoțite de manuscrise, documente, fotografii referitoare la activitatea sa sau la colaborarea în presa locală; opere, stampe, hărți, documente de orice fel care oglindesc un anumit eveniment petrecut pe teritoriul județului etc. etc.; organizarea unor simpozioane, sesiuni științifice, colocvii consacrate unor evenimente de importanță locală; editarea unor bibliografii sau a unor ghiduri bibliografice, consacrate personalităților sau unor publicații locale; întocmirea unor bibliografii de recomandare în întîmpinarea anumitor evenimente de interes local; organizarea unor manifestări culturale complexe (seri literare precedate de expuneri și însoțite de expoziții, dezbateri sau întîlniri cu editorii, critici sau istorici literari, personalități ale vieții cultural-artistice și științifice din județ etc.).

În funcție de tradițiile istorice, culturale, economice locale, de fondurile de publicații și de colecțiile speciale de care dispun bibliotecile, reflectarea sistematică a materialului existent în bibliografia locală și folosirea lui în diversele acțiuni cu caracter formativ-informativ desfășurate de bibliotecă reprezintă tot aitea posibilități de valorificare a bibliografiei locale, transformînd-o — din ceea ce pînă nu demult se aprecia drept „snobism bibliografic” în activitatea bibliotecii publice — într-un instrument viu de educație patriotică a publicului cititor. Desigur, acționîndu-se cu competență, cu discernămint și cu conștiința scopului înalt al demersului.

Mircea AVRAM

biblioteca principală, Biblioteca
Județeană „Astra” — Sibiu

Informarea în biblioteca publică

CZU 025.5: 027.53 (498 Arad)

CONCEPȚIE ȘI ORGANIZARE LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ARAD

Nu ne mai îndoim astăzi — cu atât mai mult astăzi — că informarea în general, ca premisă a cunoașterii într-o lume asaltată entropic de informații, este, dacă nu chiar o dificultate, atunci o problemă ce preocupă intens atât publicul cit și serviciile ce pot acorda informații teaurizate, adică bibliotecile. Printr-o condiționare reciproc stimulativă se pare, și o parte și alta sînt obligate, din ce în ce mai mult, fie de cantitatea și calitatea în sine a informațiilor fie de multitudinea surselor de emisie a lor, spre o ordine, un sistem, o metodologie, o tehnică. Despre faptul că întreg acest stoc de noțiuni rămîne strict enunțativ dacă nu are la temelii un concept, nici nu mai încapе vorbă. Și ne grăbim să adăugăm: un concept clar, bine definit, pentru a face din întregul complex o entitate funcțională, eficientă în dublu sens.

Desigur, la un anumit nivel chestiunea a fost dezbătută, uneori monografic, alteori particular, uneori accesibil, alteori savant, însă la nivelul bibliotecilor județene, cel puțin așa credem, mai mult intențional și declarativ. Or astăzi, cînd se trece vertiginos de la biblioteca tradițională la biblioteca modernă, deschisă, relația *biblioteca — informare — public* solicită o reevaluare și o adîncire pe măsura exigențelor puse în față de realitate. Bineînțeles, atunci cînd spunem „intențional și declarativ” ne referim la aspecte speciale ale informării, și mai puțin la biblioteca văzută global și unitar, ca serviciu specializat în oferta informațională, pentru că precizarea aceasta, neapărat necesară, are menirea de a detașa astfel punctul de plecare propriu bibliotecii noastre în conceperea și organizarea unei activități de informare. Într-adevăr, a situa informarea separat și nu corelat în procesul complex numit *biblioteca* — presiunea actualității ne îndeamnă să numim biblioteca proces — înseamnă a face steril un domeniu viabil și spornic în vigoare. Dar lucrurile nu au stat așa de la început în ceea ce ne privește.

La fosta bibliotecă municipală, și mai înainte a existat — e adevărat — o frumoasă tradiție a informării bibliografice, cu reușite consemnate adeseori. De pildă, seriile bibliografice „Colaborarea scriitorilor români în presa arădeană” (3 volume), „Mișcarea muncitorească arădeană oglindită în presă,

de la începuturi pînă în 1940” (6 volume) sau „1 decembrie 1918 în presa arădeană”, „Salonul literar”, „Pagini literare”, „Speranța” (studii și indici bibliografice de reviste), „Greva generală din 1920 în presa arădeană”, „Catalogul incunabilelor arădene” etc. De reținut că toate aceste lucrări, constituind realmente pilonii unei bibliografii larg cercetate pe plan local și nu numai local (s-au primit cereri și din străinătate), au la bază elaborări științifice, tematice vaste și o tehnică de întocmire corespunzătoare. La ele se mai pot adăuga atitea alte bibliografii selective sau de recomandare („Știința conducerii societății”, „File din istoria de ieri și de azi a P.C.R.” etc.) și fișiere tematice („În sprijinul învățămîntului de partid”, „Articole de critică literară și recenzii în periodice” etc.). Toate acestea la un loc umplu realmente cîteva rafturi de bibliotecă, fac nu o dată obiectul cererilor la sala de lectură sau acasă, pe lîngă faptul că sînt difuzate unor instituțiilor interesate — Muzeul județean, Teatrul de stat, liceele, Inspectoratul școlar și Casa corpului didactic a județului Arad —, presei județene sau unor persoane particulare ce se preocupă de cercetarea științifică. Totuși, încă n-am putea vorbi de o adevărată muncă de informare în concordanță cu ritmurile contemporane ale județului, nici chiar dacă adăugăm cele 41 de bibliografii la cerere rezolvate pe parcursul ultimilor doi ani. Motivational există aici două aspecte: unul e cel legat de selecția informațională, celălalt de fluxul informațional optim după care trebuie organizată întreaga desfășurare a activității într-o bibliotecă. Și într-o direcție și în alta, pornind de la posibilitățile noastre umane și materiale (condițiile de lucru ale bibliotecii noastre sînt încă nesatisfăcătoare) căutăm să găsim formele cele mai potrivite. N-a fost greu să ne convingem că selecția trebuie să devină operantă în ceea ce privește informarea bibliografică, altminteri cantitatea de muncă cerută ne va copleși, în timp ce rezultatul ei, lipsit de discernămintul adecvat, nu va folosi prea mult beneficiarului, obligat și el la rîndul său la triere în funcție de portanța valorică a informațiilor. O atare rezolvare am găsit buletinului trimestrial „Cărți noi” pe care îl edităm, din a căruia structură am eliminat cartea beletristică, aprofundînd în clasificare și cotate cărțile din celelalte domenii și adăugînd la fiecare titlu numărul de inventar sub care se găsește în bibliotecă, un element în plus pentru rapiditatea informării. Acest procedeu îl aplicăm tuturor bibliografiilor la cerere și multor altor bibliografii ale noastre. Un alt exemplu: încă de la sfîrșitul anului 1972 am conceput, potrivit acestui principiu al selecției, așa-numitele „invitații bibliografice” pentru 22 de domenii social-profesionale (tineret, in-

generi tehnologi, proiectanți, agronomi, medici, cadre didactice etc.) pe care le-am tipărit și difuzat, fie nominal, fie prin instituții, cititorilor noștri reali și potențiali. Ele cuprind bibliografii specifice categoriilor amintite, incluzînd atît cărți de bază ale profesiei cit și ultime noutăți ale anului în domeniul respectiv. Succesul lor a fost determinant în hotărîrea noastră de a le permanentiza și difuza la începutul fiecărui an.

Desigur, în selecție se pot face, cu toată lipsa mijloacelor automatizate sau semiautomatizate, pași și mai mari înainte. Ne gîdim încă de pe acum la adunarea tuturor fișelor și la sistematizarea lor într-un catalog amplu care să ne ajute în viitor să reducem durata de elaborare a oricărui fel de bibliografie, bineînțeles corelînd întreaga operație cu instrumentele de informare de bază — cataloagele alfabetic și sistematic.

Cît privește celălalt aspect, al fluxului informațional în biblioteca noastră, sîntem în curs de aplicare a unui plan de perspectivă care, date fiind condițiile materiale (de spațiu, în special) și de personal în care ne desfășurăm activitatea, necesită eforturi susținute pe o durată mai îndelungată, eșalonată în etape. În orice caz, începutul a fost făcut prin reorganizarea, încă de la sfîrșitul anului trecut, a fondului de referință. Operația a constat nu numai în completarea lui cu lucrări capabile să ofere rapid informațiile necesare în diferite împrejurări, ci și ca funcționalitate în sensul mînuirii: constituirea ca inventar separat, tipizarea cererilor de acordare a informațiilor, scurtarea termenelor de răspuns, evidența strictă a muncii, constituirea unui catalog separat, în care bibliografiile ocupă un loc important și distinct. Continuînd cu intensitatea popularizare a informării în rîndul cititorilor prin bibliotecarii respectivi, am prevăzut pentru sfîrșitul acestui an o instruire a tuturor cadrelor de specialitate asupra problemelor acestei activități complexe prin cîteva lecții care să îmbine teoreticul cu practicul. Scopul nu este altul decît acela ca fiecare bibliotecar să poată da prompt orice informații factologice solicitate, apelînd în mod profesional la toate instrumentele de informare ce le avem, inclusiv la fondul de referință și la cataloagele speciale (de manuscrise, incunabile, carte veche, tipărituri arădene, periodice arădene, catalogul muzical etc.), de a putea chiar să acorde referințe bibliografice simple, orale sau scrise.

Considerăm că procedînd astfel consolidăm caracterul formativ al vizitelor cititorilor noștri în bibliotecă, diminuăm distanța carte-cititor, dezvoltăm capacitatea cititorilor noștri de a se informa și documenta, ridicăm nivelul general de cunoaștere.

Cătălin IONUȚĂȘ
director al Bibliotecii Județene
Arad

Tendințe în biblioteconomia contemporană

INSTRUMENTE ȘI SERVICII

Una din zonele de puternică frământare în viața bibliotecilor contemporane o constituie câmpul activ și diferențiat al instrumentelor și serviciilor. Deși biblioteconomia tradițională revendică numai parțial aceste activități, considerându-le incluse, în cea mai mare parte, în domeniul bibliografiei, continua transgresare dintre ramuri și discipline ca și preluarea masivă de către bibliotecă a câmpului bibliografic impun considerarea lor în același ansamblu de orientări și tendințe care se conturează în evoluția bibliotecilor din ultimele trei decenii. Biblioteca modernă nu este numai un factor de continuitate, o punte între timpuri și generații, ci și un teren de relație curentă, dinamică. Ea nu este deci numai „memoria omenirii” — cum frumos s-a spus și s-a scris de aproape două secole încoace — ci, mai ales, unul din simțurile vii și indispensabile societății contemporane. Această nouă poziție a bibliotecilor este tocmai rodul dezvoltării zonei lor active, a instrumentelor și serviciilor, prin care colecțiile se valorifică multilateral. Cu cât mai multe, mai diverse și mai adecvate solicitărilor sunt instrumentele și serviciile organizate, cu atât este mai sigură preluarea critică și creatoare a tuturor mesajelor pe care le conțin documentele. Bibliotecile dispun de capacitatea unică de a reflecta unitar, în alăturări revelatoare, masive impunătoare de informații stabilind legături noi între cititor și surse. De aceea, vocația lor informațională nu poate fi nici contestată, nici împiedicată fără consecințe negative pentru progresul societății. *Organizarea instrumentelor și serviciilor constituie o etapă de finalizare a întregului efort biblioteconomic anterior.* Nivelul acestora poate contribui la perfecționarea activității bibliotecilor sau, dimpotrivă, la mediocrizarea ei.

Observarea evoluției structurilor biblioteconomice medii și complexe din multe țări atestă preocupările intense de a se depăși vechea stare pasivă, reflectarea sumară a colecțiilor și reducerea serviciilor la oferta de consultare a documentelor. Rezultatele practice confirmă capacitatea informațională a bibliotecilor. „Faptul că nu s-au perfecționat metodele bibliografice ale serviciului de informare precum și activitatea unor

biblioteci științifice și speciale nu trebuie să ducă la concluzia greșită că bibliotecile nu sînt capabile să satisfacă cerințele pe tărîmul informării la nivelul actual”, afirma, în 1968, S.O. Ciubarian¹. Această vocație potențială pentru informare presupune urmărirea relației dintre instrumente și servicii. Activitatea de informare nu se reduce la întocmirea unui catalog, a unei bibliografii etc. Colecțiile și instrumentele de reflectare se valorifică insuficient dacă nu este organizat un evantai de servicii care să asigure diseminarea informației și documentelor.

Analizînd instrumentele de informare ale bibliotecilor contemporane se constată că structurile biblioteconomice nu sînt incompatibile cu nici un tip de lucrare destinată informării, indiferent de complexitatea acesteia. Diferențierea este impusă de condițiile interne ale mișcării de informare din fiecare țară, de tradiții și de capacitatea unităților. Toate tipurile de instrumente au înregistrat evoluții notabile. Chiar și în cadrul sistemelor de cataloage — instrumente în mod firesc mai stabile — se manifestă pe de o parte *tendința diversificării lor*, iar pe de altă parte, *dezvoltarea cataloagelor integrate*. Astfel, alături de cataloagele alfabetice și pe materii se întîlnesc frecvent cataloage geografice, cronologice, pe nume de personaje din opere, pe edituri și colecții, pe genuri de documente, cataloage analitice combinate (o temă sau mai multe, ilustrate cu toate genurile de surse) etc., vădînd intenția bibliotecilor de a oferi cit mai multe unghiuri de abordare a colecțiilor. Cît despre cataloagele integrate, acestea cuprind toate tipurile de cataloage colective a căror dezvoltare reprezintă unul din marile țeluri ale bibliotecilor naționale, academice, universitare, regionale interesate să extindă aria de informare cît mai mult dincolo de limitele colecțiilor proprii.²

Redimensionarea activităților bibliografice din perspectiva informării documentare se distinge mai clar în zona instrumentelor mobile. Bibliotecile au deprins tehnici editoriale, iar câmpul informării a fost invadat de numeroase publicații signalitice și referative, de tipul buletinelor de sumare, al revistelor de

titluri și de abstracte, al repertoriilor de periodice curente și al indicilor principalelor reviste științifice și de cultură din trecut. Unele din aceste publicații se realizează printr-o largă cooperare națională.

Impactul informării asupra bibliotecilor este mai puternic în țările socialiste unde concepția activismului bibliotecar a fost mai viu susținută, iar implicarea bibliotecilor în viața socială urmărită mai consecvent. După o perioadă de euforie informațională caracterizată prin exces de publicații, instrumentele de acest tip s-au stabilizat prin eliminarea unor paralelisme la scară națională. Plină de consecințe pentru evoluția ulterioară a bibliotecilor pare a fi abordarea unui număr mai mare de teme în cercetarea bibliografică și apropierea de genul sintezelor documentare, zone specifice pînă nu de mult unităților de informare dezvoltate. Acest tip de lucrări răspunde unor necesități concrete ale politicii culturale, științifice, de învățămînt etc. și anunță integrarea marilor biblioteci în sisteme contractuale de informare, cu obiective precise și norme științifice de participare.

Dezvoltarea instrumentelor de informare ale bibliotecilor va fi mult impulsionată de adoptarea controlului bibliografic universal, care oferă sistemelor de cataloage temelia unității de descriere și, în același timp, elemente de operativizare a întregului proces de reflectare a publicațiilor.

În general, înscrierea bibliotecilor în orbita informării a consolidat relațiile lor cu beneficiarii, dezvoltînd atitudinea critică față de documente și o nouă capacitate de receptare și de diferențiere a solicitărilor. Experimentarea repetată a modului în care vechile nuclee bibliografice se adecvează unor cerințe noi, realizînd instrumente științifice de mare utilitate care încearcă să găsească coeficientul maxim indicilor de relevanță și pertință, deschide de pe acum posibilități neabnuite de acțiune pentru biblioteci. Un instrument de informare complet sau reprezentativ, exact, operativ, accesibil — și care indică surse accesibile —, maleabil — capabil să ofere răspunsuri unor solicitări personalizate — și sugestiv, prin clasificările și alăturările realizate, nu este numai un auxiliar al cercetării și producției, ci reprezintă condiția însăși de desfășurare a muncii intelectuale în epoca contemporană. Iată către ce implicare socială majoră se îndreaptă bibliotecile prin intermediul instrumentelor de informare.

Valorificarea reală și deplină a potențialului unei colecții, indiferent de dimensiunile ei, se realizează prin intermediul serviciilor pe care le asigură. Orice bibliotecă oferă servicii dar diferența între unitățile care se reduc la organizarea consultării publicațiilor și cele care urmăresc interesele multilaterale și diferențiate de informare și studiu ale benefi-

În orașul Suhl (R.D. Germană) a fost deschisă, în luna iulie a acestui an, o nouă bibliotecă pentru copii. Localul modern cu care a fost înzestrată noua instituție are o capacitate de depozitare de 20 000 de volume, la care vor putea fi adăugate, în viitor, colecții multimedia, periodice, discuri și casete cu bandă magnetică, diapozitive, reproduceri etc. ● Potrivit recomandărilor Conferinței interguvernamentale de la Paris din septembrie 1974, sub înaltul patronaj al șahinșahului Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, Biblioteca Națională „Pahlavi” din Teheran va deveni Centrul cultural, științific și documentar „Pahlavi” al Iranului. Integrat conceptual în Programul UNESCO pentru dezvoltarea sistemelor naționale de informare (NATIS), noul centru, care își va deschide porțile publicului în 1980, este proiectat ca un vast complex de servicii moderne de bibliotecă și de informare pentru întreaga țară: bibliotecă națională — depozitară a unor bogate colecții naționale și internaționale din toate ramurile de cunoștințe și totodată centru normativ și metodologic pentru rețeaua de biblioteci din întreaga țară; o bibliotecă pentru probleme internaționale (conținând colecții asupra culturilor și civilizațiilor străine); un centru de informare științifică și tehnică; un centru de studii iraniene (orientat spre cercetare). Proiectul mai cuprinde și crearea unei facultăți unde vor fi formați bibliotecarii și specialiștii în informare, a unui centru multimedia și a unui centru de conferințe. Au fost prevăzute, de asemenea, construirea unei clădiri noi (pentru a cărei proiectare va fi lansat în curând un concurs internațional de arhitectură) și dotarea Centrului cu echipament și aparatură dintre cele mai moderne, printre care și un ordinator ● Prima conferință africană asupra informării documentare în domeniul administrației va avea loc la mijlocul lunii ianuarie 1976, în organizarea Centrului african de informare și cercetare în domeniul administrației pentru dezvoltare (CAFRAD). Hotărârea a fost luată în cadrul Colocviului pregătitor ținut la Tanger (Maroc) în aprilie 1975. Cu același prilej, delegații (participanți din 8 țări ale Africii) au propus ca obiectivul conferinței să fie mai buna utilizare a informării pentru administrare și gestiune în Africa ● Regulile de catalogare anglo-americe, elaborate în anul 1976, vor fi revizuite, în scopul compatibilizării sistemului de catalogare folosit în țările anglofone cu un viitor sistem internațional de catalogare libizibil cu ajutorul mașinii. Pentru realizarea acestui proiect, patronat de Asociația bibliotecarilor americani (ALA), a fost desemnat un comitet special, compus din reprezentanți ai ALA, ai Comitetului canadian pentru catalogare, ai Bibliotecii Britanice din Londra și ai Bibliotecii Congresului din Washington ● Biblioteca Națională a Australiei a întreprins un program de catalogare înainte de publicare la scară națională, la care, până în prezent, au aderat 36 de edituri. Obiectivul programului îl constituie asigurarea unui acces lesnic și operativ al bibliotecilor la datele de catalogare și inserarea imediată a notițelor cărților nou apărute în „Bibliografia națională australiană”.

ciarilor este considerabilă. O mare colecție care asigură lectura în săli confortabile și în mod operativ nu poate fi comparată, sub raportul valorii serviciilor, cu o colecție care receptează toate categoriile de solicitări, realizează copii și microfilme, organizează împrumutul, furnizează bibliografii, dispune de un nucleu de diseminare selectivă a informațiilor, editează publicații de informare etc. Mărimea și valoarea fondurilor de publicații sînt elemente importante dar nu suficiente pentru a conferi unei biblioteci caracterul de instituție modernă, adaptată necesităților contemporane. De aceea, indiferent de mijloacele materiale de care dispune, perfecționarea serviciilor trebuie considerată cea mai importantă direcție de modernizare a unei biblioteci. Organizarea cât mai multor servicii pentru beneficiari nu se poate realiza decât pe baza unor fluxuri interne de activități deplin corelate. Astfel, un serviciu de semnalare operativă a noutăților, pe teme sau persoane, presupune prelucrarea rapidă a publicațiilor și reflectarea lor în cataloage; un serviciu de analiză în profunzime a documentelor și reflectare prin metoda indexării coordonate presupune vocabulare controlate sau tezaure elaborate în acord cu dezvoltarea științei respective. Un bun serviciu public constituie astfel garanția perfecționării interne a bibliotecii.

Dintre preocupările caracteristice pentru aproape toate categoriile de biblioteci contemporane se impune tendința de generalizare a accesului liber la colecții, extinderea împrumutului interbibliotecar, dezvoltarea reprografiei și microfilmării, experimentarea diseminării selective a informațiilor. Organizarea serviciilor complexe trebuie să se bazeze pe adevărate studii socio-culturale privind resursele de informare, specificul unei comunități, caracteristicile beneficiarilor etc. Bibliotecile de învățămînt superior, de pildă, nu pot ignora particularitățile de informare și studiu ale studenților. Unii vorbesc despre „studentologie” ca despre o subdiviziune necesară a sociologiei tineretului.³ Alături de spațiile mari rezervate discuțiilor despre tehnica serviciilor, literatura de specialitate este traversată de ideea generoasă a bibliotecii ca serviciu formativ, menit să cultive studiul prin mijloace științifice, să evite degradarea — posibilă — a lecturii în contactul nu întotdeauna favorabil cu unele forme de mass media.⁴ Misiunea formativă a bibliotecii nu se realizează doar spontan prin funcționalitatea structurii, logica relațiilor, acuratețea instrumentelor și adevărate servicii, ci și printr-o susținută activitate de orientare și îndrumare a beneficiarilor, desfășurată concurent și metodic. Prima condiție a unei astfel de activități o constituie calitatea bibliotecarilor. În deontologia informării și studiului, rolul activ al celor chemați să

mijloacească un proces determinant pentru nivelul general al vieții culturale și științifice dintr-o țară nu se poate împlini decât printr-o bună selecție și prin formația lor responsabilă. Concepția „informatică” a minimalizat permanent rolul bibliotecarului considerîndu-l un simplu gestionar, supraveghetor al integrității materiale a documentelor, cu o formație generală nu prea avansată, imaginație moderată, dar cu simțul detaliului, ordonat, cu spirit organizatoric.⁵ Însușirile „mecanice” nu-l fac apt însă pentru relațiile cu publicul. Un bun bibliotecar trebuie să întrunească priceperea specialistului cu tactul și abilitatea pedagogului. Numai astfel poate contribui la formarea și dezvoltarea unor tehnici de muncă intelectuală și deprinderi de autoinstrucție necesare oricărui cititor. „Dacă un individ nu devine autodidact, adică un om în stare să se instruiască și să-și reevalueze cunoștințele pe parcursul întregii vieți el va fi alienat de cei care fac aceasta, de novatorii de toate categoriile. Noi avem de ales între o civilizație de autodidaxie permanentă sau de alienare permanentă” scrie J. Dumazédir.⁶ Biblioteca trebuie transformată într-o permanentă formativă pentru că școala nu mai poate oferi soluții de lungă durată. (L'école est une paranthèse de la vie. Ou y entre, ou en sort.) Anchetele întreprinse în diverse țări arată că deprinderile autoformative sînt sărace la toate categoriile de cititori. Un sondaj întreprins în 23 de universități britanice duce la concluzii alarmante: doar 37 la sută dintre studenți știu ce este un serviciu de abstracte, 14 la sută au învățat să le utilizeze, 25 la sută nu știu că în bibliotecă lor există un catalog pe materii și 40 la sută ignoră existența serviciului de împrumut interbibliotecar.⁸ Iată de ce, alături de serviciile „tehnice” pe care le oferă, biblioteca, în ansamblu ei, trebuie să funcționeze ca o instituție formativă, un spațiu de relație umană deschis valorilor perene și permanentei integrării.

Ion STOICA

BIBLIOGRAFIE

1. Ciubarian, S.O. *The place of libraries in the provision of scientific and technical information*. In: *The Library World*, 69, nr. 815, 1968, p. 280—284.
2. Dennery, Elienne. *Budget, planification, programmation dans les bibliothèques nationales et universitaires en France*. In: *Travaux de l'Assemblée générale de F.I.A.B. Liverpool*, 1971.
3. *Studentul și societatea*. Cluj, „Dacia”, 1973. 160 p.
4. Wald, H. *Lectura și dezvoltarea gândirii*. In: *Revista bibliotecilor*, 26, nr. 8, aug 1973, p. 463.
5. *Toute la profession de l'informaticque*. Paris, Ed. Tests, 1971, p. 24—25.
6. Dumazédir, J. *Le livre et les loisirs*. In: *Premier festival international du livre de Nice*. Nice, 1969, p. 75—76.
7. Lengrand, P. *Introduction à l'éducation permanente*. Paris, Unesco 1970, p. 59.
8. *University Grants Committee, Report of the Committee on libraries*. London, 1967. 281 p.

LUCRĂRI DE SPECIALITATE

Biblioteca Județeană Constanța. BIBLIOGRAFIA DOBROGEI. 1973. Prezentare selectivă. Constanța, 1974. 304 p.

Pentru cine cunoaște principală lucrare de bibliografie locală editată, din 1969 încoace, de biblioteca publică din Constanța — *Bibliografia Dobrogei* —, și ultimul volum, consacrat înregistrării materialelor publicate în anul 1973, aduce noutăți. În principal, două: una în privința conținutului, a structurii tematice, cealaltă, în planul realizării grafice. Oglindind amplificarea conținutului a înseși vieții sociale de pe cuprinsul celor două județe dobrogene — Constanța și Tulcea —, sistematizarea materialului cunoaște o nouă diversificare tematică, numărul diviziunilor ajungând în acest volum la 138 (în 1969 și în 1971 — 53 și, respectiv, 126 de diviziuni). În plus, partea a II-a a lucrării — *Periodice și seriale* — înțelege în chip oportun peisajul materialului informativ-bibliografic referitor la Dobrogea sau apărut în această parte a țării. Operind — potrivit scopului principal al lucrării: informarea curentă asupra realității reprezentative — o selecție riguroasă în noulan de informații publicate pe durata unui an, lucrarea, cu un număr mai mic de referințe față de anii anteriori (1971: 3726; 1973: 2954), prezintă astfel încă un câștig în planul calității.

Îmbunătățirea adusă realizării grafice — cuprinderea într-o pagină a mai multor notițe bibliografice, culese cu corp de literă mai mic — marchează de fapt aceeași tendință de perfecționare a calității instrumentului de informare, volumul, prin reducerea considerabilă a grosimii lui, dobândind o mai mare maneabilitate.

Alte calități, atât în planul conținutului, al aparatului auxiliar bogat, cit și în cel al formei — redactare și descriere foarte corecte, condiții grafice bune (tipar, hirtie velină) —, sînt cunoscute de la volumele anterioare. Iar dacă ultimul volum se prezintă cu noi calități, acestea nu face altceva decît să denote preocuparea susținută a colectivului redacțional — D. Constantin-Zamfir, redactor responsabil, M. Croitoru, M. Drăgulescu și S. Motoc — de perfecționare continuă a instrumentului valoros și util pe care îl reprezintă *Bibliografia Dobrogei*. ■ L.M.

PERSONALITĂȚI FEMININE. Sibiu, 1975. 58 p. cu ilustr. (Biblioteca „Astra” — Sibiu. Colecția Iconografică).

Continuînd seria cataloagelor colecției iconografice a prestigioasei biblioteci sibiene, volumul elaborat în cadrul serviciului de informare bibliografică aduce în atenția publicului zece nume de femei care au ilustrat, în trecutul nostru, contribuții valoroase în cele mai variate domenii — de la cel politic și social, la cel al artei și literaturii. Omagiu adus Anului internațional al femeii, lucrarea întocmită cu înaltă competență de către Elena Dunăreanu reunește zece fotografii originale aflate în posesia Bibliotecii „Astra”, însoțite de succinte date bibliografice asupra operei și activității personalităților prezentate: Maria Baiculescu, Lucia Cosma, Constanța de Dunca Schiau, Constanța Hodos, Ana Victor Lazăr, Veronica Micle, Aurelia Pop, Elena Pop Hossu Longin, Emilia Rațiu, Ana Voileanu-Nicoară.

Remarcabil prin calitățile de instrument de informare, de dezvăluire a unor categorii de documente deosebite din colecțiile bibliotecii, noul catalog înscrie încă un moment în acțiunea de valorificare a fondului tradițional în scopuri educative, acțiune care, de-a lungul anilor, a constituit o permanență în preocupările colectivului instituției sibiene.

Și cu prilejul acestei lucrări, se impune remarcarea făcută întotdeauna asupra volumelor editate de Biblioteca „Astra”: corectitudinea și concizia redactării, secundate, în planul formei, de condiții grafice excelente. ■ L.M.

BIBLIOGRAFIA ORĂȘULUI BUCUREȘTI. Articole din publicațiile periodice și seriale. Cărți. Albume. Vol. 16. Nr. 1—113. An 6, 1975, apr.-iun, 167 p. (Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu”).

Cu o structură tematică mereu perfecționată (deși încă te mai poți întreba de ce, de pildă, capitolul *Presă, Biblioteconomie, Bibliografie, Documentare* nu este inclus în capitolul mai larg *Cultură, Știință, Invățămînt*), „Bibliografia orașului București”, la a 16-a apariție a sa, oferă publicului interesat un amplu material informativ, eliberat în cea mai mare parte de informația efemeră. Încadrarea judicioasă a notițelor bibliografice în diferitele rubrici și subrubrici, plusul de informații comunicate în adnotări de mare concizie reușesc să facă foarte lesnicioasă consultarea, oferindu-se o fidelă oglindă „retrovizoare” a vieții Capitalei într-o latură sau alta a sa, pe perioada înregistrată. Contribuie la aceasta și sistemul de indici (de autori și nume de persoane menționate în titlurile articolelor, de instituții și întreprinderi menționate în articole).

Apreciind înaltă profesionalitatea a colectivului de redacție (Ecaterina Ionescu, Iulia Mihalea și Adriana Marinescu), vădită în procesul continuu de perfecționare, am mai dori câștiguri similare și în planul operativității editării, la o bibliografie de înregistrare curentă, cu periodicitate trimestrială, un decalaj de cinci luni fiind totuși destul de mare. De asemenea, lucrarea ar dobîndi un plus de funcționalitate prin modificarea formatului (posibil și chiar în condițiile actuale de multigrafere), de la în 4°, la în 8°. ■ L.C.

„FAMILIA. Foale enciclopedică și beletristică cu ilustrații” (1865—1906). Indice bibliografic. Vol. 1. Literatură. Studii. Articole. Partea 1—2. Cluj, 1974. P. I: XVIII + 417 p.; partea 2: 700 p. (Universitatea Babeș-Bolyai — Cluj-Napoca. Biblioteca centrală universitară).

Cele patru decenii de cultură românească ale primei serii a revistei orădene *Familia* (1865—1906) corespund unei impresionante epoci de luptă poetică, de afirmare de drepturi și de idealuri sociale și naționale, de realizare a unității de limbă și spirit a poporului nostru. Publicația, condusă de Iosif Vulgan a fost, neofortuit, o publicație militanță, ideile îndrăznețe, opiniile înaintate ale colaboratorilor ei constituind astăzi surse prețioase pentru cercetarea și înțelegerea unei însemnate perioade culturale din trecutul nostru. În acest sens, realizarea în cadrul serviciului de informare și documentare al B.C.U. Cluj-Napoca a indicelui bibliografic al *Familiei* se înscrie ca o acțiune valoroasă și utilă.

Varietatea și bogăția tematică a revistei (3 437 de poezii, 1 660 de proze scurte, 462 de articole de critică literară — și exemplificarea cu aspect statistic poate continua) a impus găsirea unor criterii adecvate pentru organizarea armonioasă a materialului. Concepția întocmirii capitolelor lucrării, precum și întreaga repartizare tematică a materialului, a fost îndrumată de Teofil Bugnariu, redactorul indicelui, specialist cu o bogată experiență și o viziune cuprinzătoare asupra întregului conținut al lucrării, și de un colectiv competent alcătuit din Viorica Pop, Constantin Negulescu, Adela Lurea, Crucea Miclăuș și Maria Pop. Autorii au reușit să redea fidel fizionomia publicației, reflectată sintetic prin însăși structura, concizia și obiectivitatea adnotărilor. În mod echilibrat au fost utilizate mai multe criterii: cel alfabetic, în capitolele cu caracter literar-cultural; cel geografic, în cele cuprinzînd activitatea de teren a societăților culturale, expoziții, cronica vieții culturale și artistice locale etc.; cel cronologic, în capi-

tolele consacrate istoriei și domeniilor înrudite. Dificultatea pe care cei care au alcătuit bibliografia *Familiei* au izbutit s-o depășească a fost tocmai îmbinarea în mod logic a acestor criterii pentru păstrarea nealterată și redarea nuanțată a tuturor aspectelor oglinzite în paginile revistei.

Lucrarea se încheie cu un sistem de indici de trimitere la text, cuprinzînd: autori și nume de persoane; societăți și instituții; tipografii românești; denumiri geografice; perioade.

Prefața de acad. Ștefan Pascu, rectorul Universității clujene, volumul pune la dispoziția cercetătorilor un vast și prețios material documentar, atât de necesar, încadrîndu-se astfel în ansamblul inițiativelor valorificării științifice a moștenirii noastre culturale. ■ CORNELIA VAIDA

DIE BUCHILLUSTRATION DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK. [Ilustrație de carte în R.D. Germană]. Leipzig, Deutsche Bächerer, 1974. 61 p. cu ilustr.

Biblioteca Germană din Leipzig editează anual (în preajma Anului Nou) cte o lucrare reprezentativă pentru un domeniu al artei cărții. În acest volum, închinat celei de a 25-a aniversări a înființării R.D. Germane, biblioteca și-a propus să prezinte un bilanț al realizărilor într-un domeniu esențial al artei grafice, ilustrația, care — precizează Dr. Helmut Rötisch, directorul general al bibliotecii, în cuvîntul său de introducere — nu dispunea pînă acum de un studiu semnificativ de sinteză.

Studiul a fost realizat de doi colaboratori ai Muzeului cărții și scrierii germane din Deutsche Bächerer care posedă o documentație impresionantă despre arta ilustratorilor germani.

Prima parte a lucrării tratează concis evoluția ilustrației de carte, începînd cu prima carte ilustrată apărută, după zdrobirea fascismului hitlerist, în noul stat german pînă la aniversarea unui sfert de veac de existență a R.D. Germane. Rezumîndu-se la artiștii care au trăit și au creat pe teritoriul R.D. Germane, se enumeră, în ordinea cronologică a aparițiilor, lucrările de seamă, ilustratorii acestora, cu referiri sumare la curentele artistice, tehnica gravurii și perfecționarea mijloacelor de expresie artistică în diferite etape.

Un text dens, la baza căruia a stat o selecție reprezentativă de 750 de cărți ilustrate de 175 de artiști oferă o imagine sintetică asupra bogăției și diversității producției de carte ilustrată în R.D. Germană.

Cea de a doua parte a volumului e dedicată prezentării și caracterizării operei unor graficieni remarcabili. Cele șaisprezece reproduceri, splendid realizate grafic, ce însoțesc notele de prezentare, ilustrează expresia stilurilor și tehnicile variate ale gravurii, în arta contemporană a cărții din R.D. Germană. ■ S.G.

Ilustrație de Hans Baltzer la „Pony Pedro” (1959).

CZU 025.2:028

Alexandru CAZACU: Prospectarea intereselor de lectură și completarea colecțiilor. In: Biblioteca. Bul. trim. de biblioteconomie, 2, nr. 4, dec 1975, p. 16-18. (Supliment al revistei „Indrumătorul cultural”).

Expunând mai întâi, pe scurt, metodele folosite în prospectarea intereselor de lectură ale populației active din localitate, autorul prezintă o seamă de realizări ale Bibliotecii orașenești din Făgăraș în completarea colecțiilor și direcțiile achizițiilor viitoare, orientate pe baza rezultatelor investigațiilor efectuate.

CZU 028:859.0-95

Critica literară și orientarea lecturii. Idem., p. 18-20.

În contextul unor largi dezbateri de presă privind problemele actuale ale criticii literare, ancheta de față, efectuată în rîndul bibliotecarilor din bibliotecile publice, aduce un unghi inedit de abordare: cel al bibliotecarului, beneficiar direct al criticii literare, în calitatea sa de mediator în drumul cărții către cititor.

CZU 028.01:027.53 (498 Timiș)

Mihai IANCULESCU: Un punct de vedere și o experiență — Cabinetul metodei al Bibliotecii Județene Timiș. Idem., p. 24-25.

Pe baza experienței cabinetului metodei organizat la Biblioteca publică din Timișoara, articolul încearcă să definească rolul cabinetului în asistența de specialitate acordată de bibliotecă județeană unităților din rețea. În plus, este subliniată necesitatea concepției cabinetului ca un veritabil laborator de studiu și de cercetare în domeniul biblioteconomiei.

CZU 025.5:027.53 (498 Arad)

Cătălin IONUȚAȘ: Informarea în bibliotecă publică. Concepție și organizare la Biblioteca Județeană Arad. Idem., p. 28.

Sînt prezentate principalele orientări și realizări ale bibliotecii în organizarea activității de informare, potrivit conceptului modern al muncii de referință în toate compartimentele relațiilor cu publicul.

CZU 02

Ion STOICA: Tendințe în biblioteconomia contemporană. Instrumente și servicii. Idem., p. 29-30.

Documenta amplu și la zi, articolul înregistrează sintetic stadiul actual al dezvoltării instrumentelor și serviciilor muncii bibliotecare și bibliografice pe plan internațional.

УДК 025.2:028

АЛЕКСАНДРУ КАЗАКУ: Изучение читательских интересов и укомплектования коллекций. «Библиотека», кварталный бюллетень по Biblioteconomii, 2, № 4, декабрь 1975 г. (Приложение к журналу „Индруматорул культурал”), стр. 16—18.

Коротко изложив прежде всего методы изучения читательских интересов среди активного населения данной местности, автор сообщает о достигнутых городской библиотекой Фăгăраș в деле пополнения коллекций и о направленных будущих приобретений с учетом результатов принятых исследований.

УДК 028:859.0-95

Литературная критика и направленность чтения, там же, стр. 18—20.

В контексте широкого обсуждения в печати актуальных проблем литературной критики, данная анкета среди работников публичных библиотек ставит этот вопрос под новым углом зрения, а именно с позиций библиотекаря, непосредственно использующего материалы литературной критики в своем качестве посредника на пути книги к читателю.

УДК 028.01:027.53(498 Timiș)

МИХАЙ ЯНКУЛЕСКУ: Точка зрения и опыт методического кабинета Тимешской уездной библиотеки, там же, стр. 24-25.

На основе опыта работы методического кабинета, созданного при публичной библиотеке в г. Тимшоара, автор статьи делает попытку определить роль методического кабинета в оказании специализированной помощи центральной уездной библиотеке библиотечным пунктам всего уезда. Кроме того, в статье подчеркивается, что по замыслу методического кабинета должен быть настоящей лабораторией по изучению библиотечного дела и изысканиям в области библиотечного хозяйства.

УДК 025.5:027.53 (498 Arad)

КЭТЭЛИН ИОНУЦАȘ: Оведомительная работа публичной библиотеки. Ее замысел и организация в Арадской уездной библиотеке, там же, стр. 28.

Здесь показаны основные направления и достижения уездной библиотеки в организации деятельности по осведомлению читателей, в соответствии с современным понятием о справочной работе во всех разделах связи с читающей публикой.

УДК 02

ИОН СТОЙКА: Тенденции современного библиотечного дела. Его приемы и службы, там же, стр. 29—30.

Основываясь на обширном и свежем, актуальном материале, статья обобщает нынешнюю стадию развития приемов и служб в области библиотечной и библиографической деятельности в международном масштабе.

CDU 025.2:028

Alexandru CAZACU: La prospection des intérêts de lecture et l'accroissement des collections. In: Biblioteca. Bull. trim. de biblioteconomie, 2, no 4, dec 1975, pp. 16-18. (Supplément de la revue „Indrumătorul cultural”).

En exposant d'abord brièvement la méthodologie utilisée pour la prospection des intérêts de lecture manifestés par la population active de l'endroit, l'auteur présente maintes réalisations de la Bibliothèque urbaine de Făgăraș en ce qui concerne l'accroissement des collections et les jalons des acquisitions futures, basées sur les résultats des investigations effectuées.

CDU 028:859.0-95

La critique et l'orientation de la lecture. Idem., pp. 18-20.

Dans le contexte des amples débats concernant les problèmes actuels de la critique, cette enquête-ci, effectuée parmi les bibliothécaires, apporte un point de vue inédit: celui du bibliothécaire, bénéficiaire direct de la critique en sa qualité de médiateur dans la voie du livre vers le lecteur.

CDU 028.01:027.53(498 Timiș)

Mihai IANCULESCU: Un point de vue et une expérience — Le cabinet de méthodologie de la Bibliothèque départementale Timiș. Idem., p. 24-25.

Tout en se basant sur l'expérience du cabinet de méthodologie organisé par la Bibliothèque publique de Timișoara, l'article se propose de préciser le rôle du cabinet en ce qui concerne l'assistance méthodique accordée aux bibliothèques du réseau départementale. On souligne aussi la nécessité de concevoir le cabinet comme un véritable laboratoire d'étude et de recherche dans le domaine de la bibliothéconomie.

CDU 025.5:027.53 (498 Arad)

Cătălin IONUȚAȘ: Conception et organisation de l'activité informationnelle de la Bibliothèque départementale Arad. Idem., p. 28.

On présente les principales orientations et réalisations de la bibliothèque dans l'activité informationnelle conformément au principe moderne des services de renseignements assurés dans toutes les sections publiques de la bibliothèque.

CDU 02

Ion STOICA: Tendances actuelles dans la bibliothéconomie contemporaine. Instruments et services. Idem., pp. 29-30.

Bien documenté, l'article offre un tableau synthétique du degré de développement actuel des instruments et des services de bibliothèque y compris bibliographiques, sur le plan international.

UDC 025.2:028

Alexandru CAZACU: The Prospecting of Reading Requirements and the Acquisition of Books. In: Biblioteca. Quarterly bull. for librarianship, 2, no 4, dec 1975, pp. 16-18. (Supplement of „Indrumătorul cultural”).

First the author shortly exposes the methods used for to prospect the reading requirements of the employed population of the town. Then he presents some of the achievements of the Făgăraș City Library in the field of the acquisition of books and the directions of the future purchase, guided by the results of the performed investigations.

UDC 028:859.0-95

The Critique and the Guidance of the Reading. Idem., pp. 18-20.

In the context of some ample press debates concerning the actual problems of the literary criticism, the present investigation, carried out among the librarians from public libraries, brings forward a new broaching angle: that of the librarian, a main user of the critique, in his position as a mediator on the way of bookst readers.

UDC 028.01:027.53(498 Timiș)

Mihai IANCULESCU: A Point of View and an Experience: The Methodical Office of the Timiș County Library. Idem., p.24-25

Based on the experience of the methodical office organized at the Timișoara Public Library, the paper tries to define the rôle of the office in the specialized assistance given by the County Library to the units of the network. In addition, it is underlined the necessity to conceive the office as a true laboratory for study and research in the field of librarianship.

UDC 025.5:027.53 (498 Arad)

Cătălin IONUȚAȘ: The Reference Work in the Public Library — Outlook and Organizing at Arad County Library. Idem., p. 28.

They are exposed the main directions and achievements of the above library in organizing of the information activity in accordance with the modern conception on the reference work in all branches of public relations.

UDC 02

Ion STOICA: Current Trends in the Contemporary Librarianship. Instruments and Services. Idem., pp. 29-30.

Wide and up-to-date documented, the paper synthetically notes the present international stage of the development of the instruments and services in the library and bibliographical work.